

Turun yliopisto
University of Turku

**VANHEMPIEN OSALLISUUS JA
KOULUNKÄYNNIN TUKI**
**määrällinen tutkimus vanhempien osallistumisesta lapsen
koulunkäyntiin**

Heini Etelälahti
Pro gradu -tutkielma
Kasvatustiede
Opettajankoulutuslaitos
Turun yliopisto
Tutkielmaraportti 2021

TURUN YLIOPISTO

Kasvatustieteiden laitos

ETELÄLAHTI, HEINI: Vanhempien osallisuus ja koulunkäynnin tuki - määrällinen tutkimus vanhempien osallistumisesta lapsen koulunkäyntiin

Pro gradu -tutkielma, 77 s., 13 liites.

Kasvatustiede

Toukokuu 2021

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan vanhempien tapoja osallistua lapsen koulunkäyntiin sekä osallisuuteen yhteydessä olevia tekijöitä lapsen ollessa 1.–6. luokalla. Tutkimuksen tavoitteena on tunnistaa tekijöitä, joilla on yhteys vanhempien osallistumiseen ja näin auttaa kouluja ja opettajia tunnistamaan oppilaiden vanhemmat, joiden kannustamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota osallisuuteen motivoimisessa ja tukemisessa.

Tutkimus toteutettiin keväällä 2019 määrällisenä Survey-tutkimuksena ja sen aineisto kerättiin 452 alakouluikäisen lapsen vanhemmalta sähköisellä Webropol -kyselylomakkeella. Tutkimuksessa vanhempien osallistuminen jaettiin koti- ja koulupohjaiseen osallistumiseen, joiden yhteyttä tarkasteltiin lapsi- ja vanhempitekijöihin sekä koulun luomiin osallistumismahdollisuuksiin ja osallisuutta tukevaan ilmapiiriin.

Tutkimuksesta ilmeni, että suurin osa vanhemmista osallistuu lapsen koulunkäyntiin aktiivisesti kotona. Vanhempien koulupohjainen osallistuminen on kotipohjaiseen osallistumiseen nähden kuitenkin selvästi vähäisempää. Vähäisemmästä koulupohjaisesta osallistumisesta huolimatta vanhemmat ilmaisivat tutkimuksessa halukkuutensa osallistua koulupohjaiseen lapsen koulunkäyntiä tukevaan toimintaan.

Tutkimuksessa havaittiin, että lapsitekijöistä lapsen luokka-aste, sosiaalinen pärjääminen koulumaailmassa sekä erityisopettajalta saatu koulunkäynnin tuki olivat yhteydessä vanhempien koti- ja koulupohjaiseen osallisuuteen. Vanhempitekijöiden osalta vanhemman sukupuolen, koulutustaustan, työtilanteen, lapsuuden kokemusten sekä merkityksellisyyden kokemusten todettiin olevan yhteydessä sekä vanhempien koti- että koulupohjaiseen osallisuuteen. Lisäksi koulun osallisuutta tukeva ilmapiiri ja koulun luomat osallistumismahdollisuudet olivat yhteydessä sekä vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen että heidän halukkuuteensa osallistua koulupohjaiseen toimintaan.

Tutkimuksen tulosten valossa voidaan todeta, että koulujen panostus vanhempien osallisuutta tukevaan ilmapiiriin ja osallisuutta tukevien mahdollisuuksien luomiseen on hyödyllistä vanhempien osallisuuden kannalta. Koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden vähäisyys suhteessa kotipohjaiseen osallisuuteen, nostaa kuitenkin esiin haasteen tulevaisuudelle: Miten saada vanhemmat mukaan myös koulupohjaiseen lapsen koulunkäyntiä tukevaan toimintaan.

Avainsanat: vanhempi, huoltaja, osallisuus, koulunkäynnin tuki, alakoulu

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO	1
1.1	Kodin ja koulun yhteistyö	3
1.2	Huoltajan osallistumisvastuu	6
1.3	Vanhempi tai huoltaja osana lapsen koulunkäyntiä	8
1.3.1	Vanhempien kotipohjainen osallistuminen.....	10
1.3.2	Vanhempien koulupohjainen osallistuminen.....	12
1.4	Aiempiä tutkimuksia vanhempien osallisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä	14
1.4.1	Vanhempaan ja perheeseen liittyvät tekijät	18
1.4.2	Vanhempi-opettaja tekijät.....	21
1.4.3	Lapsitekijät.....	23
2	TUTKIMUSONGELMAT	26
4	TUTKIMUSMENETELMÄT	28
4.1	Tutkimusjoukko	28
4.2	Tiedonkeruumenetelmä.....	31
4.3	Aineiston analysointi.....	32
4.3.1	Tutkimuksen summamuuttujat.....	34
4.4	Aineiston käsittely.....	39
4.5	Tutkimusmenetelmän luotettavuus	39
5	TULOKSET.....	41
5.1	Vanhempien osallisuus lapsen koulunkäyntiin kotona	41
5.2	Vanhempien koulupohjainen osallistuminen lapsen koulunkäynnin tukemiseen.....	46
5.3	Koti- ja koulupohjaisen osallisuuden välinen yhteys.....	50
5.4	Vanhempien osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät	51
5.4.1	Lapseen liittyvien tekijöiden yhteys vanhempien koulunkäyntiin osallistumiseen.....	51
5.4.2	Vanhempitekijöiden yhteys lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen.....	57
5.4.3	Koulun luomien mahdollisuuksien ja ilmapiirin yhteys vanhempien osallisuuteen.....	65
6	POHDINTA.....	66
6.1	Jatkotutkimusehdotukset	75

7	LÄHTEET	77
---	---------------	----

Taulukot

Taulukko 1 Vanhempien taustamuuttujien jakautuminen (%).....	28
Taulukko 2 Lasten taustamuuttujien jakautuminen (%)	30
Taulukko 3. Summamuuttujien Cronbachin alfat (α)	34
Taulukko 4 Vanhempien osallisuutta kuvaavien summamuuttujien tunnusluvut.....	37
Taulukko 5 Osallisuuteen yhteydessä olevien tekijöiden summamuuttujien tunnusluvut	38
Taulukko 6 Vanhempien kotona tapahtuvan päivittäisen osallistumisaktiivisuuden muuttujien väliset frekvenssit ja prosenttiluvut.....	41
Taulukko 7 Vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona.....	43
Taulukko 8 Vanhempien kokemukset omasta koulunkäyntiin osallistumisestaan kotona	44
Taulukko 9 Vanhempien kotona tapahtuvan päivittäisen osallistumisaktiivisuuden ja koetun osallisuuden jakautuminen luokkien välillä	45
Taulukko 10 Vanhempien koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta miittavien muuttujien frekvenssit (f) ja prosenttiluvut (%)	47
Taulukko 11 Vanhempien koulupohjainen osallistumisaktiivisuus.....	48
Taulukko 12 Vanhempien koulupohjainen halukkuus osallistua.....	49
Taulukko 13 Lapsen luokka-asteen yhteys vanhempien osallistumisen määrään	52
Taulukko 14 Erityisopettajalta saadun koulunkäynnin tuen yhteys vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona	54
Taulukko 15 Vanhempien osallisuuden yhteys heidän näkemyksiinsä lapsen pärjäämisestä koulun sosiaalisissa suhteissa	56
Taulukko 16 Vanhemman sukupuolen yhteys lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen.....	57

Taulukko 17 Korrelaatiomatriisi (Spearman) vanhempien osallistumiseen yhteydessä olevista tekijöistä	58
Taulukko 18 Vanhemman koulutustason vaikutukset lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen	61
Taulukko 19 Vanhemman työtilanteen yhteys osallisuuden määrään	63

Liitteet

Liite 1 Tutkimuksen kyselylomake

1 JOHDANTO

Tapoja olla vanhempi on yhtä monta kuin vanhempia ja näin ollen vanhempien tavat osallistua lapsen elämään, arkeen ja koulunkäyntiin vaihtelevat. Mikä sitten on vanhempien osalta riittävää osallisuutta? Entä mikä saa osan vanhemmista osallistumaan aktiivisemmin kuin toiset? Tässä pro gradu -tutkimuksen selvitetään, millä tavoin alakouluikäisten lasten vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin ja mitkä tekijät ovat yhteydessä vanhempien osallisuuteen ja heidän tarjoamaansa koulunkäynnin tukeen lapsen ollessa 1.–6. luokalla. Tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli löytää tekijöitä, joilla on yhteys vanhempien osallistumiseen ja auttaa näin kouluja ja opettajia tunnistamaan ne oppilaiden vanhemmat, joiden osallistumisen kannustamiseen ja motivoimiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Kodin olosuhteiden on jo pitkään tiedetty vaikuttavan lapsen mahdollisuuksiin menestyä koulussa (UNICEF 2002, 19 – 20). Lisäksi vanhempien osallisuuden positiiviset vaikutukset lapsen koulumenestykseen on todettu lukuisissa tutkimuksissa ja muussa kirjallisuudessa. (esim. Cabus & Ariës 2017; Hill & Tyson 2009; Ma, Shen, Krenn, Hu & Yuan 2016). Onkin siis perusteltua sanoa, että koulun ohella myös vanhemmilla on suuri rooli lapsen koulumenestyksen kannalta ja heidän osallistumisensa lapsen koulunkäyntiin on tärkeää.

Tutkielman yhtenä innoittajana toimi Suomen Vanhempainliiton ja Förbundet Hem och Skola i Finlandin toteuttama Vanhempien Barometri 2018. Sillä pyrittiin saamaan Suomessa asuivilta vanhemmilta vastauksia teemoihin, jotka liittyivät lapsen koulunkäyntiin, hyvinvointiin, kodin ja koulun yhteistyöhön sekä opetussuunnitelmaan. Barometrissa painotettiin etenkin ala- ja yläkoulun oppilaiden vanhempien välisiä eroja. Kodin ja koulun yhteistyön osalta tulokset antoivat viitteitä muun muassa siitä, että koulut painottavat vanhempien osallisuuden mahdollistamistavoissa enemmän käytännön toimintaa kuin koulun toiminnan suunnittelua ja kehittämistä. (Mertaniemi 2018, 2 & 36.) Tässä tutkimuksessa keskitytään Vanhempien Barometrissa 2018 poiketen vain alakoulun oppilaiden vanhempiin ja heidän tarjoamaansa koulunkäynnin tukeen sekä siihen yhteydessä oleviin tekijöihin.

Vuosina 2020–2021 maailmaa ja Suomea piinannut koronaepidemia teki etäkoulun tutuksi niin lapsille, vanhemmille kuin opetusalan ammattilaisillekin. Etäkoulu ja -opetus saivatkin monet pohtimaan vastuun jakautumista kodin ja koulun välillä. Puhuttaessa oppilaan oppimisesta ja kasvatuksesta, herää kysymys: Kuinka suuri vastuu oppimisesta kuuluu koululle ja kuinka suuri vastuu vanhemmilla ja kodilla on lapsen oppimisen näkökulmasta? Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (POPS) 2014 linjaa, millainen vastuu koululla on oppilaiden hyvinvoinnin edistämisen ja kasvatustyö kannalta. Oppilaiden hyvinvoinnin edistäminen ja kasvatustyö kuuluvat kaikille koulussa työskenteleville aikuisille, samoin kuin vastuu sekä huolenpito hyvän ja turvallisen koulupäivän toteutumisesta. Koulutyön järjestämisessä on huomioitava jokaisen oppilaan tarpeet, edellytykset ja vahvuudet, minkä toteutumisessa tarvitaan yhteistyötä oppilaiden huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Jokainen koulu saa kuitenkin paikallisesti määrittää keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt kodin ja koulun yhteistyölle. (POPS 2014, 34, 44.) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ei ota kantaa vanhempien osallistumisvastuuseen, mistä johtuen on mielenkiintoista selvittää, miten vanhemmat todellisuudessa osallistuvat lapsen koulunkäyntiin kotona ja koulussa.

Vanhempien tapoja osallistua lapsen koulunkäyntiin on monia ja osa vanhemmista osallistuu aktiivisemmin kuin toiset. Näin ollen on selvää, ettei lasten kotoa saama tuki koulunkäynnille aina ole yhdenveroista, eivätkä lapset ponnista opinpolulle samanlaisista lähtökohdista. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (5 a §) jo sinänsä velvoittaa koulut edistämään tasa-arvoa koulutuksessa ja opetuksessa sekä laatimaan oppilaitoskohtaisen tasa-arvosuunnitelman yhteistyössä oppilaiden ja oppilaitoksen henkilökunnan kanssa. Vanhempien osallistamisen voidaankin nähdä olevan yksi niistä keinoista, joilla on mahdollista edesauttaa lasten tasa-arvoisemman aseman ja koulumenestyksen saavuttamista. On tärkeää selvittää, mitkä tekijät ovat yhteydessä vanhempien osallistumiseen ja lapsen koulunkäynnin tukemiseen. Tieto osallisuuteen ja koulunkäynnin tukeen yhteydessä olevista tekijöistä auttaa kouluja kehittämään uusia toimintatapoja ja -malleja, joiden avulla on mahdollista kannustaa ja tukea kaikkien vanhempien osallistumista lapsen koulunkäyntiin.

1.1 Kodin ja koulun yhteistyö

Turvallinen ja toimiva kotiarki on merkittävä tekijä lapsen koulunkäynnin tuen kannalta (Mertaniemi 2018, 42). Vanhemmat ovat lapsen tärkeimpiä kasvattajia, mutta siitä huolimatta he ovat henkilöitä, jotka saavat vähiten tukea ja koulutusta turvatakseen lapselleen mahdollisimman hyvän elämänalun (Titus 2013, 15). Onkin siis syytä tarkastella koulun mahdollisuuksia tukea vanhempia lapsen kasvatus- ja opetustyössä. Nykyisellä koulutusjärjestelmällä on vielä kehitettävää ja sen tulisi tunnistaa ja tukea vanhempien perustavanlaatuista roolia lapsen oppimisen perustusten rakentajana (Titus 2013, 15).

Kodin ja koulun yhteistyö on oppilaalle aina hyödyksi (Larocque, Kleiman & Darling 2011, 120). Kodin ja koulun välistä yhteistyötä ohjaavat useat eri säädökset ja asetukset kuten perusopetuslaki ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän olemaan yhteydessä oppilaiden vanhempiin sekä määrää huoltajat huolehtimaan siitä, että lapsi suorittaa oman oppivelvollisuutensa (3 § & 26 §). Opetuksen järjestäjän on perusopetuslain mukaan myös selvitettävä tietyin määräajoin huoltajien näkemyksiä opetuksen järjestäjän ja koulun toiminnasta (47 a §), olemaan yhteydessä oppilaan huoltajiin luvattomista poissaoloista (26 §) ja koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta (30 §). Koulut on myös velvoitettu POPSissa (2014) huomioimaan vanhempien osallisuus koulun toiminnan sekä kasvatustavoitteiden suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämissä sekä tekemään yhteistyötä muun koulun henkilökunnan ja oppilaiden kanssa. Vanhemmille on tarjottava mahdollisuuksia osallistua koulun arkeen ja heidän kanssaan on tehtävä yhteistyötä niin yksilö- kuin yhteisötasolla. (POPS 2014, 36.) Yksilötasolla yhteistyön toimijoina toimivat yksittäisen oppilaan vanhemmat ja esimerkiksi hänen opettajansa, kun taas yhteisötasolla viitataan ryhmätoimintaan kuten vanhempainiltoihin, retkiin ja koulun juhlatilaisuuksiin (Opetushallitus 2007, 13).

Kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä tuetaan ja tavoitellaan opetuksen ja kasvatuksen järjestämistä tavalla, jossa jokaisella oppilaalla on mahdollista saada omien tarpeidensa ja kehitystasonsa mukaista ohjausta, opetusta ja tukea. Vanhempien osallistuminen opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun ja koulun toiminnan

suunnitteluun on tärkeää. Vanhempien läsnäolon tärkeys korostuu erityisesti koulun kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin sekä kodin ja koulun yhteistyön suunnittelun osalta. Huomiota tulisi kiinnittää etenkin oppilaiden kehitysvaiheet huomioiviin sekä huoltajille että oppilaille mielekkäisiin ja monipuolisiin osallistumistapoihin. (POPS 2014, 10, 35.)

Yhteistyön onnistuminen vaatii koulun henkilökunnalta aloitteellisuutta, monipuolista viestintää sekä henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen pyrkimistä vanhempien kanssa (POPS 2014, 35). Yhteistyö alkaa kuulemisesta ja edellyttää aitoa sekä rehellistä kiinnostusta toisen ajatuksia kohtaan. Haasteena koululla on tiedon jakamisen rinnalla luoda vanhemmille tilaa esittää lapsen koulunkäyntiin liittyviä ajatuksia, toiveita ja huolia. (Opetushallitus 2007, 11.) Metson (2004) tutkimuksen valossa ja vanhempien suunnalta esiintyvässä puheessa kodin ja koulun yhteistyö määrittyy kuitenkin pitkälti koulusta kotiin tulevaksi informaatioksi ja vanhempainilloiksi. Yhteistyön aikana kodin ja koulun välinen dialogi ja vuorovaikutus ovat vähäistä. Vanhempien rooli on toimia pitkälti tiedon vastaanottajana sen sijaan, että vanhemmat toimisivat koulun tasa-arvoisina kumppaneina. (Metso 2004, 117–118, 132.) Kehitettävää kodin ja koulun välisessä yhteistyössä on siis vielä jäljellä.

Vastuu edellytysten kehittämisestä kodin ja koulun onnistuneelle yhteistyölle on aina opetuksen järjestäjällä ja sen lähtökohtina toimivat tasavertaisuus, keskinäinen kunnioitus ja luottamus. Yhteistyössä on huomioitava perheiden moninaisuus sekä erilaiset tuen ja tiedon tarpeet. (POPS 2014, 35.) Kodilla ja koululla on toisiaan täydentävät roolit lasten ja nuorten kasvatuksen, kehityksen ja oppimisen tukemisessa. Parhaimmillaan kodin ja koulunyhteistyö voidaan nähdä vastavuoroisena kasvatuskumppanuutena. (Opetushallitus 2007, 3.) Mikäli kasvattajat näkevät koulussa opiskelevat lapset vain oppilaina, he ovat todennäköisempiä tarkastelemaan lapsen perhettä koulusta erillisenä konseptina. Jos kasvattaja taas huomaa havainnoida koulussa opiskelevia lapsia sekä oppilaina että lapsina, hän myös todennäköisemmin näkee lapsen perheen ja muun yhteisön koulun yhteistyökumppanina lapsen koulutuksen ja kehityksen kannalta. (Epstein 1995, 81.)

Säännöllinen yhteydenpito edistää positiivista yhteistyötä kodin ja koulun välillä. Säännöllisillä, pienilläkin positiivisilla palautteilla koulusta kotiin voidaan rohkaista ja tukea perheitä. Positiivisten palautteiden seurauksena vanhemmatkin ovat todennäköisesti taipuvaisempia tarjoamaan tukensa ja rohkaisunsa koululle. (Davis & Yang 2009, 62.) POPSin (2014) mukaan positiivisen palautteen antaminen vanhemmalta lapselle on myös lapselle hyödyksi. Antamalla säännöllistä ja myönteistä palautetta lapsen oppimisesta ja kehittymisestä vanhempi tai muu huoltaja omalta osaltaan tukee lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä (POPS 2014, 36).

Hyvän yhteistyön kulmakivenä kodin ja koulun välillä toimii keskinäinen arvostus. Vuorovaikutuksessa, joka perustuu arvostukseen, rakennetaan yhteistä ymmärrystä lapsen hyvästä oppimisesta ja koulunkäynnistä opettajien, koulun muun koulukokouksen, vanhempien ja lapsen kanssa (Opetushallitus 2007, 11). Yhteistyössä toteutettu ongelmanratkaisu vaatii aina myös luottamusta (Grant & Ray 2010, 4; Davis & Yang 2009, 62.), sillä oppiminen ja koulunkäynti eivät aina suju täysin ongelmitta. Säännöllinen positiivinen kommunikaatio kotiin auttaa vanhempia luottamaan, että koulussa uskotaan heidän lapsensa kykyihin oppia ja toimia osana muuta luokkaa. Luottamuksen ollessa hyvällä tolalla on tarvittaessa helpompaa tehdä yhteistyötä, mikäli kouluvuoden aikana kohdattaisiin ikäviä asioita. (Davis & Yang 2009, 62.)

Parhaimmassa tapauksessa koulu voi tarjota vanhemmille lukuisia mahdollisuuksia osallistua koulun toimintaan ja lapsen koulunkäyntiin. Toivottamalla vanhemmat tervetulleeksi koulun toimintaan, varaamalla riittävät voimavarat sekä koulun henkilökunnan riittävät ajalliset resurssit yhteistyölle, koulu vaikuttaa omalta osaltaan positiivisen yhteistyön syntyyn. Myönteisen ilmapiirin luominen kodin ja koulun yhteistyössä on tärkeää, sillä aikuisten keskinäiset suhteet vaikuttavat oppilaiden turvallisuuden kokemukseen ja ovat näin osaltaan luomassa turvallista kouluympäristöä. (Opetushallitus 2007, 12.)

Myönteisen ilmapiirin ja hyvän yhteistyön luominen kodin ja koulun välille vaatii siis kuuntelevaa, vuorovaikutteista ja luottamukseen perustuvaa yhteistyötä, jonka perustan luominen on koulun vastuulla. Tästä huolimatta on muistettava, että myös lapsen

vanhemman tai muun huoltajan on huomioitava oma roolinsa yhteistyön onnistumisen kannalta ja kannettava kotona vastuunsa lapsen koulunkäyntiä tukevana aikuisena.

1.2 Huoltajan osallistumisvastuu

Koulun henkilökuntaan kohdistuneet odotukset jatkavat kasvamistaan ja laajenemistaan. Koulun odotetaan huolehtivan oppilaiden akateemisesta, käytöksellisistä, sosiaalisista ja emotionaalisista tarpeista, riippumatta siitä millaisia asioita oppilas kohtaa kotonaan. (Avnet, Makara, Larwin & Erickson 2019, 476.) Vanhemman rooli on toisinaan voitu nähdä passiivisena. Vanhemmalla on oikeus tietää, vastaanottaa tietoa ja tiedotteita, tulla varoitetuksi ja tulla osallistetuksi. Opettaja taas on toimijana aktiivinen, jonka tehtävä on esimerkiksi tiedottaa, kysyä, selventää, kutsua, kuunnella, tarjota ja kertoa. (Tveit 2009, 293.) Osa vanhemmista kuitenkin kokee, että vastuuta on siirretty kouluille jopa liikaa (Böök & Perälä-Littunen 2015, 618). Thomasin, Keoghin ja Hayn (2015) tutkimuksessa vanhemmat kokivat vastuun lapsen koulumenestyksestä todellisuudessa olevan jopa enemmän heidän kuin koulun vastuulla (2015, 460–461). Vastaavanlaisia tuloksia on saatu myös aiemmin. Esimerkiksi kansainvälisen vanhempaintoimikunnan (National parent's committee) vanhempien keskuudessa teetetyssä tutkimuksessa havaittiin, että vanhemmat näkevät suurimman vastuun lapsesta kuuluvan heille. Näin ollen verrattavan kumppanin, tässä tapauksessa opettajan rooli, jäi vanhempien silmissä pienemmäksi. Vanhemman roolin ja vastuun ollessa opettajaa suurempi, opettajan tulisikin aina toimia yhteisymmärryksessä vanhemman kanssa. Tämän lisäksi toimikunnassa vanhemmat näkivät itsensä ”työnantajina” ja kuluttajina, joilla on oikeuksia, koska heidän roolinsa on saanut alkunsa koulun ulkopuolelta. (Tveit 2009, 293) Mikä sitten oikeastaan on vanhemman rooli ja vastuu lapsen koulunkäynnissä?

Suomalaisessa yhteiskunnassa termi ”vanhemman vastuu” on runsaasti keskustelua herättävä (Böök & Perälä-Littunen 2015, 616). Perusopetuslain (35 §) mukaan oppilaan velvollisuus oppivelvollisena on osallistua perusopetukseen ja käyttäytyä asiallisesti sekä suoritettava hänelle annetut tehtävät tunnollisesti. Huoltajan vastuulle lain mukaan jää huolehtia, että lapsen oppivelvollisuus toteutuu (26 §). Lisäksi laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta velvoittaa huoltajan turvaamaan lapselle hyvän hoidon ja

kasvatuksen sekä lapsen iän ja kehitystason mukaisen huolenpidon ja valvonnan. Huoltajan tehtävänä on lisäksi pyrkiä tarjoamaan lapselle turvallinen ja virikkeellinen kasvuympäristö sekä koulutus, joka vastaa lapsen taipumuksia ja toiveita. (1 § & 4 §.)

Lapsen ikävaiheet ja yksilölliset kehityshaasteet kuitenkin vaikuttavat siihen, miten vanhemman tehtävät painottuvat lapsen kehityksen tukijana. Vanhemmuuteen kuuluvia tehtäviä ovat lapsen perustarpeista huolehtimisen lisäksi lapsen käyttäytymisen ohjaaminen sekä lapsen oppimisen, sosiaalisten taitojen ja tunne-elämän kehityksen tukeminen. Lapsen yksilölliset tarpeet ja ominaisuudet sekä vanhemman oma historia ja hyvinvointi, sosiaaliset suhteet, vanhemman sosioekonominen asema, perherakenne ja vanhemmuuteen saatu tuki heijastuvat kuitenkin vanhemmuuden laatuun sekä kokemukseen vanhemmuudesta. (Mielenterveystalo 2021.)

Kaikki kasvatuksen parissa työskentelevät hyötyvät, kun koululla ja vanhemmilla on luottamukseen perustuva kumppanuussuhde yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi (Francis, Blue-Banning, Haines, Turnbull & Gross 2016, 329.) Miten vastuu lapsen kasvatuksesta ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisesta sitten jakautuu vanhempien ja koulun välillä? Vanhemmat näkevät vanhemman vastuun läpi elämän jatkuvana asiana, joka ei ole mitattavissa. Päävastuu lapsesta on vanhempien näkemyksen mukaan aina vanhemmalla, mutta vanhempien puhuessa ammattilaisten kuten opettajan vastuusta, vastuu lapsen menestymisestä on kuitenkin jaettu tai ainakin tulisi olla jaettu. Opettajalla on vanhempien näkemyksen mukaan vastuu lapsen pedagogisesta kasvatuksesta, mutta päävastuu lapsen kasvatuksesta on vanhemmalla. Koulu ja opettaja ovat vastuussa lapsen älyllisestä kehittämisestä ja taidoista, mutta heillä on myös tämän lisäksi vastuu taata esimerkiksi lapsen turvallisuus, siisteys ja kiusaamattomuus. (Böök & Perälä-Littunen 2015, 618.) Näin ollen voidaan todeta, että vanhemmat eivät näe opettajan roolia ainoastaan pedagogisena.

Böökkin ja Perälä-Littusen (2015) tutkimuksessa käy ilmi, että kodin ja koulun yhteistyön näkökulmasta vanhemmat kokevat, että heillä on kotona ollessa vastuu valvoa, että lapsi esimerkiksi tekee kotitehtävänsä ja lähtee aamuisin kouluun. Kouluun saapuessa vastuu siirtyy opettajalle. Vanhempien näkemys on, että vanhemman vastuulla ei ole opettaa lasta vaan opettamisvastuu on koululla. Näkemys aiheuttaa kuitenkin pienen ristiriidan

vastuunjaon näkökulmasta, vanhempien kokiessa kuitenkin velvollisuudekseen valvoa ja auttaa lasta koulutyöskentelyssä ja kotitehtävien tekemisessä kotona. Näin ollen vanhemman vastuu kotona tukee opettajan pedagogista vastuuta. (Böök & Perälä-Littunen 2015, 618–619.) Vanhempien velvollisuus auttaa lasta koulutyöskentelyssä liittyy näin vanhempien vastuun ulottumaan osaltaan myös lapsen oppimiseen ja opetukseen.

1.3 Vanhempi tai huoltaja osana lapsen koulunkäyntiä

Huoltaja-käsitettä käytetään virallisissa säädöksissä (Opetushallitus 2007, 4). Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta linjaa, että lapsen huoltajia ovat lapsen vanhemmat tai muut henkilöt, joille lapsen huolto on uskottu (3 §). Virallisten huoltajien lisäksi termillä *vanhempi* voidaan kuitenkin viitata myös muihin lapselle tärkeisiin aikuisiin, joista on tullut tärkeä osa lapsen arkielämää esimerkiksi uusperheen kautta (Opetushallitus 2007, 4). Puhuttaessa vanhemmasta viitataan henkilöön, joka on kasvatuksellisessa suhteessa lapseen. Tämä voi pitää sisällään isät, äidit, isovanhemmat, muut lähisukulaiset, sijaisvanhemmat sekä muut henkilöt, jotka voivat toimia lapsen huoltajina. (Hornby 2011, 1.) Sosiaali- ja terveysministeriö kuvaa *osallisuuden* olevan vaikuttamista, mukanaoloa sekä huolenpitoa ja osallisena olemista yhteisesti rakennetusta hyvinvoinnista (Sosiaali- ja terveysministeriö 2019).

Lähes kaikki vanhemmat pitävät kodin ja koulun välistä yhteistyötä tärkeänä (Sormunen, Tossavainen & Turunen 2011, 192) ja vanhemmat ovat jo vuosia sitten ilmaisseet tutkimuksissa halukkuutensa osallistua lapsensa koulunkäyntiin. Vanhemmat ovat esimerkiksi ilmaisseet halukkuutensa saada lisää tietoa lapsen koulunkäynnin sujumisesta ja siinä mahdollisesti ilmenevistä ongelmista. (Pryor 1995, 416). Nykyisin vanhempien asenteet koulua ja opettajia kohtaan ovat lähtökohtaisesti positiivisia ja vanhemmat uskovat, että heidän ja opettajien lapselle asettamat tavoitteet ovat yhteneväiset (Epstein 2018, 153). *Vanhempien sitoutuminen* lapsen koulunkäyntiin koetaan hyvänä asiana niin vanhempien, opettajien kuin oppilaidenkin suunnalta, mutta termin ymmärtäminen vaihtelee sen tulkitsijan mukaan. Vanhemmat näkevät sitoutumisensa koulunkäyntiin merkitsevän tuen tarjoamista lapselle, opettajat mieltävät vanhempien sitoutumisen

pyrkimyksinä parempaan käyttäytymiseen ja tuen tarjoamisena koululle, kun taas oppilaat näkevät vanhempien sitoutumisen merkitsevän moraalista tukea ja vanhempien kiinnostusta heidän edistymistään kohtaan. (Harris & Goodall 2008, 282.) Vaikka vanhempien asenteet koulua ja opettajia kohtaan ovatkin lähtökohtaisesti hyvät, vanhemmat kokevat, että opettajat voisivat osallistaa heitä enemmän lapsen kotona opettamiseen. Opettajat voisivat lisäksi antaa vanhemmille tietoa osallistumisen ja kotitehtävien tekemisen hyödyllisyydestä lapselle. (Epstein 2018, 153–154.)

Tarjotakseen lapselleen koulunkäynnin tukea, vanhemman on saatava tietoa siitä, mitä koulussa opiskellaan ja mitä luokassa tapahtuu. (Davis & Yang 2009, 61). Vaikka vanhempien suhtautuminen opettajia kohtaan onkin lähtökohtaisesti positiivista ja ymmärtäväistä myös kritiikkiä opettajien toimintaa kohtaa on esitetty. Kritiikkiä on syntynyt muun muassa silloin kun vanhemmat ovat kokeneet, että opettaja ei ole ottanut riittävästi vastuuta heidän lapsestaan tyypillisesti esimerkiksi kiusaamistapausten, turvallisuuden tai opetuksen laadun suhteen. (Böök & Perälä-Littunen 2015, 619.)

Koulun sisällä koulun henkilökuntakin voi käsittää vanhempien osallisuuden eritavoin. Korkmazin (2007) tutkimuksessa opettajat kokivat, että vanhemman tehtävä on rakastaa, kunnioittaa ja huolehtia lapsesta, mutta samalla myös kantaa vastuuta lapsen koulunkäynnistä. Lapsen koulunkäyntiin liittyen vanhempien tulisi esimerkiksi käydä tarkoituksenmukaista ja systemaattista keskustelua lasten kanssa heidän koulunkäyntiinsä liittyen sekä tarkastella ja rajoittaa lapsen ruutuaikaa koulunkäynnin tukemiseksi, huolehtia kotona rauhallisesta opiskelutilasta ja tarvittavien opiskeluvälineiden saatavuudesta sekä omata hyvä keskusteluyhteys lapsen opettajaan ja muuhun koulun henkilökuntaan. (Korkmaz 2007, 392–393.) Youngin, Austinin ja Growen (2013) tutkimuksessa koulun johtohenkilöstö on sen sijaan määritellyt vanhempien osallisuuden sisältävän erityisesti vanhempien aktiivisen sitoutumisen lapsen koulunkäyntiin sekä vanhempien tarjoaman tuen lapsen koulunkäynnille. Vanhempien aktiivinen sitoutuminen käsittää heidän mukaansa koulussa tapahtuvaan osallistumisen, kun taas vanhempien tarjoama koulunkäynnin tuki käsittää kotona tapahtuva aktiivisen osallistumisen. (Young ym. 2013, 294.)

Vanhempien osallisuutta voidaan tarkastella lukuisista erilaisista näkökulmista. Tutkimukset jakavat vanhempien koulunkäyntiin osallistumisen useimmiten kotipohjaiseen (home-based) ja koulupohjaiseen (school-based) osallistumiseen (esim. Fleischmann & de Haas 2016; Hill & Tyson 2009; Mapp 2003; Young ym. 2013.) Tässä tutkimuksessa vanhempien osallisuus jaetaan edeltävien mukaisesti kotipohjaiseen ja koulupohjaiseen osallisuuteen. Kotipohjaisella osallistumisella viitataan lapsen koulunkäyntiä tukeviin toimiin, joita vanhemmat voivat toteuttaa kotioloissa tai normaalissa arjessa ilman fyysistä yhteyttä kouluun. Koulupohjaisella osallistumisella viitataan toimiin, joissa vanhemman osallistuminen lapsen koulunkäyntiin tapahtuu koulussa tai koulun välittömässä läheisyydessä.

1.3.1 Vanhempien kotipohjainen osallistuminen

Kun ajatellaan keinoja, joilla vanhempi voi osallistua lapsen koulun käyntiin kotona, ensimmäisenä esiin nousee yleensä lapsen kotitehtävien tekemisessä avustaminen. Koulu siirtyy oppilaan kotiin oppikirjojen välityksellä, ja läksyt tekevät kotona olevasta lapsesta myös koululaisen (Metso 2004, 88). Vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin ja sen tukemiseen kotitehtävissä avustamalla, apua tarjoamalla (Hill & Tyson 2009, 742; Mapp 2003, 44–45) ja valvomalla kotitehtävien tekemistä (Young ym. 2013, 294; Metso 2004, 88). Kotitehtävien valvonnan kautta vanhemmat pyrkivät määrittämään omaa paikkaansa suhteessa lapsen koulunkäyntiin (Metso 2004, 88). Vanhemmat voivat sanallisesti kannustaa lapsiaan kotitehtävien tekemisessä esimerkiksi erilaisin kehotuksin, asettamalla aikarajoja, joihin mennessä kotitehtävät tulee olla tehtyinä sekä kehottamalla lapsia olemaan luovuttamatta ja viimeistelemään kotitehtävänsä. (Mapp 2003, 45.)

Kotona vanhemmat valvovat ja avustavat kotitehtävien tekemisessä, mutta kotitehtävät voivat myös aiheuttaa riitelyä ja erimielisyyksiä vanhemman ja lapsen välille (Metso 2004, 88). Vanhemmat voivat kohdata myös muita vaikeuksia yrittäessään tukea lastaan kotitehtävien tekemisessä. Esimerkiksi koulukielen osaamattomuus voi olla syynä siihen, ettei vanhempi kykene auttamaan lastaan kotitehtävien tekemisessä (Crea, Reynolds & Degnan 2015, 235). Vanhempi voi myös kokea epävarmuutta tavassaan auttaa lastaan ja

joissakin tapauksissa kotitehtävät voivat tuntua vanhemmistakin hämmentäviltä. Näin ollessa avun tarjoaminen vaikeutuu. (Mapp 2003, 45.)

Lapsen koulunkäyntiä tukeakseen vanhemmat voivat järjestää kotiin opiskelua ja oppimista tukevan ympäristön (Hill & Tyson 2009, 742; Mapp 2003, 43–45; Young ym. 2013, 294). Oppimista tukevassa kodissa tarjolla voi olla esimerkiksi kirjallisuutta, sanomalehtiä tai oppimista tukevia leluja. Myös julkisiin tapahtumiin ja tiloihin, kuten kirjastoihin, museoihin viemisen voidaan katsoa olevan osa vanhempien tarjoamaa oppimisen tukemista. (Hill & Tyson 2009, 742.)

Sähköisistä viestintäkanavista on tullut tärkeä osa kodin ja koulun välistä viestintää. Suomessa koulut tarjoavat sähköisten kanavien kuten Wilman, Helmin, koulun verkkosivujen, rehtorin kirjeen, viikko- ja lukuvuosiedotteen kautta vanhemmille keinoja seurata koulun toimintaa myös kotoa. Tämän lisäksi sosiaalinen media, kuten Facebook, Whatsapp ja Instagram ovat joissakin kouluissa tulleet osaksi kodin ja koulun välistä viestintää. Yleisin viestintätapa kodin ja koulun välillä on kuitenkin selvästi Wilma, Helmi tai muu vastaava. Sähköisten viestintävälineiden lisäksi vanhemmat ovat kuitenkin tuoneet esiin myös lapsen roolin kodin ja koulun välisenä tiedonvälittäjänä. (Mertaniemi 2018, 31–32.)

Vanhemman kotona tapahtuva koulunkäyntiin osallistuminen sisältää vanhemman ja lapsen välistä keskustelua kouluun ja lapsen koulupäivään liittyen (Hill & Tyson 2009, 742; McNeal 2012, 81–82; Mapp 2003, 44). Vanhemmat voivat pyrkiä kotioloissa muun muassa sanallisesti kannustamaan ja rohkaisemaan koulussa pärjäämiseen sekä muistuttaa lapsiaan koulumenestyksen tärkeydestä (Mapp 2003, 43–44; Young ym. 2013, 294). Vanhemmat osallistuvat ohjaamalla ja motivoimalla lastaan akateemisten tavoitteiden saavuttamisessa ja osoittamalla kiinnostusta lapsen koulun käyntiin (Young ym. 2013, 294).

Lapsen toiminnan valvominen on osa vanhempien kotona osallistumista. Toiminnan valvomisella viitataan perinteisesti ajatukseen, jossa vanhemmat valvovat lapsensa toimintaa hänen hyvinvointinsa näkökulmasta. Näkyväksi tuleva huoli, johtaa suurempaan panostukseen lapsen hyvinvointiin ja lapsen ollessa vaikeuksissa vanhemmat

todennäköisemmin ottavat käyttöönsä tiukat ja strukturoidut rutiinit. Tapa, jolla kotitöiden tekeminen, kotitehtävien tarkistaminen ja ruutuajan rajoittaminen suoranaisesti vaikuttavat koulumenestykseen on kuitenkin vielä epäselvä. (McNeal 2012, 82.) Opettajat kuitenkin uskovat, että lapsen tekemisten valvominen ja roolimallina toimiminen voivat olla keinoja, joilla vanhemmat voivat edistää lapsen koulumenestystä (Korkmaz 2007, 393).

Vanhempien huoli lapsen koulukokemuksesta sisältää kuitenkin enemmän kuin vain huolen lapsen akateemisesta pärjäämisestä. Vanhemmat voivat olla huolissaan esimerkiksi lapsen koulumatkan turvallisesta kulkemisesta, läksyjen aiheuttamasta stressistä ja uutena oppilaana olemisen tuomasta levottomuudesta. (Warner 2010, 711) Kuten huoli akateemisesta pärjäämisestä, myös vanhempien tarjoama koulunkäynnin tuki jakautuu ja ulottuu kodin seinien ulkopuolelle. Halu päästä lähemmäksi lapsen koulumaailmaa ja mahdollisuus vaikuttaa siihen voivat olla syitä, mikä ajaa vanhempia mukaan myös koulupohjaisiin koulunkäynnin tukitoimiin.

1.3.2 Vanhempien koulupohjainen osallistuminen

Vanhempien koulupohjainen (school-based) osallistuminen käsittää esimerkiksi koulun tapahtumissa kuten vanhempainilloissa, vanhempainyhdistysten kokouksissa ja avointen ovien -päivissä vierailun. Lisäksi koulupohjaisella osallistumisella voidaan viitata suoraan kommunikaation koulun henkilökunnan kanssa, koulussa tehtävän vapaaehtoistyön ja koulun johtokuntiin osallistumiseen. (Hill & Tyson 2009, 742.) Suomessa huoltajille tarjotaan myös mahdollisuuksia olla mukana koulun toiminnan kehittämisessä, kuten järjestyssääntöjen laadinnassa, osallistua koulun arkeen välitunneilla, oppitunneilla tai retkillä sekä osallistua koulun arvoja käsittelevään keskusteluun, varainhankintaan ja teemapäivien järjestämiseen (Mertaniemi 2018, 36–37).

Koulupohjaisesti aktiivisten vanhempien nähdään ymmärtävän opetussuunnitelman sisältöjä, etsivän aktiivisesti tietoa kouluun liittyvistä asioista ja osallistuvan koulussa tapahtuvaan päätöksentekoon (Young ym. 2013, 294). Suomessa POPS velvoittaa koulut

ottamaan kaikki vanhemmat mukaan keskustelemaan opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista, kuten oppimistavoitteista, oppimisympäristöistä, työtavoista, arvioinnista ja opetussuunnitelmasta (POPS 2014, 36).

Suomalaiset vanhemmat kokevat kehitys- ja arviointikeskustelujen erittäin toimivaksi tavaksi saada tietoa lapsen koulunkäynnin edistymisestä ja siinä mahdollisesti ilmenevistä haasteista (Mertaniemi 2018, 16). Kotien kanssa tehty yhteistyö on osa hyvää arviointikulttuuria. Opettajan, oppilaan ja huoltajan väliset yhteiset keskustelut lisäävät luottamusta ja antavat tietoa oppilaan tilanteesta. Huoltajien kanssa on käytävä keskustelua opiskelun tavoitteista ja arvioinnista ja heille sekä oppilaalle itselleen on annettava riittävästi tietoa opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä. (POPS 2014, 47).

Vanhemmat haluavat olla hyviä vanhempia. Vanhempainillat voidaan kuitenkin kokea vanhempien osalta tilanteina, joissa vanhemmuutta punnitaan ja jolloin huolehtivakin vanhempi voi pelätä saavansa välinpitämättömän vanhemman leiman tai pelätä vastaavansa väärin. (Metso 2004, 125–126.) Lähtökohtaisesti suomalaisvanhemmat kuitenkin kertovat osallistuvansa mielellään koulujen järjestämiin vanhempainiltoihin (Mertaniemi 2018, 34; Sormunen ym. 2011, 194) ja valtaosa vanhemmista pitää vanhempainiltoja vuorovaikutteisina ja keskustelevina. Suuri osa vanhemmista myös kokee vanhempainiltojen vahvistaneet heidän luottamustaan kouluun, vaikka myös päinvastaisesti kokeviakin vanhempia on. (Mertaniemi 2018, 34–35.)

Vanhemman ja koulun henkilökunnan välisen suhteen tarkastelu voidaan aloittaa useasta eri lähtökohdasta. Kaikkein kelpoisimpana lähestymistapana voidaan kuitenkin pitää vanhemman ja ammattilaisen välistä yhteistyökumppanuutta, josta käytetään nimitystä yhteistyökumppanuus malli. Mallissa vanhemmat nähdään omien lastensa asiantuntijoina, kun taas opettajat ovat koulutuksen asiantuntijoita. Molemmat osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä ja jakamaan tietämystään toisilleen lapsen parhaimman mahdollisen koulutuksen takaamiseksi. (Hornby 2011, 27 – 29.)

Vaikka vanhemmat eivät ole fyysisesti läsnä oppilaiden koulupäivän aikana, vanhempien vastuu ja auktoriteetti ulottuu kouluun. Vanhempien auktoriteettia käytetään koulussa

apuvälineenä kontrollin ja järjestyksen ylläpidossa. Vanhemmat otetaan usein mukaan tilanteisiin, kun koulun sääntöjä on rikottu ja heidän auktoriteettiaan hyödynnetään oppilaiden asettamisessa koulun sosiaalisiin järjestyksiin. (Metso 2004, 82.) Vanhempien sitoutumisella lapsen koulunkäyntiin onkin positiivinen vaikutus lapsen koulukäyttäytymiseen. Lapset ovat itse tuoneet esiin, että kodin ja koulun välinen kommunikaatio käyttäytymiseen liittyen vaikuttaa heidän oppimishaluunsa ja käyttäytymiseensä koulussa. Lapsen haluavat, että vanhemmat voivat olla ylpeitä heistä. (Harris & Goodall 2008, 283–284.)

Koulussa ja kotona tapahtuvan osallistumisen lisäksi Tyson ja Hill (2009) tuovat esiin *akateemisen sosiaalistamisen* näkökulman osana vanhempien osallistumista. Akateeminen sosiaalistaminen pitää sisällään vanhempien kommunikaatiossa esiin nousevat odotukset koulutusta kohtaan sekä nostaa koulutuksen arvostuksen ja hyödyllisyyden näkyviin. Akateemisessa sosiaalistamisessa vanhempi linkittää lapsen koulutyön nykyisyyteen, vahvistaa lapsen halukkuutta koulutukseen, keskustelee lapsen kanssa opiskelustrategioista ja tekee suunnitelmia ja valmisteluja tulevaisuutta ajatellen. (Hill & Tyson 2009, 742.)

1.4 Aiempia tutkimuksia vanhempien osallisuudesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä

Vanhempien osallistumista lapsen koulunkäyntiin on tutkittu laajasti niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Osallistumista on tutkittu muun muassa osallistumisen vaikutusten kannalta (esim. El Nokal, Bachman & Votruba-Drzal 2010; McNeal 2012; Niia, Almqvist, Brunberg & Granlund 2015). Lisäksi tutkimuksilla on pyritty selvittämään vanhempien osallisuuden taustalla olevia tekijöitä (esim. Fleischmann & de Haas 2016; Oswald, Zaidi, Cheatham & Brody 2017; Sormunen ym. 2011) sekä havainnoimaan ilmiötä niin vanhempien (esim. Harris & Goodall 2008; Mapp 2003), opettajien (Bæck 2010b) kuin oppilaidenkin (Harris & Goodall 2008) näkökulmasta. Tutkimuksissa on selvitetty myös muun muassa vanhempien kokemuksia kodin ja koulun välisestä yhteistyöstä sekä heidän kannaltaan mielekkäitä tapoja osallistua lapsen koulunkäyntiin (esim. Mertaniemi 2018; Sormunen ym. 2011).

Vanhempien osallisuuden on havaittu lukuisissa tutkimuksissa olevan yhteydessä muun muassa lapsen akateemiseen menestymiseen. (Cabus & Ariës 2017; Hill & Tyson 2009; Ma ym. 2016) Esimerkiksi Cabus ja Ariës (2017, 295 & 298) toteavat, että vanhempien tarjoama apu kotitehtävissä sekä vanhempien ja lapsen välinen kommunikaatio kouluun liittyen vaikuttavat positiivisesti etenkin lasten kielellisiin taitoihin, mutta myös matemaattisiin taitoihin. Akateemisen menestymisen lisäksi McNeal (2012) taas on havainnut, että vanhemman ja lapsen välinen kouluun liittyvä kommunikaatio näyttää olevan lapsen paremman koulumenestykseen lisäksi yhteydessä myös lapsen vähäisempiin koulupoissaoloihin. (McNeal 2012, 85.)

Myös ristiriitaisia tuloksia vanhempien osallisuuden ja koulumenestyksen välillä on esitetty. (esim. El Nokal ym. 2010; Niia ym. 2015, 310–311). El Nokalin ja kumppaneiden (2010) tutkimus ei havainnut yhteyttä vanhempien osallisuuden ja lapsen akateemisten taitojen välillä alakoulun oppilailla. Tutkimus kuitenkin osoitti systemaattisesti, että vanhempien aktiivisella osallisuudella on yhteys lapsen parempiin sosiaalisiin taitoihin ja vähäisempiin käyttäytymisongelmiin. Tutkijat arvioivat, että lapsen sosiaalisten taitojen kehitys ja vanhempien osallisuuden yhteys saattavat olla seurausta siitä, että vanhempien ja opettajien välisen kommunikaation myötä vanhemmat tulevat tietoisemmiksi lapsensa sosiaalisista haasteista ja tukevat positiivista käyttäytymistä kotona. (El Nokali ym. 2010, 996–998, 1001–1003.)

Suomessa vanhempien osallisuutta ovat tutkittu esimerkiksi vanhemmille mielekkäiden osallistumistapojen näkökulmasta. Suomen vanhempainliitto sekä Förbundet Hem och Skola i Finland Suomessa toteuttamaan Vanhempien barometriin 2018 osallistui yhteensä 9842 suomalaisvanhempaa. Sen mukaan vanhempien ajatukset kodin ja koulun välisestä yhteistyön riittävydestä vaihtelevat. Osa vanhemmista toivoo yhteistyön lisäämistä, kun taas osa vanhemmista kokee, että yhteistyötä tehdään riittävästi tai jopa liikaa. Tulokset havainnollistavat, että Suomessa opiskelevien lasten vanhempien halukkuus osallistua lapsen koulunkäyntiin painottuu suurilta osin käytännön toimintaan. Vanhempainiltoihin mielellään osallistui yli 80 % vanhemmista, yli puolet (55,7 %) kyselyyn osallistuneista halusi osallistua koulujen järjestämiin avointen ovien päiviin sekä saada tietoa eri tietokanavia pitkin koulun arjesta (55,8 %). Vanhemmista 42 % oli barometrin tulosten

mukaan myös halukkaita osallistumaan lapsen koulun varainkeruuseen luokkaretkiä ja leirikouluja varten. (Mertaniemi 2018, 2, 31, 34 & 38.) Suomalaiset vanhemmat ovat tuoneet myös esiin halukkuutensa osallistua esimerkiksi opettajan tapaamisiin, koko koulun yhteisiin tapahtumiin, koulun ohjelmiin, joissa suunnitellaan koulukiusaamisen ehkäisemistä ja oppilaille tarjottavia terveellisiä välipaloja (Sormunen ym. 2011, 194). Vanhempainbarometri 2018 toi kuitenkin esiin, että käytännön toiminnan rinnalla vanhemmat ovat vähemmän halukkaita osallistumaan esimerkiksi luokan vanhempainiltoihin, vanhempainyhdistysten toimintaan, koulun arvokeskusteluihin tai osallistumaan koulun arkeen esimerkiksi välitunneilla, oppitunneilla ja retkillä (Mertaniemi 2018, 38).

Vanhemmat ovat kokeneet koulunkäyntiin osallistumisen olevan helpompaa alakoulun kuin yläkoulun aikana (Harris & Goodall 2008, 284–285). Myös Suomessa alakoululaisten lasten vanhemmat kokevat saavansa koululta enemmän konkreettisia vinkkejä lapsen koulunkäynnin tukemiseen kuin yläkouluikäisten lasten vanhemmat. Tämän lisäksi vanhempainiltojen osallisuuteen kannustaminen esimerkiksi kutsumalla vanhempainiltoihin mukaan leirikoulun, juhlien ja teemapäivien järjestämiseen tai avustamaan välitunneille, oppitunneille ja retkille on vanhempainiltojen näkemysten mukaan vähäisempää yläkoulun aikana. (Mertaniemi 2018, 29 & 36.)

Vanhemmat kokevat perinteiset kodin ja koulun yhteistyötä edustavat tilaisuudet, kuten vanhempainillat välttämättömiksi. Useat vanhemmat myös ajattelevat, että vanhempainiltoja järjestetään riittävästi. (Sormunen ym. 2011, 192.) Suomessa vanhempainillat koetaan vanhempainiltojen taholta pääosin hyväksi, mutta vanhemmat ovat esittäneet myös kehitysehdotuksia vanhempainiltoihin. Monet vanhemmat esimerkiksi toivoisivat, että vanhempainiltojen aiheet ilmoitettaisiin heille etukäteen, vanhempainillat sisältäisivät enemmän vuorovaikutteisuutta ja että vanhempainilloissa varattaisiin aikaa myös vanhempainiltojen keskinäiseen tutustumiseen. (Mertaniemi 2018, 35.) Vanhempainiltojen keskinäisen vuorovaikutuksen edistämisen merkitys onkin huomioitu myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 esimerkiksi osana vanhempainyhdistystoiminnan mahdollistamista (POPS 2014, 36).

Harrisin ja Goodallin (2008) tutkimuksessa havaittiin, että vanhemmat osallistuivat aktiivisemmin lapsen koulunkäyntiin silloin, kun vanhemmat itse uskoivat osallistumisen merkitsevän vastuullista ja välittävää vanhemmuutta. Lapset ovat myös itse tuoneet esille vanhempien osallistumisen ja moraalisen tuen merkityksen koulumenestymisen ja kouluun sitoutumisen näkökulmasta. Vanhempien esimerkki ja heidän osoittamansa kiinnostus lapsen koulunkäyntiä kohtaan heijastuu lapsen omaan asenteeseen koulunkäyntiä kohtaan. Jos vanhemmat, eivät ole kiinnostuneita lapsensa koulunkäynnistä, miksi lapsi itse olisi. (Harris & Goodall 2008, 283).

Opettajat näkevät kodin ja koulun yhteistyön tapahtuvan pääosin yksilötasolla joko opettajien jakaessa tietoa vanhemmille tai ongelmien ilmetessä (Sormunen ym. 2011, 196). Opettajat kuitenkin ajattelevat vanhempien osallisuuden olevan tärkeää lapsen koulunkäynnin kannalta. Opettajat kokevat, että vanhemman rooli käytännötoimissa kuten kotitehtävissä avustamisessa tai tiedon jakamisessa opettajalle lapsen oppimistarpeista on vähemmän tärkeää kuin lapselle keskustellen tarjottu tuki esimerkiksi koulussa opituista asioista tai koulumenestymisen tärkeydestä. (Bæck 2010b, 329–330.)

Vanhempien osallistuminen lapsen koulunkäyntiin ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa ole itsestään selvyys ja useat eri tekijät voivat vaikuttaa vanhemman osallistumiseen. Osa näistä tekijöistä on suorassa yhteydessä vanhempiin, kun taas osa tekijöistä on heistä riippumattomia. Hornbyn (2011) mukaan vanhempien osallisuudessa voidaan nähdä neljä osallisuutta rajoittavaa tekijää, jotka vaikuttavat vanhempien osallistumismahdollisuuksiin. Näitä tekijöitä ovat *vanhempaan ja perheeseen liittyvät tekijät*, *vanhempi-opettaja-tekijät*, *lapsitekijät* sekä *yhteiskunnalliset tekijät*. Vanhempaan ja perheeseen liittyvät osallisuutta rajoittavat tekijät pitävät sisällään vanhemman omat uskomukset vanhempien osallisuudesta, vanhemman nykyisen elämäntilanteen, vanhemman mielipiteet kutsuista osallistua sekä vanhemman iän, sukupuolen ja etnisyyden. Lapsitekijät liittyvät lapsen ikään, oppimisvaikeuksiin, lahjakkuuteen sekä käytöshäiriöihin. Vanhempi-opettaja tekijät käsittävät haasteet, jotka liittyvät vanhempien ja opettajien eriäviin tavoitteisiin ja agendoihin, asenteisiin sekä käytettyyn kieleen. Yhteiskunnalliset tekijät tarkastelevat historiallisia, väestötieteellisiä, poliittisia ja taloudellisia osallisuuteen vaikuttavia asioita. (Hornby 2011, 11–12). Tässä tutkimuksessa vanhempien osallisuuden taustalla vaikuttavien tekijöiden tarkastelu

rajattiin *vanhempaan ja perheeseen liittyviin tekijöihin, vanhempi-opettaja-tekijöihin ja lapsitekijöihin.*

1.4.1 Vanhempaan ja perheeseen liittyvät tekijät

Vanhemmat pitävät lähtökohtaisesti aina lapsensa koulunkäyntiä tärkeänä ja ovat kiinnostuneita siitä (Metso 2004, 125). Vanhempien osallistumista on tutkittu muun muassa Mappin (2003) tutkimuksessa. Vanhemmat perustelevat tutkimuksessa syitä ja tapoja, jotka vaikuttavat heidän sitoutumiseensa lapsen koulunkäyntiin. Ensimmäiseksi syyksi vanhemmat nostavat halun lapsen koulussa pärjäämisestä sekä aidon toiveen lapsen akateemisesta menestymisestä. Toisena teemana tuodaan esiin vanhempien selkeä ymmärrys heidän oman osallisuutensa tärkeydestä lapsen oppimisen ja kehityksen kannalta. Kolmantena teema on vanhempien osallistuminen lapsen koulutukseen sekä kotona että koulussa. (Mapp 2003, 42 – 43.)

Vanhemmat ovat tuoneet esiin, että heidän osallisuuttaan lapsen koulun käyntiin rajoittavat etenkin työ, lastenhoidolliset ongelmat, kykenemättömyys tarjota ”mitään uutta”, ajanpuute tai toisen vanhemman aktiivisuus entuudestaan osallistua koulun tapahtumiin (Sormunen ym. 2011, 194). Korkeasti koulutettujen keskuudessa ajanpuutteen onkin todettu olevan suurin syy vanhempien vähäiseen osallisuuteen, kun taas alhaisemman koulutustason omaavilla vanhemmilla myös tiedon puute toimii osallisuutta rajoittavana tekijänä (Bæck 2010a, 557–558). Oswald ja muut (2017) ovat pohtineet ajanpuutteen merkitystä vanhempien osallisuuden kannalta. Heidän tutkimuksensa osoitti, että eronneet vanhemmat ja työssäkäyvät vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin vähemmän kuin edelleen yhdessä olevat vanhemmat, yrittäjät ja kotiäidit ja -isät. Näillä ryhmillä voi heidän näkemyksensä mukaan olla rajalliset aikaresurssit osallistua lapsen kouluaktiviteetteihin. On kuitenkin mahdollista, että yksinhuoltajat ja perheet, joissa molemmat vanhemmat ovat työssäkäyviä ovat kehittäneet muita keinoja lapsen koulunkäynnin tukemiseen. (Oswald ym. 2018, 320–321.) Myös Suomessa monet vanhemmat viittaavat kiireiseen arkeen perustellessaan syitä, miksi he eivät halua osallistua koulun toimintaan. Tämän lisäksi osa vanhemmista kertoo, että perheen yhteinen aika priorisoidaan koulun tapahtumien edelle, vaikka useat

vanhemmat sanovatkin haluavansa olla mukana kehittämässä koulun toimintaa esimerkiksi osallistumalla yhdenvertaisuusohjelman ja järjestyssääntöjen laadintaan. (Mertaniemi 2018, 39.)

Kulttuuriset tekijät voivat olla vaikuttamassa vanhempien lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen. Kulttuuriseen vähemmistöön kuuluvien vanhempien on havaittu osallistuvan lapsen koulunkäyntiin valtaväestöä vähemmän (Crea ym. 2015, 232; Fleischmann & de Haas 2016, 558–559), mutta myös ristiriitaisia tuloksia on löydetty. Maahanmuuttaja taustaisten vanhempien osallisuuden on kuitenkin havaittu olevan vähemmän tehokasta lapsen akateemisen menestymisen näkökulmasta verrattaessa heitä valtaväestöön kuuluviin vanhempiin. (Cabus & Ariës 2017, 297.) Maahanmuuttajataustaiset vanhemmat myös näyttävät luottavan kouluinstituutioon valtaväestöä enemmän (Crea ym. 2015, 232), mikä voisi osaltaan selittää kulttuuriseen vähemmistöön kuuluvien vanhempien vähäisempään osallisuutta. On kuitenkin huomattava, että myös suomalaisvanhemmat ovat tuoneet esiin luottamuksensa koulun henkilökunnan ammattitaitoa kohtaan, eivätkä kaikki vanhemmat tästä syystä koe tarvetta osallistua koulun toimintaan (Mertaniemi 2018, 39).

Tutkimustuloksia on saatu myös vanhempien oman ammatin, kouluttautuneisuuden ja taloudellisen aseman yhteydestä lasten koulumenestykseen (UNICEF 2002). Korkeasti koulutetut vanhemmat osallistuvat lapsen oppimisen tukemiseen aktiivisemmin kuin alhaisemmin koulutetut vanhemmat (Gan & Bilige 2019, 7 & 9; Hill, Liang, Price, Polk, Perella & Savitz-Romer 2017, 600; Oswald ym. 2018, 320) ja he myös tuovat lapsilleen enemmän esille koulutuksen yhteyttä tulevaisuuden menestymiseen (Hill ym. 2017, 600). Alhaisemman koulutustason omaavien vanhempien on havaittu osallistuvan korkeasti koulutettuja vanhempia vähemmän koulun järjestämiin aktiviteetteihin (Sormunen ym. 2011, 193). Perheen heikomman sosioekonomisen aseman on myös todettu heijastuvan vanhempien vähäisempään sitoutumiseen lapsen koulunkäyntiin, kun taas perheen korkeampi tulotaso on yhteydessä vanhempien tarjoamaan runsaampaan kotipohjaiseen koulunkäynnin tukeen (Gan & Bilige 2019, 7 & 9).

Koulutuksen nähdään periytyvän. Vanhempien on todettu rakentavan jatkuvuuksia lapsensa ja itsensä välille lapsen koulunkäyntiin liittyen. Vanhemman oma

koulumenestys ja suhtautuminen koulunkäyntiin luovat raamit heidän odotuksilleen siihen, mitä lapselta voi koulussa odottaa. (Metso 2004, 168–170.) Tutkimusten mukaan vanhempien luomilla odotuksilla vaikuttaisi lisäksi olevan yhteys lapsen akateemiseen koulussa menestymiseen. Vanhempien koulunkäyntiin liittyvät odotukset näyttävätkin vaikuttavan positiivisesti lapsen koulumenestykseen (Robinson & Harris 2014, 56; 2017; Gubbins & Otero 2020, 558).

Koulutustason, työstatuksen, kulttuuristen tekijöiden ja taloudellisen aseman lisäksi tutkimuksissa on havaittu eroavaisuuksia naisten ja miesten koulunkäyntiin osallistumisen välillä. Naiset ovat tutkimusten mukaan miehiä enemmän osallisena lapsen koulunkäyntiin (Fleischmann & de Haas 2016, 558 – 559; Sormunen ym. 2011, 193; Metso 2004, 145) ja he myös kokevat lapsen opettajan kanssa keskustelun sekä opettajan käyttämän kielen ymmärrettävämmäksi kuin miehet (Sormunen ym. 2011, 195). Sukupuolten välinen ero osallisuudessa korostuu erityisesti yhden vanhemman talouksissa. Yksinhuoltaja naiset osallistuvat näissä tapauksissa entistä enemmän lapsen koulunkäyntiin, kun taas yksinhuoltaja miehet osallistuvat entistä vähemmän kuin miehet, jotka asuvat kumppanin kanssa. (Fleischmann & de Haas 2016, 559). Vanhempien barometri 2018 toi esiin, että myös Suomessa perheen äiti on yleensä se vanhempi, joka ensisijaisesti vastaa yhteydenpidosta lapsen kouluun (Mertaniemi 2018, 27– 28).

Perhestatus näyttäytyy tutkimuksissa myös vanhempien osallisuuteen yhteydessä olevana tekijänä. Naimisissa olevien vanhempien on havaittu osallistuvan enemmän lapsen koulunkäyntiin kuin niiden vanhempien, jotka eivät enää ole yhdessä (Bæck 2010, 555; Oswald ym. 2018, 320). Tämän lisäksi on osoitettu, että ”vanhempipuolet” osallistuvat biologisiin vanhempiin verrattuna merkittävästi vähemmän lapsen koulunkäyntiin. (Oswald ym. 2018, 320) Perheessä asuvien sisarusten määrän ei kuitenkaan ole havaittu vaikuttavan vanhempien osallistumiseen (Bæck 2010, 555). Perherakenteet näyttävät vaikuttavan myös joidenkin opettajien näkemyksiin vanhempien osallisuudesta. On havaittu, että osa opettajista näyttää unohtavan, että vanhempien erosta huolimatta oppilaalla on edelleen kaksi vanhempaa, joihin lapsen suhde jatkuu erosta huolimatta. Eroperheiden lasten tukemiseksi kouluissa olisi syytä pohtia keinoja, miten toiminnassa

ja suhteissa vanhempiin huomioidaan, että osalla lapsista on vanhempia kahdessa paikassa ja kahdessa eri kodissa. (Metso 2004, 144.)

Vanhempien omat menneisyyden kokemukset muokkaavat heidän osallistumistaan lapsen koulunkäyntiin. Ihmiset luovat odotuksia heitä koskettavia rooleja kohtaan. Tämä käsittää myös vanhemman roolin. Odotuksia luodaan esimerkiksi muistojen ja menneiden havaintojen pohjalta. Näin ollen vanhempien omat kokemukset ja havainnot esimerkiksi vanhemman roolista lapsen koulunkäyntiin osallistujana, voivat juontaa juurensa vanhempien omiin lapsuuden kokemuksiin ja opittuun mallikäyttäytymiseen. Mallikäyttäytyminen voi näkyä esimerkiksi käsityksinä ja oletuksina siitä, millä tavoin vanhempien ja opettajien tulisi toimia vuorovaikutuksessa. (Whitaker & Hoover-Dempsey 2013, 76.) Vanhempien oman kouluaikaisen hyvinvoinnin on todettu vaikuttavan esimerkiksi vanhempien vanhempainiltoihin osallistumiseen (Bæck 2010, 555).

1.4.2 Vanhempi-opettaja tekijät

Suurin osa vanhemmista kokee, että koulu on vastuussa kodin ja koulun välisen yhteistyön rakentamisesta ja että rehtorilla on tärkeä rooli koulun ilmapiirin rakentajana (Sormunen ym. 2011, 192). Tyytyväisyys lapsen opettajaan sekä koulun ja vanhemman väliseen vuorovaikutukseen vaikuttaa positiivisesti vanhempien osallistumiseen (Oswald ym. 2018, 320). Vanhemmat kuitenkin tuntevat ajoittain voimattomuutta koulun ja vanhemman välisessä vuorovaikutuksessa. Viestinnän tapahtuessa kirjeitse tai sähköpostitse ongelma koulun ja vanhempien väliseen vuorovaikutukseen syntyy etenkin niiden vanhempien kohdalle, joiden luku- ja kirjoitustaidot ovat heikot. (Harris & Goodall 2008, 284–285.) Myös tietokoneen puuttuminen kotoa hankaloittaa joidenkin vanhempien yhteyden pitoa kouluun (Crea ym. 2015, 235). Aiempia tutkimustuloksia tarkastelemalla voidaan olettaa, että alhaisempi sosioekonominen asema ja heikko suomen kielen taito esimerkiksi joidenkin maahanmuuttajataustaisten perheiden keskuudessa heikentää heidän mahdollisuuksiaan koulujen kanssa käytävässä vuorovaikutuksessa verrattessa heitä natiiveihin, suomenkielisiin perheisiin.

Sormusen ja kumppaneiden (2011) tutkimuksesta ilmenee, että Suomessa vanhemmat kokevat, että koulut järjestävät vanhempainiltoja riittävän usein. Vanhempainiltojen lisäksi vanhemmat mieltävät opettajan tapaamiset tärkeiksi ja yli puolet tutkimukseen osallistuneista vanhemmista ovat sitä mieltä, että koulut järjestävät riittävästi myös koko koulun tapahtumia, joihin vanhemmat ovat tervetulleita osallistumaan. (Sormunen ym. 2011, 192). Lisäksi vanhempien barometrin 2018 mukaan monet alakoululaisten vanhemmat kokevat koulujen tarjoamat kehitys- ja arviointikeskustelut hyväksi tavaksi saada tietoa lapsen edistymisestä sekä mahdollisista haasteista (Mertaniemi 2018, 16). Vanhemmat kuitenkin toivovat, että tapoja toteuttaa kodin ja koulun yhteistyötä monipuolistettaisiin (Sormunen ym. 2011, 192). Tutkimukset osoittavat, että joissakin tapauksissa vanhemmat kokevat koulun olevan vaikeasti tavoitettava. Koulun tavoittaminen koetaan vanhempien puolelta kuitenkin helpommaksi lapsen alakoulun kuin yläkoulun aikana (Harris & Goodall 2008 284–285).

Vanhempien kokemukset opettajan yhteydenpidon ja kommunikaation riittävydestä vaihtelevat (Crea ym. 2015, 235). Epsteinin (2018) tutkimuksessa yli puolet vanhemmista kertoivat, etteivät he saa lainkaan tai saavat vain harvoin opettajalta kehoituksia osallistua lapsen koulunkäyntiin kotona ja vain alle 30 prosenttia vanhemmista kertoo saavansa vinkkejä opettajalta, kuinka lasta voisi auttaa matematiikan tai lukemisen harjoittelussa (Epstein 2018, 150). Ristiriitaisia tuloksia Epsteinin (2018) tulosten kanssa on kuitenkin saatu. Sormunen kumppaneineen (2011, 195) esittää, että suomalaisvanhemmista yli puolet kertoo saaneensa opettajalta vinkkejä lapsen kotitehtävissä auttamiseen ja kokeisiin valmistautumisessa, joskin kokemus oli äitien keskuudessa suurempi kuin isien. Herää kysymys, tulisiko opettajien jakaa vanhemmille enemmän pedagogista osaamistaan kotona opiskelun tukemiseksi?

Kuten aiemmin esitettiin vanhemmat ovat tuoneet esiin myös kritiikkiä opettajien toimintaa kohtaan. Kritiikkiä on esitetty esimerkiksi opetuksen laadun suhteen. Joissakin tapauksissa vanhemmat kokevat velvollisuudekseen valvoa koulun toimintaa ja siellä annettua opetusta. Tällaisissa tapauksissa vastuun rajat julkisen ja yksityisen välillä hämärtyvät ja vanhempi voi kokea olevansa koulutuksen ”kuluttaja”, jolla on sosiaalinen velvollisuus ja vastuu valvoa opetuksen laatua. Näissä tapauksissa koulun nähdään välttelevän vastuuta. Vanhemmista muodostuu toimijoita, joilla on enemmän tietoa

lapsesta ja tämän opetuksesta kuin opettajalla. Edeltävänlaisessa tilanteessa vanhemman ja opettajan rooli on ei-symmetrinen ja muodostuu ongelmalliseksi. (Böök & Perälä-Littunen 2015, 619–620.) Opettajien näkökulmasta vanhemman liiallinen puuttuminen opetukseen johtaa työnteon hankaloitumiseen. Bæckin (2010b) toteaa, että opettajat ovat ylpeitä omasta opettajan roolistaan ja pyrkivät suojaamaan ammatillista statustaan. Opettajat eivät pidä toivottavana vanhempien runsasta puuttumista arvosanojen antamiseen tai pedagogisiin kysymyksiin, koska opettajien mukaan vanhemmilla ei ole tähän riittävää asiantuntemusta. Joissakin tapauksissa osa opettajista kokee, että vanhemmat pyrkivät astumaan heidän alueelleen ja omaavat asenteen, että ”he tietävät parhaiten”. (Bæckin 2010b, 333.) Niin opettajien kuin vanhempien onkin siis tärkeä pyrkiä ylläpitämään kunnioitettavaa ja toista kuuntelevaa vuorovaikutusta, sillä loppujen lopuksi molemmat tavoittelevat samaa asiaa: lapsen parasta.

Lapsen opettaja on lähtökohtaisesti aina jollakin tavalla tekemisissä oppilaiden vanhempien kanssa, joten myös opettajan roolia ja asenteita on syytä tarkastella suhteessa vanhempien osallisuuteen. Opettajan iän ja koulutustason on havaittu olevan yhteydessä opettajien asenteisiinsa vanhempien osallisuutta kohtaan. Gun ja Yawkeyn (2010) tutkimuksessa havaittiin, että nuoremmat opettajat suhtautuvat vanhoja opettajia positiivisemmin vanhempien osallisuuteen. Tämän lisäksi myönteisesti opettajien asenteisiin vaikuttivat opettajan korkeampi koulutustaso sekä jäsenyys jossakin ammattiyhdistyksessä. (Gu & Yawkey 2010, 148.) Vastaavaa yhteyttä opettajien iän ja osallisuuteen liittyvien asenteiden välillä ei ole havaittu kaikissa tutkimuksissa. Bæck (2010b) toteaa, että opettajan ikä ja sukupuoli eivät vaikuta heidän näkemyksiinsä vanhempien osallisuuden tarpeesta. Sen sijaan opettajan opetusvuosien ja koulun pienen oppilasmäärän voidaan katsoa olevan yhteydessä opettajien positiivisiin kokemuksiin vanhempien osallistumisessa. (Bæck 2010b, 331–332.)

1.4.3 Lapsitekijät

Joissakin tutkimuksissa lapsen sukupuolen on havaittu vaikuttavan vanhempien osallisuuteen. Vanhemmat näyttävät osallistuvan aktiivisemmin tyttöjen kuin poikien koulunkäyntiin (Oswald ym. 2017, 320), vaikka kaikissa tutkimuksissa tätä ei ole pystytty

todentamaan (Garbacz, McDowall, Schaughency, Sheridan & Welch 2015, 397). Vanhemmat myös itse arvioivat tyttöjen olevan poikia kiinnostuneempia koulunkäynnistä (Mertaniemi 2018, 42).

Vanhempien osallisuuden ja lapsen koulumenestyksen välistä yhteyttä tarkasteltiin jo aiemmin, mutta syy-seuraussuhteen on havaittu kulkevan myös toiseen suuntaan. Lasten koulumenestys näyttääkin olevan yhteydessä myös vanhempien osallistumisaktiivisuuteen. Vanhempien on havaittu osallistuvan lapsen koulunkäyntiin enemmän silloin, kun lapsi viihtyy koulussa ja hänen numeronsa ovat hyviä (Oswald ym. 2017, 320). Kuitenkin myös heikompi menestyminen yksittäisissä oppiaineissa voi vaikuttaa vanhempien osallistumisaktiivisuuteen. McNealin (2012) tutkimuksessa vanhempien on havaittu todennäköisemmin valvovan lapsensa toimintaa ja asettavan lapselleen hänen päivittäistä toimintaansa koskettavia rajoituksia ja sääntöjä, mikäli lapsi menestyy akateemisesti heikommin luonnontieteissä. Tästä huolimatta koulusta pinnaaminen ei näytä johtavan vanhempien runsaampaan osallisuuteen, sillä runsaasti koulusta lintsavat oppilaat vaikuttavat keskustelemaan vanhempiensa kanssa vähemmän koulunkäynnistä kuin ne oppilaat, jotka eivät lintsaa. (McNeal 2012, 86.) Oswaldin ja muiden (2017, 320) tutkimuksessa havaittiin vanhempien vähäisemmän osallisuuden olevan yhteydessä lapsen runsaampien poissaoloihin ja luokalle jäämiseen. Aiemmat tutkimukset synnyttävät vaikutelman, että heikko akateeminen menestyminen ja huoli lapsen hyvinvoinnista lisää vanhempien konkreettisia osallistumistapoja kotona, mutta vähentää kuitenkin lapsen kanssa käytyä keskustelua kouluun liittyen ja voisi näin ollen vaikuttaa myös aiemmin esiteltyyn vanhemman tarjoamaan akateemiseen sosiaalistamiseen. Hillin ja Tysonin (2009) mukaan vanhempien akateeminen sosiaalistaminen sekä koulussa tapahtuva vanhempien osallisuus ovat yhteydessä lasten parempaan koulumenestykseen. Vastaavaa yhteyttä ei havaittu vanhempien kotona tehtävälle osallistumiselle. Tämän voidaan tutkijoiden mukaan arvella johtuvan vanhempien puuttumisesta lapsen autonomiaan, lisääntyvällä vanhempien painostuksella sekä vanhempien ja koulun toisistaan eroavalla tavalla esittää opittavaa materiaalia. (Hill & Tyson 2009, 756.) Oppilasmääriltään suuremmissa kouluissa vanhemmat näyttävät osallistuvan lapsen koulunkäyntiin vähemmän kuin kouluissa, joissa oppilasmäärät ovat pienemmät (Oswald ym. 2017, 320).

Vanhempien koulunkäyntiin osallistumisen on havaittu olevan yhteydessä myös lapsen parempiin sosiaalisiin taitoihin koulussa ja vähentävän lapsen käyttäytymisongelmia (El Nokali ym. 2010, 1001). Mistä johtuen lapsen sosiaalisten taitojen yhteyden selvittäminen vanhempien osallisuuteen koettiin tärkeäksi myös tässä tutkimuksessa.

2 TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin lapsen ollessa 1.–6. luokalla ja millaisten tekijöiden voidaan katsoa olevan yhteydessä vanhempien osallistumiseen.

1. Millä tavoin vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin ja sen tukemiseen?
  - 1.1. Millä tavoin vanhemmat osallistuvat lapsen kotipohjaiseen koulunkäynnin tukemiseen?
  - 1.2. Millä tavoin vanhemmat osallistuvat lapsen koulupohjaiseen koulunkäynnin tukemiseen?
2. Mitkä lapsitekijät ovat yhteydessä vanhempien osallistumiseen ja lapsen koulunkäynnin tukemiseen?
  - 2.1. Millainen yhteys lapsen sukupuolella on vanhemmalta saatuun koulunkäynnin tukeen?
  - 2.2. Millainen yhteys lapsen luokka-asteella on vanhemmalta saatuun koulunkäynnin tukeen?
  - 2.3. Millainen yhteys lapsen koetulla koulumenestyksellä on vanhemman koulunkäynnin tukeen?
  - 2.4. Millainen yhteys lapsen sosiaalisella pärjäämisellä on vanhemman tarjoamaan koulunkäynnin tukeen?
3. Mitkä vanhempitekijät ovat yhteydessä vanhempien osallistumiseen ja lapsen koulunkäynnin tukemiseen?
  - 3.1. Millainen yhteys vanhemman sukupuolella on lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen?
  - 3.2. Millainen yhteys vanhemman koulutustaustalla ja työtilanteella on lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen?
  - 3.3. Millainen yhteys vanhemman merkityksellisyyden kokemuksella on lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen?
  - 3.4. Millainen yhteys vanhemman lapsuuden kokemuksilla ja heidän saamallaan koulunkäynnin tuella on vanhemman nykyiseen koulunkäyntiin osallistumiseen?

- 3.5. Millainen yhteys vanhemman kiireen kokemuksilla on lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen?
4. Millä tavoin vanhempien osallisuus ja koulunkäynnin tuki ovat yhteydessä koulun ilmapiiriin ja koulun tarjoamiin mahdollisuuksiin osallistua?

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Tutkimusjoukko

Tutkimukseen osallistui yhteensä 452 alakouluikäisen lapsen vanhempaa ympäri Suomea. Vastaajia oli Etelä-Suomesta (14,4 %), Lounais-Suomesta (21,1 %), Länsi-Suomesta (30,3 %), Keski-Suomesta (10,6 %), Pohjois-Suomesta (17,0 %) ja Itä-Suomesta (6,4 %). Laajalta alueelta kerätty aineisto mahdollistaa yleistettävien päätelmien tekeminen sekä edustavan otoksen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 180). Tutkimuksessa vanhemmilta kartoitettiin taustatietoina asuinalueen lisäksi heidän sukupuoltaan, huoltajuussuhdetta, ikää, koulutustaustaa, tämänhetkistä työtilannetta, nykyistä perhetilannetta sekä taloudessa asuvien lasten lukumäärää. Tähän tutkimukseen osallistuneiden vanhempien taustamuuttujia on esitelty Taulukossa 1.

Taulukko 1 Vanhempien taustamuuttujien jakautuminen (%)

		%
Sukupuoli	Mies	10,6
	Nainen	89,2
	Muu	0,2
Huoltajuussuhde	Isä	10,2
	Äiti	88,5
	Muu huoltaja	1,3
Ikä	20–25	0,7
	26 – 30	2,0
	31 – 35	14,6
	36 – 40	32,3
	41 – 45	31,6
	46 – 50	14,4
	50 <	4,4
Koulutustausta	Peruskoulu	2,0

	Ylioppilastutkinto	4,6
	Ammatillinen tutkinto	31,0
	Alempi korkeakoulututkinto	35,4
	Ylempi korkeakoulututkinto	25,7
	Muu	1,3
Työtilanne	Työssäkäyvä	81,2
	Opiskelija	4,9
	Työtön	3,1
	Äitiys- tai isyysvapaalla	3,5
	Eläkkeellä	1,8
	Muu	5,5
Nykyinen perhetilanne	Ydinperhe	73,0
	Uusperhe	10,6
	Yksinhuoltaja	13,5
	Muu perhe	2,9
Taloudessa vakituisesti asuvien lasten lukumäärä	0	0,4
	1	16,4
	2	46,7
	3	26,1
	4	6,9
	5 tai enemmän	3,5
Äidinkieli: suomi	kyllä	99,3
	ei	0,7

Taustatiedoista nähdään, että enemmistö tutkimukseen osallistuneista vanhemmista oli naisia ja lapsen äitejä. Miehiä ja lapsen isiä tutkimusjoukosta oli hieman yli 10 %. Lapsen muita huoltajia osallistujista oli 1,3 %. Valtaosa vastaajista jakautui ikävuosien 31–49 välille. Vanhemmista yli 80 % oli työssäkäyviä ja heistä suurimmalla osalla oli joko ammatillinen tutkinto tai alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Vanhempien

perhetilanteita tarkastellessa nähdään, että lähes kolme neljästä vanhemmasta asuu ydinperheessä. Yksinhuoltajaperheitä oli yhteensä 13,5 % ja uusperheitä 10,6 %. Muita perhetilanteita aineistosta nousi 2,9 % vastaajan osalta. Taulukossa esiintyvien taustamuuttujien lisäksi vanhemmilta tiedusteltiin heidän äidinkieltään. Vastaajista yli 99 % oli äidinkieltään suomenkielisiä. Kolme vastaajaa (0,7 %) ilmoitti äidinkielekseen muun kuin suomen.

Vanhemman omien taustatietojen lisäksi vanhempia pyydettiin valitsemaan yksi lapsistaan ja vastaamaan kyselyn kysymyksiin häntä ajatellen. Vanhempien tuli ilmoittaa lasta koskevana taustatietoina lapsen sukupuoli, lapsen senhetkinen luokka-aste, säännöllisen tuen saaminen erityisopettajalta ja lapsen asumisjärjestely. Lasten taustatietoja kuvataan Taulukossa 2.

Taulukko 2 Lasten taustamuuttujien jakautuminen (%)

		%
Sukupuoli	tyttö	47,6
	poika	52,2
	muu	0,2
Luokka-aste	1. luokka	18,4
	2. luokka	17,0
	3. luokka	17,7
	4. luokka	15,7
	5.luokka	17,0
	6.luokka	14,2
Säännöllinen koulunkäynnin tuki erityisopettajalta	Kyllä	21,2
	Ei	78,8
Lapsen asumisjärjestelyt	Lapsi asuu kanssani vakituisesti	94,7
	Lapseni asuu kanssani osa-aikaisesti	5,1
	Lapseni asuu kanssani muutamia päiviä kuukaudessa	0,2

Lasten taustatietojen osalta nähdään, että vanhempien tutkimukseen valitsemien lasten sukupuolijakauma oli tasainen ja lapset jakautuivat myös käymänsä luokka-asteen osalta melko tasaisesti kaikille luokka-asteille. Vanhemmista hieman yli viidennes (21,2 %) vastasi heidän lapsensa saavan säännöllistä koulunkäynnin tukea erityisopettajalta. Asumisjärjestelyjen osalta suurin osa (94,7 %) vanhemmista kertoi lapsen asuvan vakituisesti heidän kanssaan.

4.2 Tiedonkeruumenetelmä

Tutkimus toteutettiin Survey-tutkimuksena ja sen aineisto kerättiin alakouluikäisten lasten vanhemmilta sähköisellä Webropol -kyselylomakkeella (liite 1) Touko-Kesäkuussa 2019. Kyselylomakkeeseen johtavaa kyselylinkkiä lähetettiin vanhemmille sattumanvaraisesti valittujen koulujen rehtoreiden avustuksella. Rehtoreiden kanssa keskusteltiin puhelimesta ja heille kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta, toteutustavasta sekä heidän roolistaan kyselylinkin jakajana. Kyselylinkin välittäminen oli rehtoreille vapaaehtoista ja he saivat valita itse väylän, jonka arvioivat mielekkäimmäksi linkin jakamiseen. Ennen rehtoreiden tavoittelemista, tutkija oli yhteydessä mukaan valikoituneiden kuntien sivistystoimikuntiin kuntien vaatimien tutkimuslupien osalta. Tämän lisäksi kyselylomakkeen sähköinen linkki välitettiin Vanhempainliitolle, joka ystävällisesti lisäsi sen osaksi jäsenkirjettään sekä jakoi linkin Facebook -sivuillaan. Tutkimuksen aineiston analysointiin päätyi yhteensä 452 vanhemman vastaukset.

Kyselylomake sisälsi kahdeksan taustakysymystä vanhempaan liittyen ja neljä kysymystä, jolla kartoitettiin heidän lapsensa taustatietoja. Kyselylomake sisälsi lisäksi neljä erillistä osiota, jotka käsittivät kyselylomakkeen kysymykset 16–19. Osioden kysymykset sisälsivät 5-portaisia, Likert-asteikollisia väittämiä, joilla selvitettiin vanhempien osallisuutta ja heidän tarjoamaansa koulunkäynnin tukea sekä koti- että koulupohjaisesti. Kysymysten 16–17 väittämällä selvitettiin vanhempien kotipohjaista päivittäistä osallistumisaktiivisuutta (kysymys 16) sekä vanhempien näkemyksiin pohjautuvaa osallistumista ja koulunkäynnin tukea kotona (kysymys 17). Kyselylomakkeen kysymyksillä 18–19 selvitettiin vanhempien koulupohjaista

osallistumisaktiivisuutta (kysymys 18) sekä vanhempien halukkuutta osallistua koulupohjaiseen toimintaan (kysymys 19).

Vanhempien osallisuuden ja heidän tarjoamansa koulunkäynnin tuen lisäksi kyselylomakkeella pyrittiin selvittämään vanhempien koulunkäynnin tukeen mahdollisesti yhteydessä olevia tekijöitä. Näitä tekijöitä selvitettiin kyselylomakkeen kysymyksillä 20–23 ja ne valittiin tutkimukseen aiemmin vanhempien koulunkäyntiin osallistumisesta selvittäneiden tutkimusten perusteella. Tähän tutkimukseen valikoituivat seuraavat vanhempien osallisuuteen mahdollisesti yhteydessä olevat tekijät: vanhemman kiireen kokemukset, vanhemman omat lapsuuden kokemukset koulunkäynnin tuesta, vanhemman oman osallisuuden merkityksellisyyden kokeminen ja koulun mahdollistama osallisuus. Tekijöitä kartoitettiin Likert-asteikollisella skaalalla 1–6 (1= täysin eri mieltä, 2 = melko eri mieltä, 3 = hieman eri mieltä, 4 = hieman samaa mieltä, 5 = melko samaa mieltä, 6 = täysin samaa mieltä).

Likert-asteikollisten kysymysten lisäksi kyselylomake sisälsi kaksi avointa kysymystä. Näillä kysymyksillä selvitettiin vanhempien omia näkemyksiä asioista, jotka saattavat lisätä ja vähentää heidän osallistumistaan tai haluaan osallistua lapsen koulunkäyntiin. Näiden kysymysten vastaukset rajattiin tämän tutkimuksen ulkopuolelle, eikä niitä käsitellä tutkimuksen tulosesiossa.

4.3 Aineiston analysointi

Tutkimuksen analysoinnissa hyödynnettiin määrällisiä tutkimusaineiston analysointimenetelmiä, jotka toteutettiin SPSS -tilasto-ohjelman avulla. Tutkimuksen analysoinnin alkuvaiheessa aineistosta tarkasteltiin siinä ilmeneviä puuttuvia arvoja. Puuttuvia arvoja ilmeni koko aineistossa yhteensä 13. Kaikki puuttuvat arvot esiintyivät 8. taustakysymyksessä, joilla kartoitettiin vastaajien suomen kielen ymmärtämisen, puhumisen, kirjoittamisen taitoa. Vastaajien ollessa lähes poikkeuksetta äidinkieleltään suomenkielisiä, vastaajien suomen kielen taitoa (ymmärtämistä, puhetta ja kirjoittamista) käsittelevät muuttujat päätettiin poistaa aineistosta, sillä niitä ei nähty aineiston analysoinnin kannalta merkityksellisiksi. Tämän myötä kaikki puuttuvat arvot poistuivat.

Kyselylomakkeen vanhempien ja heidän lastensa taustatietoja selvittävästä kysymyksistä tehtiin prosenttiluokkoja (taulukko 1 & 2), joiden avulla tarkasteltiin tutkimusjoukon monipuolisuutta. Lisäksi taulukot auttoivat havaitsemaan asioista, joita vanhempien ja lasten taustatietojen osalta olisi oleellista nostaa esille aineistoanalysoinnissa.

Kyselylomakkeen osallisuutta mittaavista muuttujista luotiin summamuuttujia. Summamuuttujien luomisen lisäksi, vanhemmat luokiteltiin jokaisen summamuuttujan sisällä kolmeen luokkaan heidän koti- ja koulupohjaisen osallistumisaktiivisuutensa mukaan (taulukot 7, 8, 11 & 12). Vanhempien osallistumisaktiivisuutta kuvaavat luokat luotiin pisteyttämällä summamuuttujan sisältämien muuttujien vastausvaihtoehdot yhdestä viiteen. Yhden pisteen sai vastaamalla vähäisintä osallisuutta kuvaavan vaihtoehdon ja vastaavasti viisi pistettä vastaamalla runsainta osallisuutta kuvaavan. Näin jokainen vanhempi saavutti vastauksiinsa perustuvan oman yhteenlasketun pistemääränsä jokaisen osallisuutta mittaavan summamuuttujan osalta. Osallistumisaktiivisuutta kuvaaviksi luokiksi muodostuivat aktiivinen osallistuminen, vaihteleva osallistuminen ja vähäinen osallistuminen.

Aineiston analysoinnissa tarkasteltiin vanhempien koti- ja koulupohjaista osallisuutta sekä niiden keskinäisiä yhteyksiä. Lisäksi aineistosta haluttiin tutkia sekä vanhempien että lasten taustamuuttujien yhteyksiä vanhempien osallisuutta kuvaaviin summamuuttujiin. Yhteyksiä päädyttiin tutkimaan epäparametrisillä testeillä, joita olivat Mann-Whitneyn ja Kruskal-Wallis -testi sekä Spearmanin -korrelaatiokerroin. Epäparametriin testeihin päädyttiin, koska Kolmogorov-Smirnovin normaalijakaumatesti osoitti, että summamuuttujien vastaukset eivät noudattaneet normaalijakaumaa. Aineiston analysoinnissa hyödynnettiin epäparametristen testien lisäksi ristiintaulukointeja, joissa hyödynnettiin tutkijan luomia aktiivisuusluokkia, jotka kuvasivat esimerkiksi vanhempien päivittäistä osallistumisaktiivisuutta kotona (taulukko 7). Näiden menetelmien lisäksi osallisuuteen yhteydessä olevia tekijöitä pyrittiin joissakin tapauksissa havainnoimaan myös järjestyslukujen keskiarvojen ja mediaaniarvojen avulla.

Osa tutkimukseen luoduista summamuuttujista kuvasi osallisuuden mahdollisesti yhteydessä olevia tekijöitä, joten myös näiden summamuuttujien yhteyksiä tarkasteltiin suhteessa vanhempien osallisuutta kuvaaviin summamuuttujiin edellä mainittujen menetelmien avulla. Tuloksista sekä numeerisesta datasta luotiin erilaisia taulukoita tulosten selkeyttämiseksi ja havainnollistamiseksi.

4.3.1 Tutkimuksen summamuuttujat

Aineistosta muodostettiin kymmenen summamuuttujaa ja niiden reliabiliteettia tarkasteltiin Cronbachin alfa kertoimella (Taulukko 3). Ensimmäiset neljä summamuuttujaa kuvaavat sekä vanhempien osallistumisaktiivisuutta koti- kuin koulupohjaisesti sekä koulupohjaista halukkuutta osallistua. Loput kuusi summamuuttujaa kuvaavat vanhempien osallisuuden ja heidän tarjoamansa koulunkäynnintukeen mahdollisesti yhteydessä olevia tekijöitä.

Taulukko 3. Summamuuttujien Cronbachin alfat (α)

	Muuttujien lkm	Cronbachin alfa (α)
Päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona	7	0,759
Osallistuminen ja koulunkäynnintuki kotona vanhempien näkemyksiin pohjautuen	13	0,659
Koulupohjainen osallistumisaktiivisuus	10	0,851
Koulupohjainen halukkuus osallistua	9	0,842
Kiiren kokemukset	10	0,882

Osallisuuden merkityksellisyden kokemukset	11	0,818
Omat lapsuuden kokemukset osallisuudesta	7	0,901
Koulu vanhempien osallistajana	12	0,907
Koulu vanhempien osallistumismahdollisuuksien luojana	6	0,771
Koulu osallisuutta tukevan ilmapiirin luojana	6	0,898

Koska kaiken vanhempien tarjoaman osallisuuden ei voida olettaa olevan päivittäin tapahtuvaa, kotona tapahtuva osallistuminen jaettiin kahteen osaan. Ensimmäinen summamuuttuja muodostettiin vanhempien kotipohjaista päivittäistä osallistumisaktiivisuutta kartoittavilla muuttujilla, joihin vanhemmat vastasivat asteikolla 1–5 (1 = en koskaan, 2 = harvoin, 3 = vaihtelevasti, 4 = melko usein, 5 = päivittäin). Muuttujat sisälsivät väittämiä, joissa vanhemmat arvioivat esimerkiksi, kuinka usein he keskustelevat lapsen kanssa hänen koulupäivästään, tarkistavat lapsen kotitehtävät tai huolehtivat lapsen koulutavaroiden mukana olosta koulussa. Summamuuttujan nimeksi annettiin *päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona*. Toinen summamuuttuja, vanhemman *osallistuminen ja koulunkäynnin tuki kotona vanhempien näkemyksiin pohjautuen*, muodostettiin muuttujista, joilla selvitettiin vanhemman omaa näkemystä hänen osallisuudestaan ja tarjoamastaan koulunkäynnin tuesta kotona. Vanhemmat vastasivat näiden muuttujien väittämiin 5-portaisella Likert-asteikolla (1 = täysin eri mieltä, 2 = hieman eri mieltä, 3 = ei samaa, eikä eri mieltä, 4 = hieman samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Väittämät selvittivät vanhempien ajatuksia ja näkemyksiä lapsen koulunkäyntiin osallistumisesta ja tukemisesta esimerkiksi seuraavasti: Mielestäni vanhemman tehtävä ei ole huolehtia lapsen koulutavaroista ja niiden mukana olosta koulussa, kannustan lastasi koulunkäyntiin sekä kannustan ja rohkaisen lastani tekemään kotitehtävissä ja koulussa aina parhaansa. Vanhempien vastaukset pohjautuvat tässä

summamuuttujassa vanhempien mielipiteisiin ja näkemyksiin, mutta luovat kuitenkin kuvaa heidän osallisuudestaan kotona. Kaksi edellä mainittua summamuuttujaa mittaavat vanhempien kotipohjaista osallisuutta näin ollen erilaisista näkökulmista. Päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona -summamuuttuja mittaa vanhempien osallistumisaktiivisuutta päivittäisellä tasolla, kun taas osallistuminen ja koulunkäynnin tuki kotona vanhempien näkemyksiin pohjautuen -summamuuttuja mittaa osallisuusaktiivisuutta vanhemman omien kokemusten ja näkemysten perusteella, muttei pysty tarkasti selvittämään osallistumisen tiheyttä. Molempien summamuuttujien oletetaan kuitenkin antavan tietoa vanhempien osallisuudesta ja heidän tarjoamastaan koulunkäynnin tuesta kotona.

Myös vanhempien koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta mitattiin kahdella summamuuttujalla. Näistä ensimmäinen summamuuttuja nimettiin *Koulupohjainen osallistumisaktiivisuus*. Summamuuttuja selvitti vanhempien osallistumisaktiivisuutta koulussa järjestettäviin, lapsen koulunkäyntiin tai kouluun liittyviin tapahtumiin. Summamuuttuja sisälsi kysymyksiä kuten; Osallistun koululla järjestettyihin vanhempainiltoihin ja juhlatilaisuuksiin sekä osallistun lapseni kehitys- ja arviointikeskusteluihin. Vanhemmat vastasivat näihin kysymyksiin asteikolla 1 = en koskaan, 2 = harvoin, 3 = vaihtelevasti, 4 = melko usein, 5 = usein. Toinen koulupohjaista osallisuutta selvittävä summamuuttuja nimettiin *Koulupohjainen halukkuus osallistua* summamuuttujaksi. Koulupohjainen halukkuus osallistua -muuttujilla kartoitettiin vanhemman halukkuutta osallistua lapsen koulunkäyntiin ja siihen liittyviin tapahtumiin koulussa tai sen välittömässä läheisyydessä. Vanhemmat vastasivat väittämiin 5 - portaisella Likert -asteikolla (1 = täysin eri mieltä, 2 = hieman eri mieltä, 3 = ei samaa, eikä eri mieltä, 4 = hieman samaa mieltä, 5 = täysin samaa mieltä). Väittämät kartoittivat muun muassa vanhempien halua olla mukana kehittämässä koulun toimintaa, saada tietoa koulun toiminnasta ja tapahtumista ja halua osallistua lapsen kehitys- ja arviointikeskusteluihin.

Vanhempien osallisuutta kuvaavien summamuuttujien tunnusluvut esitetään taulukossa 4. Summamuuttujien vinous- ja huipukkuusarvojen tarkastelun jälkeen, vastausten jakautumista normaalijakauman mukaisesti haluttiin varmentaa Kolmogorov-Smirnovin

normaalijakaumatestillä. Kolmogorov-Smirnovin normaalijakaumatesti osoitti, että summamuuttujien vastaukset eivät jakautuneet normaalijakauman mukaisesti.

Taulukko 4 Vanhempien osallisuutta kuvaavien summamuuttujien tunnusluvut

	N	min	max	ka	kh	Vinous (g ₁)	Huipukkuus (g ₂)
Päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona	452	2,29	5	4,22	0,588	-0,631	-0,241
Osallistuminen ja koulunkäynnin tuki kotona vanhempien näkemyksiin pohjautuen	452	2,85	5	3,94	0,421	-0,093	-0,464
Koulupohjainen osallistumisaktiivisuus	452	1,40	5	3,33	0,801	0,287	-0,691
Koulupohjainen halukkuus osallistua	452	1,33	5	4,02	0,686	-1,009	0,917

Vanhempien osallisuutta kuvaavien summamuuttujien lisäksi aineistosta muodostettiin neljä summamuuttujaa, joilla selvitettiin vanhempien osallisuuden taustalla olevia tekijöitä. Näiden summamuuttujien taustalla olevat muuttujat olivat Likert-asteikollisia väittämiä, joissa vanhemmat vastasivat asteikolla 1 = täysin eri mieltä – 6 = täysin samaa mieltä. Luotuja summamuuttujia olivat *kiireen kokemukset, osallisuuden merkityksellisyyden kokemukset, omat lapsuuden kokemukset osallisuudesta ja koulu vanhempien osallistajana*. Summamuuttuja Koulu vanhempien osallistajana jaettiin

kahteen erilliseen summamuuttujaan, joita olivat *koulu vanhempien osallistumismahdollisuuksien luojana* sekä *koulu osallisuutta tukevan ilmapiirin luojana*. Vanhempien osallisuuden taustalla mahdollisesti olevien tekijöiden summamuuttujat on esitetty tunnuslukuineen taulukossa 5.

Taulukko 5 Osallisuuteen yhteydessä olevien tekijöiden summamuuttujien tunnusluvut

	N	min	ma x	ka	kh	Vinou s (g ₁)	Huipukkuu s (g ₂)
Kiireen kokemukset	45	1,0	5,9	3,2	1,009	0,058	-0,632
	2	0	0	2			
Osallisuuden merkityksellisyyskokemukset	45	3,1	6,0	5,0	0,560	-0,828	0,087
	2	8	0	8			
Omat lapsuuden kokemukset osallisuudesta	45	1,0	6,0	4,2	1,277	-0,648	-0,508
	2	0	0	2			
Koulu vanhempien osallistajana	45	1,6	6,0	4,8	0,872	-0,883	0,565
	2	7	0	4			
Koulu vanhempien osallistumismahdollisuuksien luojana	45	1,5	6,0	4,7	0,890	-0,698	0,122
	2	0	0	6	7		

Koulu osallisuutta tukevan	45	1,1	6,0	4,9	0,953	-1,096	1,164
ilmapiirin luojana	2	7	0	3	9		

Myös näiden summamuuttujien osalta vastausten jakautumista normaalijakauman mukaisesti haluttiin tarkastella vinous- ja huipukkuusarvojen lisäksi Kolmogorov-Smirnovin normaalijakaumatestillä. Normaalijakaumatestillä todettiin, että kiirettä ($p=0,049$) lukuun ottamatta summamuuttujien vastaukset eivät noudata normaalijakaumaa.

4.4 Aineiston käsittely

Aineistoa käsiteltiin hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Kyselyssä kerätty tutkimusaineisto tuli vain pro gradu -tutkielman tekijän omaan käyttöön ja aineistoa on käsitelty ja säilytetty asianmukaisesti koko tutkimusprosessin ajan. Tutkimukseen osallistuminen tapahtui nimettömästi ja vastaaminen oli vanhemmille vapaaehtoista. Yksittäisiä vastaajien henkilöllisyyttä ei ole paljastettu missään tutkimuksen vaiheessa.

Kiitoksena osallistumisesta gradun tekijä arpoi vastanneiden osallistujien kesken kaksi 25 euron arvoista S-ryhmän lahjakorttia. Arvontaan osallistuminen oli vastaajille vapaaehtoista. Vanhemmat, jotka halusivat osallistua lahjakorttien arvontaan, jättivät sähköpostiosoitteensa kyselylomakkeen täyttämisen jälkeen. Arvontaa varten ilmoitettuja sähköpostiosoitteita ei yhdistetty kyselylomakkeen vastauksiin, eikä niitä käytetä muihin tarkoituksiin. Gradun tekijä huolehti kerätyistä sähköpostiosoitteista tietosuoja-asetuksia noudattaen. Kerätyt sähköpostiosoitteet poistettiin aineistosta heti arvannon suorittamisen jälkeen, aineistonkeruun päätyttyä 7.6.2019.

4.5 Tutkimusmenetelmän luotettavuus

Tutkimuksen aineistonkeruussa käytettiin sekä laadullisia että määrällisiä aineistonkeruutapoja. Kyselylomakkeen strukturoiduilla kysymyksillä hankittiin määrällistä aineistoa, kun taas laadullista aineistoa kerättiin kyselylomakkeen kahden avoimen kysymyksen avulla. Tutkimuksessa päädyttiin käyttämään vain määrällisesti

kerättyä aineistoa tutkimuksen tekemiseen varattujen ajallisten resurssien vuoksi. Laadullisesta aineistosta luopuminen rajoittaa tutkimuksen luotettavuutta, sillä se karsii vanhempien vastausten syvällisemmän ymmärryksen pois aineiston tulkinnasta.

Tutkimuksen toteutus ja eteneminen pyrittiin kuvaamaan mahdollisimman tarkasti tutkimuksen reliabiliteetin takaamiseksi. Reliabiliteetilla viitataan mittaustulosten toistettavuuteen. Tutkimuksen reliabiliteettia voidaan todentaa usealla eri tavalla, kuten erilaisilla tilastollisilla menettelytavoilla, joiden tarkoituksena on arvioida luotujen mittareiden luotettavuutta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231.) Tätä tutkimusta varten luotujen summamuuttujien reliabiliteetit testattiin Cronbach Alphan osalta ja tutkija teki lisäksi arviointia muuttujien luotettavuudesta ennen summamuuttujien muodostamista. Tutkija päätyi poistamaan Koulupohjainen halukkuus osallistua -summamuuttujan alkuperäisistä neljästätoista muuttujasta viisi, sillä tutkijan arvion mukaan nämä muuttuja eivät mitanneet mielekkäästi ja luotettavasti vanhempien halukkuutta osallistua koulupohjaiseen lapsen koulunkäyntiin liittyvään toimintaan. Ennen poistamista muuttujien vaikutusta summamuuttujan luotettavuuteen tarkasteltiin Cronbach's Alpha If Item Deleted -toiminnolla, joka vahvisti, että muuttujien poistaminen lisää vanhempien koulupohjaista halukkuus osallistua -summamuuttujan luotettavuutta. Poistettuja muuttujia olivat osallistumishalukkuutta mittaavan osion (kysymys 19) väittämät 4, 8, 9, 11 ja 14.

Tutkimusta varten tehty kyselylomake esitettiin 13 alakouluikäisen lapsen vanhemmalla. Esitestauksen tarkoituksena oli selvittää tutkimuslomakkeen selkeyttä vastaajien näkökulmasta ja mahdollistaa kysymysten uudelleen muotoilu ja korjaaminen ennen varsinaisen tutkimuksen toteuttamista (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 204). Esitestaajilta saatujen kommenttien pohjalta tutkimuksen kyselylomaketta muokattiin väittämien kieliasun osalta. Yksi kysymyksistä päädyttiin kokonaan poistamaan esitestaajien suunnalta ilmenneiden epäselvyyksien vuoksi. Tämän väittämän osalta esitestaajien vastaukset poikkesivat merkittävästi tutkijan alkuperäisestä olettamuksesta, mistä johtuen väittämä päädyttiin poistamaan mittarin luotettavuuden lisäämiseksi.

Tutkimuksen luotettavuutta lisää tutkimuksen vapaaehtoisuus sekä kyselyn anonymiteetti. Aineisto kerättiin nimettömästi, minkä ansiosta voidaan olettaa

vanhempien vastanneen tutkimuskyselyn kysymyksiin rehellisesti. Kyselyn nimettömyydellä pelko oman vanhemmuuden arvostelusta pyrittiin poistamaan.

5 TULOKSET

Tulososiossa tarkastellaan alkuun vanhempien osallistumisaktiivisuutta kotona ja kodin ulkopuolella toisistaan irrallisina asioina. Tämän jälkeen tuloksissa analysoidaan kotona tapahtuvan osallistumisaktiivisuuden yhteyttä kodin ulkopuolella tapahtuvaan osallistumisaktiivisuuteen.

Vanhempien osallistumisaktiivisuuden ja -tapojen selvittämisen jälkeen tuloksissa esitellään tekijöitä, jotka olivat yhteydessä vanhempien osallisuuteen. Tekijät tuodaan esille lapsen liittyvinä tekijöinä sekä vanhemman henkilökohtaisina ominaisuuksina ja taustatekijöinä. Tuloksissa tarkastellaan myös koulun luomien mahdollisuuksien sekä koulun ilmapiirin yhteyttä vanhempien osallisuuteen.

5.1 Vanhempien osallisuus lapsen koulunkäyntiin kotona

Vanhempien osallistumista lapsen koulunkäyntiin kotona mitattiin kahdella summamuuttujalla, joita olivat päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona sekä osallistuminen ja koulunkäynnin tuki kotona vanhempien näkemyksiin pohjautuen. Taulukko 6 kuvaa frekvenssejä ja prosenttilukuja, joita saatiin päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona -summamuuttujan muuttujien osalta. Vastausten prosentuaalinen vaihtelu on ilmaistu frekvenssien yhteydessä sulkeissa. Muuttujat kartoittivat aktiivisuuden säännöllisyyttä, aikaa mittaavilla ilmauksilla: en koskaan, harvoin, vaihtelevasti, melko usein, päivittäin.

Taulukko 6 Vanhempien kotona tapahtuvan päivittäisen osallistumisaktiivisuuden muuttujien väliset frekvenssit ja prosenttiluvut

En koskaan (%)	Harvoin (%)	Vaihtelevasti (%)	Melko usein (%)	Päivittäin (%)	Yhteensä (%)

Juttelen kanssa	lapseni hänen	0 (0)	1 (2,0)	15 (3,3)	68 (15,0)	368 (81,4)	452 (100)
koulupäivästään.							
Kyselen mitä	lapseltani, hän on	0 (0)	6 (1,3)	39 (8,6)	152 (33,6)	255 (56,4)	452 (100)
koulupäivänsä aikana tehnyt ja oppinut.							
Tarkistan lapsi on	iltaisinkin, että tehnyt	12 (2,7)	46 (10,2)	65 (14,4)	104 (23,0)	225 (49,8)	452 (100)
kotitehtävänsä.							
Muistutan kotitehtävistä	lastani sekä	6 (1,3)	28 (6,2)	66 (14,6)	98 (21,7)	254 (56,2)	452 (100)
kotitehtävien tekemisestä.							
Huolehdin kanssa, että	lapseni hänellä on	16 (3,5)	86 (18,4)	95 (21)	129 (28,5)	129 (28,5)	452 (100)
koulussa mukana tarvittavat koulukirjat sekä opiskeluvälineet.							
Osallistun kotitehtävien	lapseni	5 (1,1)	64 (14,2)	106 (23,5)	134 (29,6)	143 (31,6)	452 (100)
tekemiseen ja niiden tarkistamiseen							
Tarkistan Helmiin tulleet	Wilmaan/ viestit	0 (0)	3 (0,7)	9 (2)	136 (30)	304 (67,3)	452 (100)
ja tiedotteet.							

Vanhempien osallistumisaktiivisuuden säännöllisyyttä kuvaavaa frekvenssitaulukkoa tarkastelemalla on nähtävissä, että vanhempien osallistuminen lasten koulunkäyntiin kotona on säännöllistä ja yleistä. Tyypillisintä vanhempien keskuudessa vaikuttaisi olevan osallistuminen lapsen koulunkäyntiin kyselemällä lapselta hänen koulupäivästään sekä tarkistamalla Wilmaan tai Helmiin tulleista viesteistä ja tiedotteista. Vanhemmista jopa

97,3 % ilmoitti tarkistavansa Wilmaan ja Helmiin saapuneet viestit vähintäänkin melko usein ja 96 % vanhemmista kertoi keskustelevansa lapsen kanssa hänen koulupäivästään melko usein tai päivittäin. Vanhemmille oli myös tyypillistä päivittäin tai usein tapahtuva keskustelu koulussa opituista ja tehdyistä asioista (90,0 %) sekä lapsen muistuttaminen kotitehtävistä ja niiden tekemisestä (77,9 %). Vähäisintä vanhempien osallistuminen oli, kun vanhemmilta tiedusteltiin, huolehtivatko he lapsen kanssa koulukirjojen ja opiskeluvälineiden mukana olosta koulussa. Tästä huolimatta yli puolet (57 %) vanhemmista vastasi toimivansa näin vähintäänkin melko usein.

Kotona tapahtuvan päivittäisen osallistumisaktiivisuuden osalta vanhemmat jaettiin kolmeen aktiivisuusluokkaan heidän antamiensa vastaustensa perusteella. Pisteet jaettiin siten että yhden pisteen sai vastaamalla muuttujan kysymykseen en koskaan, kaksi pistettä vastaamalla harvoin, kolme pistettä vastaamalla vaihtelevasti ja niin edelleen. Vanhemmat, jotka saivat kaikista muuttujista yhteensä 28 tai sitä enemmän pisteitä, luokiteltiin luokkaan päivittäin aktiivisesti koulunkäyntiin osallistuvat. He vastasivat keskiarvallisesti kaikkien muuttujien osalta osallistuvansa lapsen koulunkäyntiin vähintäänkin melko usein. Päivittäin vaihtelevasti koulunkäyntiin osallistuvat - aktiivisuusluokkaan luokiteltiin vanhemmat, jotka saivat yhteensä 21–27 pistettä ja vastasivat muuttujiin keskiarvallisesti osallistuvansa lapsen koulunkäyntiin vähintäänkin vaihtelevasti. Päivittäin harvoin koulunkäyntiin osallistuvat luokkaan kuuluvat vanhemmat saivat pisteitä 20 tai sitä vähemmän ja he vastasivat osallistuvansa lapsen koulunkäyntiin keskimäärin harvoin tai ei koskaan. Vanhempien aktiivisuusluokkiin jakautuminen päivittäisen kotona tapahtuvan osallistumisaktiivisuuden osalta esitetään taulukossa 7.

Taulukko 7 Vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona

	f	%
Päivittäin aktiivisesti koulunkäyntiin osallistuvat vanhemmat (28 pistettä tai enemmän)	316	69,9
Päivittäin vaihtelevasti koulunkäyntiin osallistuvat vanhemmat (21–27 pistettä)	125	27,7

Päivittäin harvoin koulunkäyntiin osallistuvat vanhemmat (20 pistettä tai vähemmän)	11	2,4
--	----	-----

Taulukosta 7 on nähtävissä, että vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin pääasiassa aktiivisesti. Suuri osa (69,9%) vanhemmista kuului päivittäin aktiivisesti koulunkäyntiin osallistuvat luokkaan ja lähes kaikki jäljelle jääneet vanhemmat kuuluivat luokkaan: päivittäin vaihtelevasti osallistuvat. Vanhemmista vain 2,4% luokiteltiin päivittäin harvoin koulunkäyntiin osallistuviin.

Koska kaikki vanhempien osallistumista ilmaisevat toimet kotona eivät ole luotettavasti mitattavissa ajallisilla ilmauksilla, vanhempien osallistumisaktiivisuutta kotona mitattiin myös kysymyksillä, joissa vanhemmat arvioivat omaa osallistumistaan lapsen koulunkäyntiin pohjaten arvionsa omiin näkemyksiinsä kotona osallistumisesta. Vanhempien osallistumista mitattiin luokittelemalla vanhemmat samalla tavalla aktiivisuusluokkiin kuin päivittäisen osallistumisaktiivisuuden osalta. Luokiksi muodostuivat aktiivista osallistumista kokevat vanhemmat, jotka saavuttivat yhteensä 52 tai sitä enemmän pisteitä, vaihtelevaa osallistumista kokevat vanhemmat (39–51 pistettä) ja vähäistä osallistumista kokevat vanhemmat (38 pistettä tai vähemmän). Aktiivista osallistumista kokevat vastasivat keskiarvollisesti olevansa väittämien kanssa vähintäänkin melko samaa mieltä, vaihtelevaa osallistumista kokevat ”eivät samaa, eikä erimieltä” ja vähäistä osallistumista hieman eri mieltä tai täysin eri mieltä. Vanhempien jakautuminen näihin luokkiin on kuvattu taulukossa 8.

Taulukko 8 Vanhempien kokemukset omasta koulunkäyntiin osallistumisestaan kotona

	f	%
Kotona aktiivista osallistumista kokevat vanhemmat (52 pistettä tai enemmän)	225	49,8
Kotona vaihtelevaa osallistumista kokevat vanhemmat (39-51 pistettä)	225	49,8
Kotona vähäistä osallistumista kokevat vanhemmat	2	0,4

(38 pistettä tai vähemmän)

Kuten taulukosta 8 huomataan. Vanhemmat jakautuivat pisteiden osalta lähes poikkeuksetta kahteen luokkaan; joko vaihtelevaa osallistumista kokeviin tai aktiivista osallistumista kokeviin vanhempiin. Vanhempien jakautuminen näiden kahden luokan välille oli tasainen. Vähäistä koulunkäyntiin osallistumista kokevia vanhempia koko aineistosta oli vain kaksi.

Poikkeamaa vanhempien jakautumisessa päivittäisen osallistumisaktiivisuuden ja vanhempien omien osallistumisnäkemysten luokkien kohdalla tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla (taulukko 9). Riippumattomuustesti osoitti, että vanhempien päivittäisen osallistumisaktiivisuuden sekä vanhempien osallistumisnäkemysten luokkien jakaumat poikkesivat toisistaan ($p = 0,000$, Fisher's Exact Test).

Taulukko 9 Vanhempien kotona tapahtuvan päivittäisen osallistumisaktiivisuuden ja koetun osallisuuden jakautuminen luokkien välillä

		Vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona			
		Harvoin osallistuvat	Vaihtelevasti osallistuvat	Aktiivisesti osallistuvat	Yhteensä
Vanhempien näkemys omasta osallisuudesta	Vähäistä osallistumista kokevat	1 (50,0%)	1 (50,0%)	0 (0%)	2 (100%)
	Vaihtelevaa osallistumista kokevat	10 (4,4%)	100 (44,4%)	115 (51,1%)	225 (100%)

Aktiivista osallistumista kokevat	0 (0%)	24 (10,7%)	201 (89,3%)	225 (100%)
Yhteensä	11 (2,4%)	125 (27,7%)	316 (69,9%)	452 (100%)

Ristiintaulukoinnilla havaittiin, että vanhempien näkemykset heidän omasta osallistumisestaan eivät aina olleet yhteneväiset vanhempien päivittäisen osallistumisaktiivisuuden kanssa. Vaihtelevaa osallistumista kokevat vanhemmat osallistuivat lapsen päivittäiseen koulunkäyntiin joko aktiivisesti (51,1%) tai vaihtelevasti (44,4%), mutta myös muutama päivittäin harvoin koulunkäyntiin osallistuva vanhempi koki kotona vaihtelevaa osallistumista (4,4%). Osa vanhemmista siis koki osallistumisensa vähäisemmäksi kuin miltä se päivittäisen osallistumisaktiivisuuden valossa näyttää. Vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona vaikuttaa kuitenkin lisäävän vanhempien aktiivisen osallistumiskokemuksen todennäköisyyttä. Spearmanin korrelaatiokerroin osoitti, että vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona korreloi kohtalaisesti vanhempien näkemysten omasta osallisuudestaan kanssa ($r = 0,585$, $p = 0,000$). Tulos oli tilastollisesti erittäin merkitsevä.

5.2 Vanhempien koulupohjainen osallistuminen lapsen koulunkäynnin tukemiseen

Vanhempien koulupohjaista osallistumista lasten koulunkäyntiin mitattiin kahdella summamuuttujalla. Summamuuttujia olivat vanhempien koulupohjainen osallistumisaktiivisuus ja vanhemman koulupohjainen halukkuus osallistua. Taulukossa 10 on esitetty muuttujat, joilla mitattiin vanhempien koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta.

Taulukko 10 Vanhempien koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta miittavien muuttujien frekvenssit (f) ja prosenttiluvut (%)

	En koskaan (%)	Harvoin (%)	Vaihtelevasti (%)	Melko usein (%)	Usein (%)	Yhteensä (%)
Osallistun koululla järjestettyihin vanhempainiltoihin.	4 (0,9)	14 (3,1)	43 (9,5)	89 (19,7)	302 (66,8)	452 (100)
Osallistun koululla järjestettyihin koulun juhlatilaisuuksiin.	0 (0,0)	5 (1,1)	25 (5,5)	95 (21,0)	327 (72,3)	452 (100)
Osallistun lapseni koulun teemapäivien järjestämiseen.	62 (13,7)	86 (19,0)	97 (21,5)	98 (21,7)	109 (24,1)	452 (100)
Olen osallistunut lapseni koulun retkien tai leirikoulujen järjestämiseen.	158 (35,0)	74 (16,4)	63 (13,9)	77 (17,0)	80 (17,7)	452 (100)
Olen mukana koulun arjessa (esim. retkillä, oppitunneilla, välitunneilla)	230 (50,9)	135 (29,9)	52 (11,5)	21 (4,6)	14 (3,1)	452 (100)
Osallistun koulun tai lapseni luokan hyväksi tehtävään varainhankintaan.	40 (8,8)	32 (7,1)	65 (14,4)	103 (22,8)	212 (46,9)	452 (100)
Olen mukana lapseni oman luokan vanhempaintoiminnassa.	162 (35,8)	79 (17,5)	70 (15,5)	42 (9,3)	99 (21,9)	452 (100)
Olen mukana vanhempainyhdistyksen toiminnassa.	269 (59,5)	52 (11,5)	36 (8,0)	17 (3,8)	78 (17,3)	452 (100)

Osallistun		85	110	100	62	95	452
vanhempainyhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin.		(18,8)	(24,3)	(22,1)	(13,7)	(21,0)	(100)
Osallistun lapseni		0	4	3	21	424	452
kehitys- ja arviointikeskusteluihin.		(0)	(0,9)	(0,7)	(4,6)	(93,8)	(100)

Tulokset osoittavat, että vanhemmat osallistuvat koululla aktiivisimmin lapsen kehitys- ja arviointikeskusteluihin, koululla järjestettyihin yhteisiin juhlatilaisuuksiin sekä luokan vanhempainiltoihin. Vanhemmat osallistuivat myös melko aktiivisesti koulun tai lapsen luokan hyväksi tehtävään varainhankintaan. Vähäisintä osallistuminen oli vanhempainyhdistyksen toiminnassa, koulun arjessa ja lapsen luokan vanhempaintoiminnassa. Vanhempainkeskuudessa melko harvinaista oli myös lapsen koulun retkien ja leirikoulujen järjestämiseen osallistuminen.

Vanhempain koulupohjainen osallistumisaktiivisuus jaettiin kolmeen eri aktiivisuusluokkaan sen mukaisesti, kuinka aktiivisesti vanhemmat osallistuvat. Vanhempain vastaukset muuttujien osalta pisteytettiin samalla menetelmällä kuin kotipohjaisen osallistumisen kohdalla. Osallisuuden luokiksi muodostuivat koulupohjaisesti usein osallistuvat, vaihtelevasti osallistuvat ja harvoin osallistuvat. Usein osallistuvat vanhemmat vastasivat keskiarvallisesti kaikkiin väittämiin osallistuvansa koulupohjaiseen toimintaan vähintäänkin melko usein. Vaihtelevasti osallistuvat vanhemmat vastasivat keskiarvallisesti osallistuvansa vähintäänkin vaihtelevasti ja harvoin osallistuvat keskiarvallisesti tätä harvemmin. Vanhempain jakautuminen aktiivisuusluokkiin koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden perusteella esitetään taulukossa 11.

Taulukko 11 Vanhempain koulupohjainen osallistumisaktiivisuus

	f	%
--	---	---

Usein koulupohjaisesti osallistuvat vanhemmat (40 pistettä tai enemmän)	102	22,6
Vaihtelevasti koulupohjaisesti osallistuvat vanhemmat (30–39 pistettä)	196	43,4
Harvoin koulupohjaisesti osallistuvat vanhemmat (29 pistettä tai vähemmän)	154	34,1

Kuten taulukosta 11 on nähtävissä, valtaosa vanhemmista kuului koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden osalta ”vaihtelevasti koulupohjaisesti osallistuvat” -aktiivisuusluokkaan. Usein koulupohjaisesti osallistuvien aktiivisuusluokka oli pienin ja siihen kuului alle neljäsosa vanhemmista. Vain harvoin koulupohjaisesti osallistuvien joukkoon kuului yli kolmasosa vanhemmista.

Vanhempien koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden lisäksi tutkimuksessa selvitettiin vanhempien koulupohjaista halukkuutta osallistua. Vanhemmat luokiteltiin halukkuuden perusteella kolmeen luokkaan, jotka olivat: Runsaasti osallistumaan halukkaat vanhemmat, jonkin verran osallistumaan halukkaat vanhemmat ja vähäisesti osallistumaan halukkaat vanhemmat (taulukko 12). Runsaasti osallistumaan halukkaat vanhemmat vastasivat kaikkiin osallistumishalukkuutta selvittäviin väittämiin keskiarvoisesti olevansa vähintäänkin hieman samaa mieltä väittämän kanssa. Jonkin verran osallistumaan halukkaat vastasivat taas keskiarvoisesti olevansa väittämän kanssa vähintäänkin eivät samaa, eikä eri mieltä. Vähäisesti osallistumaan halukkaat vanhemmat olivat keskiarvoisesti väittämien kanssa hieman eri mieltä tai täysin eri mieltä.

Taulukko 12 Vanhempien koulupohjainen halukkuus osallistua

	f	%
Runsaasti osallistumaan halukkaat vanhemmat (36 pistettä tai enemmän)	282	62,4
Jonkin verran osallistumaan halukkaat vanhemmat (27–35 pistettä)	131	29,0
Vähäisesti osallistumaan halukkaat vanhemmat	39	8,6

(26 pistettä tai vähemmän)

Vanhempien jakautuminen luokkiin osallistumishalukkuuden osalta, poikkeaa runsaasti verratessa sitä vanhempien jakautumisrakenteeseen koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden osalta. Suurin osa vanhemmista luokiteltiin runsaasti osallistumaan halukkaisiin vanhempiin. Toiseksi suurimman luokan muodostivat jonkin verran osallistumaan halukkaat vanhemmat ja selvästi pienimmän ryhmän muodostivat vähäisesti osallistumisesta halukkaat vanhemmat. Vanhempien koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden ja halukkuuden osallistua välistä yhteyttä tarkasteltiin Spearmanin korrelaatiokertoimen avulla. Korrelaatio osoitti, että summamuuttujien välillä oli kohtalaista ja tilastollisesti erittäin merkitsevää korrelaatiota ($r = 0,654$, $p = 0,000$). Mitä halukkaampia vanhemmat olivat osallistumaan koulupohjaisesti lapsen koulunkäyntiin, sitä aktiivisemmin he myös osallistuivat koulupohjaiseen lapsen koulunkäyntiin liittyvään toimintaan.

5.3 Koti- ja koulupohjaisen osallisuuden välinen yhteys

Vanhempien osallisuutta lapsen koulunkäyntiin tarkasteltiin koti- ja koulupohjaisen osallisuuden kautta. Tämän lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää, onko vanhempien koti- ja koulupohjaisen osallisuuden välillä havaittavissa yhteyttä.

Spearmanin korrelaation avulla havaittiin, että vanhempien kotipohjainen osallistuminen korreloi sekä vanhempien koulupohjaisen osallistumisen että osallistumishalukkuuden kanssa. Vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona korreloi vain vähäisesti vanhempien koulupohjaisen osallistumishalukkuuden kanssa ($r = 0,215$, $p = 0,000$), mutta korrelaatio oli tästä huolimatta tilastollisesti erittäin merkitsevä. Vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona ei kuitenkaan korreloitunut merkitsevästi vanhempien varsinaisen koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden kanssa ($r = 0,078$, $p = 0,096$). Sen sijaan vanhempien näkemyksiin pohjautuva osallistuminen kotona korreloi tilastollisesti merkitsevästi ($p = 0,028$) vanhempien koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden kanssa, vaikka korrelaatio itsessään oli vähäistä ($r = 0,103$). Vanhempien näkemyksiin pohjautuva osallistuminen korreloi myös lievästi vanhempien koulupohjaisen

osallistumishalukkuuden kanssa ($r = 0,260$, $p = 0,000$), mutta korrelaatio oli tilastollisesti erittäin merkitsevää. Tulos antaa viitteitä siitä, että mitä aktiivisemmin vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin kotona, sitä halukkaampia he todennäköisesti ovat myös osallistumaan lapsen koulunkäyntiin liittyvään koulupohjaiseen toimintaan. Kotipohjainen osallistumisaktiivisuus ei kuitenkaan vaikuttaisi merkittävästi olevan yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen.

5.4 Vanhempien osallisuuteen yhteydessä olevat tekijät

Vanhempien osallisuuteen yhteydessä olevia tekijöitä tarkastellaan sekä lapsen liittyvien tekijöiden että vanhempaan itseensä liittyvien tekijöiden kautta. Tämän kaltaisella erottelulla pyritään havainnollistamaan, millainen yhteys lapsen ominaisuuksilla on vanhemman osallistumiseen ja millaisen roolin vanhemman henkilökohtaiset ominaisuudet ottavat vanhemman koulunkäyntiin osallistumisessa.

5.4.1 *Lapsen liittyvien tekijöiden yhteys vanhempien koulunkäyntiin osallistumiseen*

Ensimmäisenä lapsen taustatietona vanhemmilta tiedusteltiin tutkimuksessa lapsen sukupuolta. Sukupuolen kysymisellä haluttiin selvittää, vaikuttaako lapsen sukupuoli vanhemman lapselle tarjoamaan koulunkäynnin tukeen. Kruskal-Wallisin -testi osoitti, että lapsen sukupuolella ei ollut tilastollista merkitsevää yhteyttä vanhemman päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona ($\chi^2(2) = 4,39$, $p = 0,111$), näkemyksiin omasta osallisuudestaan kotona ($\chi^2(2) = 4,27$, $p = 0,118$), koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen ($\chi^2(2) = 1,64$, $p = 0,441$) tai koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua ($\chi^2(2) = 2,63$, $p = 0,268$).

Toisena tekijänä tarkasteltiin lapsen sen hetkistä luokka-astetta. Luokka-asteen havaittiin olevan yhteydessä vanhempien koulunkäyntiin osallistumiseen. Lapsen luokka-aste on yhteydessä sekä vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona ($\chi^2(5) = 82,92$, $p = 0,000$) että koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen ($\chi^2(5) = 15,74$, $p = 0,008$). Tämän lisäksi lapsen luokka-aste näyttäisi vaikuttavan vanhempien näkemyksiin

pohjautuvaan osallisuuteen kotona ($\chi^2(5) = 70,13$, $p = 0,000$) muttei ollut yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua lapsen koulunkäyntiin ($\chi^2(5) = 3,29$, $p = 0,655$). Taulukossa 13 esitetään vanhempien osallisuuden määrää lapsen luokka-asteen kohdalla mediaani arvojen ja järjestyslukujen keskiarvojen avulla.

Taulukko 13 Lapsen luokka-asteen yhteys vanhempien osallistumisen määrään

		Päivittäinen osallistumisak tiivisuus kotona	Osallistumisak tiivisuus kotona vanhempien näkömyksiin perustuen	Koulupohjain en osallistumisak tiivisuus	Koulupoh jainen halukkuus osallistua
1.	N	83	83	83	83
luok	Järjestyslu	318,31	309,99	179,47	226,80
ka	kujen ka				
	Mediaani	4,71	4,23	3,00	4,22
2.	N	77	77	77	77
luok	Järjestyslu	265,45	258,53	221,86	229,16
ka	kujen ka				
	Mediaani	4,43	4,08	3,20	4,11
3.	N	80	80	80	80
luok	Järjestyslu	226,80	238,54	239,07	244,76
ka	kujen ka				
	Mediaani	4,29	4,00	3,40	4,22
4.	N	71	71	71	71
luok	Järjestyslu	194,73	178,21	233,61	216,81
ka	kujen ka				
	Mediaani	4,14	3,77	3,30	4,11
5.	N	77	77	77	77

luok	Järjestyslu	177,52	187,55	254,73	228,75
ka	kujen ka				
	Mediaani	4,00	3,77	3,40	4,22
6.	N	64	64	64	64
luok	Järjestyslu	154,37	165,09	235,51	208,12
ka	kujen ka				
	Mediaani	4,00	3,77	3,40	4,11

Taulukosta 13 on nähtävissä, että lapsen luokkatason laskiessa 6. luokasta kohti 1. luokkaa vanhempien vastausten järjestyslukujen keskiarvot ja mediaaniarvot nousevat vanhempien kotipohjaista osallistumisaktiivisuutta kuvaavien summamuuttujien osalta. Tämä viittaa siihen, että vanhempien osallistumisaktiivisuus kotona on suurimmillaan lapsen ollessa alemmilla luokkatasoilla. Muutos mediaani- ja järjestyslukujen keskiarvoissa oli päinvastainen tarkastellessa koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta. Vastausten sekä mediaaniarvot että järjestyslukujen keskiarvot nousivat koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden kohdalla lapsen luokka-asteen kasvaessa. Tämä osoittaa, että vanhemmat osallistuvat lapsen koulupohjaiseen koulunkäynnin tukemiseen aktiivisemmin lapsen kouluvuosien karttuessa. Vanhempien koulupohjainen halukkuus osallistua koulunkäyntiin pysyi kuitenkin suhteellisen tasaisena lapsen luokka-asteesta riippumatta.

Kolmanneksi vanhemmilta tiedusteltiin, saako heidän lapsensa säännöllistä koulunkäynnin tukea erityisopettajalta. Erityisopettajan tarjoaman tuen merkitystä vanhempien osallistumiseen sekä koti- että koulupohjaisesti testattiin Mann-Whitneyn U-testillä. Tulokset tuovat esiin, että ne vanhemmat, joiden lapsi sai säännöllistä koulunkäynnintukea erityisopettajalta, osallistuvat kotona päivittäisellä tasolla aktiivisemmin lapsen koulunkäyntiin kuin ne vanhemmat, joiden lapsi ei saanut säännöllistä koulunkäynnintukea erityisopettajalta. Ero näiden vanhempien välillä oli tilastollisesti erittäin merkitsevä ($z = -3,652$, $p = 0,000$). Erityisopettajalta saadulla koulunkäynnin tuella ei ollut tilastollista merkitsevyyttä vanhempien näkemyksiin pohjautuvassa osallistumisaktiivisuudessa kotona ($z = -1,698$, $p = 0,089$) tai koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua lapsen koulunkäyntiin ($z = -0,404$, $p = 0,687$).

Yhteyttä ei myöskään ilmennyt vanhempien koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden ($z = -0,782$, $p = 0,434$) kanssa. Lapsen erityisopettajalta saadun koulunkäynnin tuen merkitystä vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona haluttiin tarkastella tarkemmin vanhempien päivittäiselle osallistumisaktiivisuudelle kotona luotujen luokkien avulla (taulukko 14). Vanhempien päivittäistä osallistumisaktiivisuutta kuvaavat luokat ovat aktiivisesti osallistuvat, vaihtelevasti osallistuvat ja harvoin osallistuvat.

Taulukko 14 Erityisopettajalta saadun koulunkäynnin tuen yhteys vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona

			Harvoin osallistuvat (21 pistettä tai alle)	Vaihtelevasti osallistuvat (22–27 pistettä)	Aktiivisesti osallistuvat (28 pistettä tai enemmän)	Yhteensä
Saako	lapsesi					
säännöllistä	Kyllä	0	17	79	96	
koulunkäynnin		(0,0%)	(17,7%)	(82,3%)	(100%)	
tukea						
erityisopettajalta?	Ei	11	108	237	356	
		(3,1%)	(30,3%)	(66,6%)	(100%)	

Taulukosta 14 nähdään, että vanhemmat, joiden lapsi sai säännöllistä koulunkäynnin tukea erityisopettajalta, kuuluivat suuremmalla todennäköisyydellä aktiivisesti osallistuvien vanhempien ryhmään kuin ne vanhemmat, joiden lapsi ei saanut säännöllistä tukea erityisopettajalta. Niistä vanhemmista, joiden lapsi sai säännöllistä koulunkäynnin tukea erityisopettajalta, noin neljä viidestä (82,3 %) kuului aktiivisesti osallistuviin vanhempiin, kun taas ne vanhemmat, joiden lapsi ei saanut tukea vastaava määrä oli noin kaksi kolmesta (30,3 %).

Neljäntenä lapsitekijänä vanhemmilta tiedusteltiin heidän omaa näkemystään siitä, kuinka hyvin lapsi pärjää koulun eri oppiaineissa ja sosiaalisissa suhteissa. Lapsen pärjäämistä vanhemmat arvioivat asteikolla 1–5 (1 = huonosti, 2 = melko huonosti, 3 = ei hyvin, eikä huonosti, 4 = melko hyvin, 5 = hyvin). Kruskal-Wallis -testi osoitti, että

vanhempien näkemyksellä lapsen pärjäämisestä koulun eri oppiaineissa ($\chi^2(4) = 7,448$, $p = 0,114$) tai sosiaalisissa suhteissa ($\chi^2(4) = 1,480$, $p = 0,830$) ei ollut yhteyttä vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona. Lapsen pärjäämisellä eri oppiaineissa ei myöskään ollut yhteyttä vanhemman näkemyksiin pohjautuvassa osallistumisaktiivisuudessa kotona ($\chi^2(4) = 2,658$, $p = 0,617$), vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen kodin ulkopuolella ($\chi^2(4) = 7,477$, $p = 0,113$) tai vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua ($\chi^2(4) = 3,379$, $p = 0,497$). Sen sijaan vanhempien koulupohjainen osallistumisaktiivisuus ($\chi^2(4) = 17,068$, $p = 0,002$) sekä vanhempien koulupohjainen halukkuus osallistua lapsen koulunkäyntiin ($\chi^2(4) = 12,462$, $p = 0,014$) olivat yhteydessä vanhempien näkemyksiin siitä, miten hyvin lapsi pärjää koulun sosiaalisissa suhteissa. Lapsen sosiaalisen pärjäämisen yhteyttä vanhempien osallisuuteen tarkasteltiin myös mediaaniarvojen ja järjestyslukujen keskiarvojen kautta (taulukko 15).

Taulukko 15 Vanhempien osallisuuden yhteys heidän näkemyksiinsä lapsen pärjäämisestä koulun sosiaalisissa suhteissa

		Päivittäinen osallistumisak tiivisuus kotona	Osallistumisak tiivisuus kotona vanhempien näkemyksiin perustuen	Osallistumisak tiivisuus kodin ulkopuolella	Koulupoh jainen halukkuu s osallistua
Huon	N	2	2	2	2
osti	Järjestysl ukujen ka	216,50	232,00	206,50	163,25
	Mediaani	4,14	3,96	3,02	3,64
Melk	N	18	18	18	18
o	Järjestysl ukujen ka	247,08	237,56	177,75	176,31
huon	Mediaani	4,50	4,04	3,00	4,00
osti					
Ei	N	36	36	36	36
hyvin	Järjestysl ukujen ka	234,35	237,75	173,51	191,07
, eikä	Mediaani	4,43	3,96	2,85	4,00
huon					
osti					
Melk	N	169	169	169	169
o	Järjestysl ukujen ka	231,80	229,58	212,97	213,91
hyvin	Mediaani	4,29	3,92	3,20	4,11
Hyvi	N	227	227	227	227
n	Järjestysl ukujen ka	219,76	221,50	249,02	246,03

Mediaani	4,29	3,92	3,40	4,22
----------	------	------	------	------

Taulukkoa 15 tarkastelemalla nähdään, että sekä mediaaniarvot että järjestyslukujen keskiarvot kasvavat vanhempien kodin ulkopuolisen osallistumisaktiivisuuden ja osallistumishalukkuuden osalta sitä suuremmiksi mitä paremmin vanhemmat kokevat lapsensa pärjäävän koulun sosiaalisissa suhteissa. Tulos viittaa siihen, että vanhemmat, jotka kokevat lapsen pärjäävän koulun sosiaalisessa ympäristössä hyvin ovat halukkaampia ja aktiivisempia osallistumaan kodin ulkopuoliseen koulunkäyntiin liittyvään toimintaan.

5.4.2 Vanhempitekijöiden yhteys lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen

Vanhempitekijöinä tutkimuksessa tarkasteltiin vanhemman sukupuolta, ikää, koulutustasoa, työtilannetta, kiireen kokemuksia ja omia lapsuuden kokemuksia osallisuudesta. Vanhemman sukupuoli osoittautui olevan yhteydessä kaikkiin tutkimuksen kartoittamiin vanhempien osallisuuden osa-alueisiin. Kruskal-Wallis testi ilmensi että, vanhemman sukupuolella on yhteys vanhemman päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteensa kotona ($\chi^2(2) = 16,428$, $p = 0,000$), näkemyksiin omasta osallisuudesta kotona ($\chi^2(2) = 7,298$, $p = 0,026$), kodin ulkopuoliseen osallistumisaktiivisuuteen ($\chi^2(2) = 22,289$, $p = 0,000$) sekä koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua lapsen koulunkäyntiin ($\chi^2(2) = 19,720$, $p = 0,000$). Naiset olivat lapsen koulunkäynnin osalta aktiivisempia kaikkien osallistumisaktiivisuutta mittaavien muuttujien osalta järjestyslukujen keskiarvoja ja mediaaniarvoja tarkastelemalla (taulukko 16).

Taulukko 16 Vanhemman sukupuolen yhteys lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen

Päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona	Osallistumisaktiivisuus kotona vanhempien	Osallistumisaktiivisuus kodin ulkopuolella	Kiinnostus osallistua kodin
---	---	--	-----------------------------

		näkemyksiin perustuen			ulkopuo lella
Mies	N	48	48	48	48
	Järjestyslu kujen ka	160,98	189,52	144,84	153,39
	Mediaani	3,86	3,77	2,80	3,67
Nainen	N	403	403	403	403
	Järjestyslu kujen ka	234,83	231,45	236,57	235,73
	Mediaani	4,29	4,00	3,30	4,22
Muu	N	1	1	1	1
	Järjestyslu kujen ka	15,50	6,00	89,50	16,00
	Mediaani	3,00	3,00	2,60	2,56

Vanhempien iän merkitystä heidän tarjoamalleen koulunkäynnin tuelle testattiin myös Kruskal–Wallisin -testillä. Testi osoitti, että vanhemman iällä on merkitystä heidän päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteensa kotona ($x^2(6) = 26,70$, $p = 0,000$), näkemyksiin pohjautuvaan osallisuuteen kotona ($x^2(6) = 17,21$, $p = 0,009$) sekä koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen ($x^2(6) = 19,77$, $p = 0,003$). Iällä ei kuitenkaan havaittu olevan tilastollisesti merkitsevää eroa vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua ($x^2(6) = 6,55$, $p = 0,364$). Vanhempien osallistumisen ja iän välistä yhteyttä tarkasteltiin lisää Spearmanin korrelaatiokertoimen avulla (taulukko 17).

Taulukko 17 Korrelaatiomatriisi (Spearman) vanhempien osallistumiseen yhteydessä olevista tekijöistä

Päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona	Osallistumisaktiivisuus kotona	Koulupohjainen	Koulupohjainen halukkuus
--	--------------------------------	----------------	--------------------------

			vanhempien näkömääksiin perustuen	osallistumisak tiivisuus	s osallistua
Vanhemman ikä	r	-0,212	-0,129	0,163	0,078
	p-arvo	0,000	0,006	0,000	0,099
	N	452	452	452	452
Vanhemman kiireen kokemukset	r	-,0045	-0,085	-0,026	-0,086
	p-arvo	0,335	0,072	0,583	0,067
	N	452	452	452	452
Vanhempien lapsuuden kokemukset osallisuudesta	r	0,113	0,139	0,190	0,225
	p-arvo	0,016	0,003	0,000	0,000
	N	452	452	452	452
Osallisuuden merkityksellisuuden kokemukset	r	0,304	0,373	0,336	0,528
	p-arvo	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	452	452	452	452
Koulun osallisuutta tukeva ilmapiiri	r	0,039	0,091	0,152	0,263
	p-arvo	0,404	0,053	0,001	0,000
	N	452	452	452	452
Koulun luomat	r	0,039	0,068	0,141	0,213
	p-arvo	0,407	0,147	0,003	0,000

mahdollisuus	N	452	452	452	452
det					
osallisuudell					
e					

Tarkastellessa vanhempien iän merkitystä heidän osallisuudelleen havaitaan, että vanhempien iän ja päivittäisen osallistumisaktiivisuuden kotona välillä vallitsee hyvin lievää negatiivista korrelaatiota, joka on kuitenkin tilastollisesti erittäin merkitsevää. Myös vanhempien osallistumisaktiivisuus kotona vanhempien näkemyksiin perustuen korreloi negatiivisesti vanhempien iän kanssa. Vanhempien näkemyksiin perustuvan osallistumisaktiivisuuden ja iän välinen korrelaatio on voimakkuudeltaan heikkoa, mutta tilastollisesti erittäin merkitsevää. Vaikuttaa siltä, että mitä nuoremmasta vanhemmasta on kyse, sitä aktiivisemmin hän osallistuu lapsen koulunkäyntiin kotona. Koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden kohdalla korrelaatio vanhemman iän kanssa oli positiivista ja edelleen vähäistä, mutta tilastollisesti erittäin merkitsevää. Tuloksesta käy ilmi, että vanhemman iän karttuessa heidän koulupohjainen osallistumisaktiivisuutensa kasvaa. Vanhemman iän ja koulupohjaisen halukkuuden osallistua lapsen koulunkäyntiin välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää korrelaatiota.

Vanhempien koulutustasolla oli yhteys vanhempien koulunkäyntiin osallistumiseen. Vanhempien koulutustasolla oli Kruskal-Wallis testeihin pohjautuen tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen ($\chi^2(5) = 19,744$, $p = 0,001$) sekä tilastollisesti lievästi merkitsevä yhteys vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua ($\chi^2(5) = 11,577$, $p = 0,041$). Vanhemman koulutustasolla ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona ($\chi^2(5) = 8,431$, $p = 0,134$) eikä vanhempien näkemyksiin pohjautuvaan osallistumisaktiivisuuteen ($\chi^2(5) = 9,346$, $p = 0,096$).

Taulukko 18 Vanhemman koulutustason vaikutukset lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen

		Päivittäinen osallistumisa ktiivisuus kotona	Osallistumis aktiivisuus kotona vanhempien näkemyksiin perustuen	Koulupohjai nen osallistumisa ktiivisuus	Koulupoh jainen halukkuu s osallistua
Peruskoulu	N	9	9	9	9
	Järjestys lukujen ka	301,78	278,56	128,22	216,39
	Mediaan i	4,71	4,31	2,70	4,11
Ylioppilast utkinto	N	21	21	21	21
	Järjestys lukujen ka	241,00	183,71	158,14	178,74
	Mediaan i	4,43	3,85	2,90	4,00
Ammatillin en tutkinto	N	140	140	140	140
	Järjestys lukujen ka	236,15	243,40	206,91	220,57
	Mediaan i	4,29	4,08	3,10	4,22
Alempi korkeakoul ututkinto	N	160	160	160	160

	Järjestyslukujen ka	230,44	223,67	243,70	242,80
	Mediaani	4,29	3,96	3,30	4,22
Ylempi korkeakoulu tutkinto	N	116	116	116	116
	Järjestyslukujen ka	202,31	218,29	247,16	227,31
	Mediaani	4,14	3,92	3,40	4,22
Muu	N	6	6	6	6
	Järjestyslukujen ka	200,25	137,92	212,17	97,08
	Mediaani	4,36	3,58	3,20	3,50

Vanhemmat, joilla on alempi tai ylempi korkeakoulututkinto vaikuttavat järjestyslukujen keskiarvoja sekä mediaaniarvoja tarkastelemalla osallistuvansa aktiivisemmin koulupohjaiseen koulunkäynnin tukemiseen liittyvään toimintaan kuin esimerkiksi ne vanhemmat, joiden korkein suorittama tutkinto oli ylioppilastutkinto tai peruskoulu (taulukko 18). Koulupohjaisesti halukkaimpia osallistumaan olivat ne vanhemmat, joilla oli ammatillinen tutkinto tai alempi tai ylempi korkeakoulututkinto. Vanhempien koulutustaustan ja osallisuuden yhteyksiä tarkastellessa huomataan myös, että ne vanhemmat, joiden korkein koulutustausta oli peruskoulu, saavuttivat mediaaniarvoja tarkastellen selvästi korkeampia arvoja päivittäisessä osallistumisaktiivisuudessa kotona kuin muut ryhmät. Peruskoulutaustan omaavien vanhempien ryhmä oli kuitenkin muuhun tutkimusjoukkoon nähden verrattain pieni, eikä aiemmin esitelty Kruskal-Wallis testi löytänyt tilastollisesti merkitsevää yhteyttä koulutustaustan ja päivittäisen kotona tapahtuvan osallistumisaktiivisuuden väliltä.

Vanhemman työtilanne oli koulutustason lisäksi yhteydessä lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen. Vanhempien työtilanne oli yhteydessä vanhempien päivittäiseen koulunkäynnin osallistumiseen kotona ($\chi^2(5) = 20,038$, $p = 0,001$) sekä vanhempien näkemyksiin pohjautuvaan osallistumiseen kotona ($\chi^2(5) = 14,187$, $p = 0,014$). Vanhemmat työtilanteella ei ollut yhteyttä koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen ($\chi^2(5) = 6,639$, $p = 0,249$) tai vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua ($\chi^2(5) = 9,074$, $p = 0,106$).

Taulukko 19 Vanhemman työtilanteen yhteys osallisuuden määrään

		Päivittäinen osallistumisa ktiivisuus kotona	Osallistumisa ktiivisuus kotona vanhempien näkemyksiin perustuen	Koulupohjain en osallistumisa ktiivisuus	Koulupoh jainen halukkuu s osallistua
Työssäk	N	367	367	367	367
äyvä	Järjestysl ukujen ka	217,18	217,54	227,34	221,66
	Mediaani	4,29	3,92	3,20	4,11
Opiskel	N	22	22	22	22
ija	Järjestysl ukujen ka	320,32	301,70	233,70	256,89
	Mediaani	4,64	4,23	3,25	4,33
Työtön	N	14	14	14	14
	Järjestysl ukujen ka	236,50	245,57	209,21	240,89
	Mediaani	4,29	4,04	3,15	4,22
	N	16	16	16	16

Äitiys- tai isyysva- paalla	Järjestysl ukujen ka	267,31	255,13	166,75	231,44
	Mediaani	4,50	4,15	2,90	4,17
Eläkke- llä	N	8	8	8	8
	Järjestysl ukujen ka	158,44	189,31	191,69	153,63
	Mediaani	3,79	3,62	3,20	3,78
Muu	N	25	25	25	25
	Järjestysl ukujen ka	270,82	274,74	266,84	282,92
	Mediaani	4,43	4,15	3,40	4,33

Taulukosta 19 ilmenee, että aktiivisimmin lapsen koulukäyntiin päivittäisellä tasolla osallistuivat ne vanhemmat, jotka olivat vastaushetkellä opiskelijoita ja toiseksi aktiivisimmin ne, jotka ilmoittivat olevansa äitiys- tai isyysvapaalla. Myös ryhmä, joka vastasi työtilanteeseen ”Muu” saavutti lähes yhtä korkean mediaaniarvon päivittäisen osallistumisaktiivisuuden kotona osalta kuin äitiys- ja isyysvapaalla olevat. Selvästi alhaisimman mediaaniarvon saavutti eläkkeellä olevien vanhempien ryhmä. Tämä ryhmä saavutti samalla tavalla alhaisimman mediaaniarvon myös vanhempien näkemyksiin pohjautuvassa osallistumisaktiivisuudessa. Tässä ryhmässä korkeimman mediaaniarvon saavuttivat parhaillaan opiskelevat vanhemmat, mutta myös äitiys- tai isyysvapaalla ja muu -työtilanneryhmät saavuttivat lähes yhtä korkean pistemäärään. Selkeästi alhaisin mediaaniarvo oli eläkkeellä olevien ryhmällä ja toiseksi alhaisin työssäkäyvien ryhmällä.

Tutkimuksessa selvitettiin myös vanhempien kokeman kiireen, omien lapsuuden kokemusten, oman merkityksellisyyden kokemisen, koulun luomien mahdollisuuksien ja koulun ilmapiirin yhteyttä vanhempien koulunkäyntiin osallistumiseen. Näiden tekijöiden yhteyttä vanhempien osallistumisaktiivisuuteen tarkasteltiin Spearmanin korrelaatiokertoimien avulla, jotka on esitetty aiemmin taulukossa 17. Korrelaatioita tarkastellessa nähdään, että vanhempien kiireen kokemukset eivät korreloi vanhempien osallisuuden kanssa kotona tai kodin ulkopuolella. Kiire ei siis näin ollen näytä olevan

yhteydessä vanhempien koulunkäyntiin osallistumiseen. Sen sijaan vanhempien kokema merkityksellisyys korreloi lievästi kaikkia osallisuutta mittaavien summamuuttujien kanssa. Korrelaatio oli kaikissa näissä tapauksissa erittäin merkitsevää. Tulos viittaa siihen, että mitä merkityksellisemmäksi vanhemmat kokevat oman roolinsa lapsen koulunkäynnin kannalta sitä aktiivisemmin he osallistuvat lapsen koulunkäyntiin sekä koti- että koulupohjaisesti.

Vanhemmilta kartoitettiin heidän omia lapsuuden kokemuksiaan siitä, kuinka aktiivisesti heidän omat vanhempansa aikoinaan osallistuivat heidän koulunkäyntiinsä. Vanhempien lapsuuden kokemukset korreloivat vain vähäisesti kaikkien osallisuutta mittaavien muuttujien kanssa, mutta kaikkien näiden muuttujien kohdalla korrelaatio oli tilastollisesti merkitsevää. Vaikuttaa siltä, että ne vanhemmat, jotka ovat saaneet omassa lapsuudessaan vanhemmiltaan tukea koulunkäyntiin osallistuvat nyt jonkin verran aktiivisemmin oman lapsensa koulunkäyntiin kuin ne vanhemmat, jotka eivät aikoinaan kokeneet osallisuutta omien vanhempiensa osalta.

Vanhempien lapsuuden kokemusten havaittiin aineiston analysoinnin yhteydessä korreloivan tilastollisesti erittäin merkitsevästi myös vanhempien merkityksellisyyden kokemusten kanssa, vaikka korrelaatio itsessään oli vain lievää ($r = 0,310$, $p = 000$). Mitä aktiivisemmän esimerkin vanhemmat ovat saaneet koulunkäyntiin osallisuudesta omilta vanhemmiltaan, sitä merkittävämmäksi vanhemmat kokevat nykyisin oman roolinsa lapsen koulunkäynnin tukijana.

5.4.3 Koulun luomien mahdollisuuksien ja ilmapiirin yhteys vanhempien osallisuuteen

Tutkimuksessa selvitettiin millä tavoin koulun luomat mahdollisuudet vanhempien osallisuudelle sekä koulun osallisuutta tukeva ilmapiiri olivat yhteydessä vanhempien osallisuuteen. Koulun vaikutuksia mitattiin kahdella summamuuttujalla, jotka olivat koulu vanhempien osallisuuden mahdollisuuksien luojana sekä koulu osallisuutta tukevan ilmapiirin luojana. Vanhemmat vastasivat näitä summamuuttujia vastaaviin väittämään asteikolla 1–6 (1 = täysin erimieltä – 6 = täysin samaa mieltä). Vanhempien

vastausten keskiarvot (taulukko 4) jakautuivat siten, että vanhemmat vaikuttaisivat olevan pääosin olevan sitä mieltä, että koulun ilmapiiri tukee vanhempien osallisuutta ($k = 4,93$) ja koulu luo mahdollisuuksia vanhempien osallisuudelle ($ka = 4,76$). Koulun osallisuutta tukevan ilmapiirin ja koulun luomien mahdollisuuksien yhteyttä tarkasteltiin (taulukko 17) Spearmanin korrelaatiokertoimen avulla.

Koulun vanhempien osallisuutta tukeva ilmapiiri näyttäisi olevan yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen sekä vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua koulunkäyntiin. Koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden osalta korrelaatio on hyvin heikkoa ($r = 0,152$), mutta tilastollisesti erittäin merkitsevää ($p = 0,001$). Koulun osallisuutta tukevan ilmapiirin korrelaatio koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua oli myös heikkoa ($r = 0,263$), mutta voimakkaampaa kuin koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden kohdalla. Korrelaatio koulupohjaisen osallistumishalukkuuden ja koulun osallisuutta tukevan ilmapiirin välillä oli kuitenkin tilastollisesti erittäin merkitsevää ($p = 0,000$). Tulokset viittaavat siihen, että mitä parempi osallisuutta tukeva ilmapiiri koululla on, sitä enemmän vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin koulupohjaisesti ja sitä halukkaampia vanhemmat myös ovat osallistumaan koulupohjaiseen lapsen koulunkäyntiä tukevaan toimintaan. Koulun luomalla ilmapiirillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää korrelaatiota vanhempien osallistumiseen kotona.

Myös koulun luomat mahdollisuudet vanhempien osallisuudelle korreloivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi vanhempien koulupohjaisen osallistumisaktiivisuuden ($r = 0,141$, $p = 0,003$) sekä vanhempien koulupohjaisen osallistumishalukkuuden ($r = 0,213$, $p = 0,000$) kanssa, vaikka korrelaatiot itsessään olivat heikkoja. Tulokset kuitenkin ilmentävät, että mitä paremmat mahdollisuudet koulu luo vanhemmille osallistua sitä halukkaampia ja aktiivisempia vanhemmat ovat osallistumaan koulupohjaisesti lapsen koulunkäyntiin.

6 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten vanhemmat osallistuvat lapsen koulunkäyntiin ja millaisten tekijöiden voidaan katsoa olevan yhteydessä vanhempien osallistumisaktiivisuuteen. Tavoitteena on tarjota kouluille ja opettajille tietoa siitä,

millaisiin asioihin heidän tulisi kiinnittää erityistä huomiota tukiessaan vanhempien osallisuutta lapsen koulunkäyntiin. Vanhempien osallistumista lapsen koulunkäyntiin tarkasteltiin tutkimuksessa koti- ja koulupohjaisesti.

Tuloksista käy ilmi, että kotona päivittäisen aktiivisuuden osalta, suurin osa vanhemmista voidaan luokitella aktiivisesti lapsen koulunkäyntiin osallistuviin tai vähintäänkin vaihtelevasti osallistuviin vanhempiin. Harvoin päivittäisellä tasolla kotona osallistuvia vanhempia oli vanhempien kokonaismäärään nähden hyvin vähän. Tulos on ilahduttava ja kertoo, että suurin osa vanhemmista huomioi lapsensa koulunkäynnin kotona jollakin tapaa joka päivä. Tämä myös vahvistaa Metson (2004) esittämää käsitystä siitä, että vanhemmat pitävät lapsen koulunkäyntiä tärkeänä ja ovat kiinnostuneita siitä. Vanhempien osallistuminen kotona oli tulosten mukaan tyypillisesti Wilmaan tai Helmiin saapuneiden viestien tarkastamista, lapsen kanssa keskustelua koulupäivästä ja koulupäivän sisällöstä sekä muistuttamista kotitehtävien tekemisestä. Vähäisintä vanhempien osallistuminen oli päivittäisellä tasolla lapsen koulukirjojen ja opiskeluvälineiden huolehtimisessa, vaikkakin yli puolet vanhemmista kertoikin huolehtivansa niistä vähintäänkin melko usein. On mahdollista, että vanhemmat kokevat koulukirjojen ja opiskeluvälineiden huolehtimisen olevan lapsen omalla vastuulla etenkin lapsen luokka-asteen kasvaessa. Vanhemmilla voi myös olla tavoitteena lapsen oppiminen itsenäiseen tavaroihin ja koulunkäynnistä huolehtimiseen. Näin ollen kyse on vanhempien asettamien kasvatustavoitteiden vaikutuksesta osallisuuteen. Kasvatustavoitteiden rajaaminen tutkimuksen ulkopuolelle on tämän tutkimuksen yksi heikkouksista. Kasvatustavoitteiden tutkiminen olisi vaatinut aineistonkeruun laajentamista vanhempien haastatteluihin, johon ei tämän tutkimuksen osalta haluttu lähteä.

Vanhempien osallistumisaktiivisuutta kotona mitattiin päivittäin tapahtuvien toimintojen lisäksi vanhempien omiin näkemyksiin pohjautuvaa aktiivisuutta kartoittamalla. Tutkimustulokset osoittivat, että vanhempien kokiessa aktiivista osallistumista kotona he todennäköisesti osallistuivat myös päivittäisellä tasolla tarkasteltuna aktiivisesti lapsen koulunkäynnin tukemiseen. Tulos vahvistaa, että vanhempien kokemukset ja näkemykset omasta osallisuudesta linkittyvät vahvasti myös heidän päivittäiseen toimintaansa.

Koulupohjaisesti vanhempien osallistumisaktiivisuus lapsen koulunkäyntiin oli vaihtelevaa, mutta kotona tapahtuvaan osallistumisaktiivisuuteen nähden selvästi vähäisempää. Tulosta voidaan osittain pyrkiä selittämään Mertaniemen (2018) esiin tuomalla vanhempien näkökulmalla, jossa vanhemmat kertoivat priorisoivansa muita asioita, kuten perheen yhteisiä muita hetkiä, koulupohjaisten osallistumistoimien edelle. Vanhemmat näyttäsivätkin koulupohjaisesti osallistuvan lapsen koulunkäyntiin todennäköisemmin harvoin tai vaihtelevasti kuin usein. Aktiivisinta vanhempien osallistuminen oli lapsen kehitys- ja arviointikeskusteluihin, koululla järjestettyihin yhteisiin juhlatilaisuuksiin sekä luokan vanhempainiltoihin. Vanhemmat osallistuivat tulosten valossa myös melko aktiivisesti koulun tai lapsen luokan hyväksi tehtävään varainhankintaan. Vähäisintä vanhempien osallistuminen oli vanhempainyhdistyksen toiminnassa, koulun arjessa ja lapsen luokan vanhempaintoiminnassa. Tulokset vanhempien koulupohjaisen osallistumisen osalta tukevat Vanhempien barometrissa 2018 saatuja tuloksia. Tämän tutkimuksen tuloksista on nähtävissä, että vanhempien osallistumisaktiivisuus oli suurinta niissä toiminnoissa, jotka keskittyivät suoraan heidän oman lapsensa koulunkäyntiin. Kouluyhteisön ja suurempien ryhmien hyväksi tehty toiminta, kuten vanhempainyhdistyksissä tai luokan vanhempaintoiminnassa mukana oleminen olivat vanhempien keskuudessa harvinaisempia. Aineistonkeruutavan näkökulmasta oli yllättävää, että vanhempien osallistuminen vanhempainyhdistyksen ja luokan vanhempaintoimintaan oli vähäistä, sillä kyselylinkkiä levitettiin muun muassa vanhempainyhdistyksen jäsenkirjeen ja Vanhempainliiton Facebook-sivustojen kautta. Näin ollen pidettiin todennäköisenä, että aineistosta olisi nähtävissä vanhempien poikkeuksellisen suuri aktiivisuus vanhempainyhdistyksissä. Näin ei kuitenkaan ollut. Vanhempien aktiivisuus vanhempainyhdistyksissä vastasi Vanhempien barometrissa 2018 saatuja tuloksia. Tulokset herättelevät pohtimaan, miten vanhempia olisi mahdollista motivoida ja kannustaa enemmän mukaan koulupohjaiseen toimintaan. Kuten vanhemmat toivat vanhempain barometrissa 2018 esiin, yksi keino voisi olla vanhempien keskinäisen vuorovaikutuksellisuuden lisääminen koulujen järjestämissä vanhempainilloissa. Lisäämällä vanhempien välistä vuorovaikutusta koulut voisivat tukea yhteisöllisyyden syntyä, mikä voisi rohkaista useampia vanhempia mukaan esimerkiksi vanhempainyhdistykseen tai luokan vanhempaintoimintaan.

Vanhemmat osoittivat suurta halukkuutta koulupohjaiseen osallistumiseen, vaikka varsinainen koulupohjainen osallistumisaktiivisuus olikin vanhempien keskuudessa vähäisempää. Tuloksista tehtiin havainto; mitä halukkaampia vanhemmat olivat osallistumaan koulupohjaisesti, sitä aktiivisemmin he osallistuivat lapsen koulunkäyntiä tukevaan koulupohjaiseen toimintaan. Tutkimuksessa saatiin viitteitä myös siitä, että vanhempien päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona olisi positiivisesti yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua. Päivittäinen osallistumisaktiivisuus kotona ei kuitenkaan ollut yhteydessä vanhempien todelliseen koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen. Tulos viittaa siihen, että osallistumisaktiivisuus näyttää kertyvän tietyille vanhemmille. Kotona aktiiviset vanhemmat olisivat halukkaampia osallistumaan koulupohjaiseen toimintaan, mutta jokin rajoittaa heidän osallistumistaan. Oswaldiin ja muihin (2018) viitaten ajanpuute voi olla yksi niistä tekijöistä, joka estää kotona aktiivisten vanhempien osallistumista koulupohjaisiin aktiviteetteihin. Vanhemmat siis saattavat olla hyvinkin halukkaita osallistumaan koulupohjaiseen toimintaan, mutta ajalliset resurssit koulupohjaisen osallistumishalukkuuden ja todellisen osallistumisen välillä eivät kohtaa. Ajallisten resurssien lisäksi muita koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta hillitseviä tekijöitä voisivat olla Sormusen ja muiden (2011) mainitsevat lastenhoidolliset ongelmat, työ sekä kykenemättömyys tarjota ”mitään uutta”. Koulujen ja opettajien ei ole mahdollista vaikuttaa vanhempien työhön tai lastenhoidollisiin ongelmiin, mutta kouluilla on mahdollisuus saada vanhempien luopumaan ajatuksesta, etteivät he kykenisi osallistumisellaan tarjoamaan mitään uutta. Koulujen on korostettava, että jokaisen vanhemmat panos ja näkemys on koululle tärkeä ja auttaa viemään koulun toimintaa eteenpäin.

Oswaldin ja kumppaneiden (2018) tutkimuksesta poiketen, tässä tutkimuksessa ei havaittu tilastollisesti merkitsevää yhteyttä lapsen sukupuolen ja vanhemman päivittäisen osallistumisaktiivisuuden välillä. Tulos on ilahduttava ja luo kuvaa siitä, että lapset saavat vanhemmiltaan sukupuolestaan riippumattomaa tukea koulunkäynnille. Voidaan siis ajatella, että vanhemmat eivät koe, että tietyn sukupuolinen lapsi vaatisi heiltä vähemmän tai enemmän panostusta koulunkäyntiin kuin toinen. Sen sijaan lapsen luokka-aste on yhteydessä vanhempien osallistumisaktiivisuuteen niin koti- kuin koulupohjaisestikin. Yhteyttä ei kuitenkaan havaittu lapsen luokka-asteen ja vanhempien koulupohjaisen

osallistumishalukkuuden välillä. Osallistumisaktiivisuus kotona oli vanhemmilla korkeimmillaan lapsen ollessa alemmilla luokkatasoilla, kun taas koulupohjainen osallistumisaktiivisuus kasvoi lapsen kouluvuosien karttuessa. Tulosta voidaan ainakin osittain pyrkiä selittämään sillä, että vanhemmat todennäköisesti avustavat ja kokevat tarvetta huolehtia lapsen koulunkäyntiin liittyvistä asioista kotona enemmän lapsen ollessa alemmilla luokka-asteilla. Mahdollista myös on, että lapsen kouluvuosien edetessä vanhemmat olettavat ja vaativat vanhemmilta lapsiltaan suurempaa vastuunkantoa ja huolehtimista omasta koulunkäynnistä kuin nuoremmilta lapsilta, minkä seurauksena vanhempien kotipohjainen osallistuminen vähenee. Vähenevä osallistuminen kotona voi kuitenkin johtaa vanhempien enenevään haluun osallistua lapsen koulunkäyntiin koulupohjaisesti. Vanhemmat voivat koulupohjaisella osallistumisellaan pyrkiä pääsemään lähemmäksi lapsen maailmaa ja osoittamaan tällä tavalla kiinnostustaan ja tukeaan lapsen koulunkäyntiä kohtaan.

Lapsen saama koulunkäynnin tuki erityisopettajalta oli positiivisesti yhteydessä vanhempien päivittäiseen osallistumisaktiivisuuteen kotona. McNealiin (2012) viitaten onkin ymmärrettävää, että lapsen toiminnan valvonta ja avun tarjoaminen lisääntyvät lapsen kohdatessa oppimis- tai opiskeluhaasteita, sillä vanhemmat luonnollisesti haluavat auttaa ja tukea lastaan opiskelussa. Lapsen tarvitessa opiskelussaan erityisopettajan tukea, onkin suotavaa, että koulunkäynnin tukemista tehostetaan myös kotona. On kuitenkin mielenkiintoista havaita, että vanhempien henkilökohtaiset näkemykset lapsen pärjäämisestä koulun eri oppiaineissa, eivät vaikuttaneet vanhempien osallistumiseen ja heidän tarjoamaansa koulunkäynnin tukeen. Vanhempien päivittäisen osallistumisen selkeä lisääntyminen erityisopettajan tuen tullessa osaksi oppilaan koulunkäyntiä, saattaa selittyä sillä, että erityisopettajan tuki toimii vanhemmille eräänlaisena ”vahvistuksena” lapsen oppimishaasteista ja saa heidät tehostamaan omaa osallistumistaan ja koulunkäynnin tukea. Suorien syy-seuraussuhteiden luominen ei kuitenkaan tämän tutkimuksen pohjalta ole mahdollista. On huomioitava, että lapsen haasteet koulun oppiaineissa eivät todennäköisesti ole kovinkaan suuria tai ulotu laajalle alueelle, mikäli vanhemmat vain kokevat lapsen pärjäämisen oppiaineissa heikommaksi, mutta erityisopettaja ei ole osallisena lapsen koulunkäyntiin. Erityisopettajan tuen puuttuessa vanhemmat eivät välttämättä koe tarpeelliseksi lisätä koulunkäynnin tukeaan samoissa määrin kuin ne vanhemmat, joiden lapsi saa koulunkäynnin tukea erityisopettajalta.

Lapsen oppiaineissa pärjäämisestä poiketen vanhempien näkemys siitä, kuinka hyvin lapsi pärjää koulun sosiaalisissa suhteissa oli yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen sekä vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua lapsen koulunkäyntiin. Vanhemmat, jotka kokivat lapsen pärjäävän koulun sosiaalisessa ympäristössä hyvin, olivat halukkaampia ja aktiivisempia osallistumaan koulupohjaisesti lapsen koulunkäyntiin liittyvään toimintaan. Tulos on mielenkiintoinen, verratessa sitä aiemmin esitettyyn El Nokalin ja kumppaneiden (2010) tulokseen, jonka mukaan vanhempien aktiivinen osallisuus olisi yhteydessä lapsen parempiin sosiaalisiin taitoihin ja vähentäisi lapsen käyttäytymisongelmia. Tulokset saavat pohtimaan; Ovatko lapsen sosiaaliset taidot seurausta vanhempien aktiivisesta osallistumisesta vai ovatko vanhempien runsaampi koulupohjainen osallistumishalukkuus ja osallistuminen seurausta lapsen paremmasta sosiaalisesta pärjäämisestä kouluympäristössä? Todennäköisesti vanhempien oma sosiaalisuus vaikuttaa myös vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen. Sosiaaliset vanhemmat hakeutuvat luultavasti aktiivisemmin mukaan koulussa tapahtuvaan toimintaan. Huomioitavaa on, että vanhempien sosiaaliseen kanssakäymiseen antama malli välittyy ainakin joiltakin osin lapselle. Voidaan arvella, että positiivinen malli sosiaaliseen kanssakäymiseen voisi myös parantaa lapsen omia sosiaalisia taitoja ja johtaa parempaan pärjäämiseen koulun sosiaalisessa ympäristössä. Tämän asian selvittäminen vaatisi kuitenkin lisätutkimusta. Lapsen sosiaalista pärjäämistä tulisiki luotettavuuden näkökulmasta arvioida niin vanhempien, opettajan, luokkakavereiden kuin lapsen itsensä näkökulmasta.

Vanhempitekiäjöiden osalta lapsen koulunkäynnin tukemiseen ja osallisuuteen yhteydessä olivat vanhemman sukupuoli, ikä, koulutustaso, sen hetkinen työtilanne, merkityksellisyyden kokeminen ja omat lapsuuden kokemukset. Naiset osallistuvat tutkimuksen tulosten valossa muita aktiivisemmin lapsen koulunkäyntiin sekä koti- että koulupohjaisesti. Tulos on yhtenevä Vanhempain barometrin 2018 (Mertaniemi 2018), Fleischmannin ja de Haasin (2016) sekä Sormusen ja kumppaneiden (2011) tutkimustulosten kanssa. Pohdittavaksi jääkin, miten koulut voisivat houkutella myös lasten isät vahvemmin mukaan lapsen koulunkäyntiin.

Vanhemman iän havaittiin olevan yhteydessä vanhempien osallistumisaktiivisuuteen koti- ja koulupohjaisesti, mutta vanhemman iällä ei ollut yhteyttä vanhemman koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua. Nuoret vanhemmat olivat aktiivisimpia osallistumaan kotona, kun taas vanhemman iän karttuessa koulupohjainen osallistumisaktiivisuus kasvoi. Tulos voisi osaltaan olla seurausta siitä, että nuoremmilla vanhemmilla on alemmilla luokka-asteilla opiskeleva lapsi, jonka yhteyttä vanhempien osallistumisaktiivisuuteen kotona tarkasteltiin jo aiemmin. Nuoremmat vanhemmat saattavat elää myös niin sanottuja ”ruuhkavuosia”, eikä aikaa jää riittävästi koulupohjaiseen osallistumiseen. Vastaavasti iäkkäämmillä vanhemmilla on todennäköisesti myös vanhempia lapsia, jonka mahdollisia vaikutuksia vanhempien osallisuuteen pohdittiin lapsen luokka-asteen yhteydessä.

Kuten Sormusen ja muiden (2011) tutkimuksessa, myös tässä tutkimuksessa oli nähtävissä korkeasti koulutettujen vanhempien aktiivisempi osallistuminen koulupohjaiseen toimintaan. Tulokset osoittivat vanhempien koulutustason olevan yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen ja lievästi yhteydessä myös vanhempien koulupohjaiseen halukkuuteen osallistua. Vanhemman alempi tai ylempi korkeakoulututkinto näytti tutkimuksessa lisäävän vanhempien koulupohjaista osallistumisaktiivisuutta sekä halukkuuttaan osallistua. Myös ammatillisen tutkinnon omaavat vanhemmat osoittivat korkeakoulutettuihin vanhempiin verrattuna yhtäläistä halukkuutta koulupohjaiseen osallistumiseen. Vanhemman koulutustason ja kotipohjaisen osallistumisaktiivisuuden välillä ei havaittu yhteyttä. Näin ollen tutkimustulos ei siis ollut täysin yhtenevä kaikkien osallisuutta aiemmin tutkineiden tutkimusten kanssa, joissa korkeasti koulutettujen vanhempien on todettu osallistuvan yleisesti ottaen aktiivisemmin lapsen koulunkäyntiin kuin alhaisemmin koulutetut (esim. Hill ym. 2017). On mahdollista, että korkeakoulutetut vanhemmat ovat innokkaampia osallistumaan koulupohjaiseen toimintaan omien koulukokemustensa ja koulumenestyksen vuoksi. Metso (2004) toi esiin vanhempien koulunkäyntiin suhtautumisen yhteyden lapselle luotuihin odotuksiin ja tähän viitaten voikin olla, että korkeasti koulutetut vanhemmat odottavat lapsensa koulunkäynniltä enemmän ja ovat valmiimpia panostamaan siihen myös itse. Bæckiin (2010) viitaten myös tiedon puute voi rajoittaa alhaisemmin koulutettujen vanhempien osallisuutta. Lisäksi Sormusen kumppaneineen (2011) esiin nostaman opettajan käyttämän kielen ymmärtämisen

vaikeuden voidaan arvella vaikuttavan joidenkin vanhempien osallisuuteen. Sormunen ja muut (2011) esittivät miesten ymmärtävän opettajan käyttämää kieltä naisia hiekommin, mutta on mahdollista, että koulukielen ymmärtämättömyys käsittää myös osan alhaisemman koulutustason omaavista vanhemmista. On mahdollista, että korkeasti koulutettujen vanhempien keskuudessa koulunkäyntiin liittyvän tiedon määrä sekä kyky ymmärtää opettajan käyttämää kieltä tukevat vanhempien ennakkoluulottomuutta kouluorganisaatiota kohtaan ja lisäävät rohkeutta osallistua koulupohjaisiin aktiviteetteihin.

Oswald kumppaneineen (2018) toi esiin, että vanhempien työtilanne ja ajalliset resurssit voivat vaikuttaa vanhempien osallistumiseen lapsen koulunkäyntiin. Myös tässä tutkimuksessa havaittiin vanhempien työtilanteen yhteys vanhempien osallistumisaktiivisuuteensa kotona. Yhteyttä ei havaittu vanhempien koulupohjaisessa osallistumisaktiivisuudessa tai halukkuudessa osallistua lapsen koulunkäyntiin. Päivittäisellä tasolla aktiivisimmin lapsen koulunkäyntiin kotona osallistuivat opiskelijavanhemmat ja toiseksi aktiivisin ryhmä olivat äitiys- tai isyysvapaalla olevat vanhemmat. Myös työtilanteeseen ”Muu” vastanneet vanhemmat osallistuivat päivittäisellä tasolla lähes yhtä aktiivisesti kuin äitiys- ja isyysvapaalla olevat. Opiskelijavanhempien sekä äitiys- tai isyysvapaalla olevien vanhempien runsaampi päivittäinen osallistuminen kotona on ymmärrettävää, sillä heidän kotonaan viettämänsä aika ja lapsen koulunkäynnin tukemiseen varatut ajalliset resurssit ovat todennäköisesti runsaammat työssäkäyviin vanhempiin verrattuna. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna oli kuitenkin yllättävää, että eläkkeellä olevien vanhempien osallisuus kotioloissa jäi tutkimuksessa selvästi muita ryhmiä vähäisemmäksi, vaikka heidän kotioloissa viettämänsä aika on todennäköisesti verrattavissa opiskelija- tai äitiys- tai isyysvapaalla oleviin vanhempiin. Toisaalta on huomioitava, että tutkimus ei tiedustellut vanhemmilta eläkkeen syytä. Sairaseläkkeellä olevien vanhempien voimavarat voivat olla rajallisemmat, mikä voi joissakin tapauksissa heijastua lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen. Vanhuuseläkkeellä olevilla vanhemmilla voi myös olla vanhempia lapsia, minkä vaikutuksia osallisuuteen pohdittiin jo aiemmin.

Vanhemman kiireen kokemukset eivät vaikuttaneet heidän osallistumiseensa lapsen koulunkäyntiin. Tulos on mielenkiintoinen, sillä kuten Sormunen ja muut (2011) aiemmin

esittivät vanhemmat ovat tuoneet esiin ajankäytön olevan yksi niistä tekijöistä, jotka vähentävät heidän osallistumistaan lapsen koulunkäyntiin. On kuitenkin huomattava, että tässä tutkimuksessa käsiteltiin kiireen kokemuksia, kun taas Sormusen ja muiden tutkimuksessa ajanpuutetta. Kiireen kokeminen ja ajanpuute eivät toimi synonyymeinä toisilleen. On ilahduttavaa ajatella mahdollisuutta, että vanhemmat priorisoivat lapsensa koulunkäynnin niin korkealle, että ovat valmiita antamaan sille omaa aikaansa ja panostustaan arjen kiireiden keskellä.

Whitakerin ja Hoover-Dempsey'n (2013) viitaten myös tässä tutkimuksessa vanhempien lapsuuden kokemusten havaittiin olevan yhteydessä kaikkia osallisuutta kartoittaviin summamuuttujiin. Tulokset antavat viitteitä siitä, että vanhempien omassa lapsuudessa saatu koulunkäynnin tuki lisää jonkin verran heidän omaa aktiivisuuttaan lapsen koulunkäyntiin liittyen. Lapsuuden kokemusten lisäksi vanhempien kokema merkityksellisyys korreloi lievästi vanhempien osallisuutta mittaavien summamuuttujien kanssa, luoden vaikutelman, että vanhemman kokemus oman roolinsa merkitsevyydestä lapsen koulunkäynnin kannalta lisää sekä heidän koti- että koulupohjaista osallistumisaktiivisuuttaan. Lapsuudessa saatu malli vanhemman roolista koulunkäyntiin osallistujana voi osaltaan olla muokkaamassa vanhempien kokemusta siitä, millainen merkitys heillä on lapsen koulunkäynnin näkökulmasta. Tämä voisi osaltaan selittää tuloksissa havaittua positiivista yhteyttä vanhempien omien lapsuuden kokemusten ja heidän kokemansa merkityksellisyyden välillä.

Tuloksista ilmeni, että vanhemmat ovat pääosin sitä mieltä, että koulujen ilmapiirit tukevat vanhempien osallisuutta ja koulut myös luovat mahdollisuuksia vanhempien osallistumiselle. Koulun osallisuutta tukeva ilmapiiri sekä koulun luomat mahdollisuudet osallisuudelle olivat positiivisesti yhteydessä vanhempien koulupohjaiseen osallistumisaktiivisuuteen sekä halukkuuteen osallistua. Voidaan siis todeta, että koulujen ponnistelut vanhempien osallistamiseksi ovat hyödyllisiä ja lisäävät vanhempien osallistumista lapsen koulunkäyntiin. Vanhempien kotipohjainen osallistuminen oli kuitenkin huomattavasti koulupohjaista osallisuutta runsaampaa, vaikka vanhemmat olivatkin halukkaita osallistumaan koulupohjaiseen toimintaan. Tuloksista voidaan päätellä, että vanhempien vähäisempi koulupohjainen osallistuminen ei voi täysin olla seurausta koulujen ilmapiiristä tai osallistumiseen tarjotuista

mahdollisuuksista, vaan vähäisempi koulupohjainen osallistumisaktiivisuus on seurausta jostakin muusta. Onkin siis selvää, että jotain olisi tehtävä, jotta vähintäänkin kaikki osallistumaan halukkaat vanhemmat saataisiin mukaan myös koululla tehtävään toimintaan. Selvitettäväksi jää, voisiko ratkaisuna toimia esimerkiksi vanhempien yhteisöllisyyden lisääminen, merkityksellisyyden kokemuksen tukeminen tai koulupohjaisen toimintaan tarjottujen ajallisten puitteiden parantaminen.

Tutkimus osoitti, että vanhemmat ovat erilaisia ja heidän osallistumisaktiivisuutensa lapsen koulunkäyntiin vaihtelee useiden eri tekijöiden seurauksena. Pohdittavaksi jääkin; mitä koulut voisivat vielä tehdä taatakseen, että jokainen oppilas saisi vanhemmaltaan ansaitsemansa koulunkäynnin tuen.

6.1 Jatkotutkimusehdotukset

Tämän pro gradu -tutkielman tuloksia voidaan hyödyntää vanhempien ja koulujen välisen yhteistyön suunnittelussa. Tutkimus luo katsauksen vanhempien maailmaan tarjoten näkökulman siihen, mitkä tekijät saattavat osaltaan olla vaikuttamassa vanhempien tarjoamaan koulunkäynnin tukeen sekä lapsen koulunkäyntiin osallistumiseen. Tutkimus antaa tietoa vanhempien osallisuuteen yhteydessä olevista tekijöistä antaen näkökulman siihen, minkälaisiin vanhempiin koulujen tulisi kiinnittää erityistä huomiota pyrkiessään kannustamaan ja motivoimaan vanhempia osallistumistaan lapsen koulunkäyntiin.

Tuloksissa havaittiin positiivinen yhteys vanhempien osallisuuden ja merkityksellisyyden sekä lapsuuden kokemusten välillä. Opettajan ja koulun näkökulmasta olisikin välttämätöntä lähteä pohtimaan, miten kaikille vanhemmille saataisiin kokemus siitä, että heidän osallisuutensa on merkityksellistä lapsen koulunkäynnin kannalta. Kokemus oman toiminnan merkityksellisyydestä tulisi saada kaikille vanhemmille riippumatta siitä millaisen mallin he ovat osallisuudesta omassa lapsuudessaan saaneet. Vanhempien osallistumismotivaation syntymisen ja säilymisen tukeminen on oleellista. Vanhempien haastatteleminen ja paneutuminen kysymykseen, miksi vanhemmat kokevat tai eivät koe rooliaan tärkeäksi lapsen koulunkäynnin kannalta, voisi olla yksi keino selvittää vanhempien osallistumismotivaation taustalla piileviä tekijöitä.

Tutkimus voi toimia ponnahduslautana myös muille jatkotutkimuksille. Tutkimuksessa käyttämättä jääneiden avointen kysymysten vastausten analysointi mahdollistaisi tämän tutkimuksen tulosten syvällisemmän tarkastelun ja tarjoaisi mahdollisesti myös uusia näkökulmia siihen, mitkä tekijät tässä tutkimuksessa esiintyneiden lisäksi ovat mahdollisesti vaikuttamassa vanhempien osallisuuteen. Tutkimuksessa ei esimerkiksi pyritty selvittämään vanhempien kasvatuksellisten tavoitteiden tai arvojen yhteyttä heidän osallistumiseensa. On todennäköistä, että vanhempien kasvatustavoitteet ja -arvot vaikuttavat heidän osallistumistapoihinsa. Kasvatustavoitteiden ja -arvojen tarkasteleminen suhteessa vanhempien osallisuuteen ja koulunkäynnin tukeen vaatisi aineistonkeruumenetelmien laajentamisen vanhempien haastatteluihin. Mielenkiintoista olisi myös toteuttaa pitkittäistutkimus siitä, miten vanhempien osallisuus muuttuu lapsen kasvaessa ja millä tavalla muutos osallisuudessa ilmenee.

Lasten ajatusten selvittäminen vanhempien osallisuudesta olisi myös suotavaa. Tutkimuksissa voitaisiin pyrkiä muun muassa selvittämään; miten lapset itse toivoisivat vanhempiensa osallistuvan heidän koulunkäyntiinsä, kokevatko lapset saavansa vanhemmilta riittävästi tukea koulunkäynnilleen ja miten lapset kokevat hyötyvänsä vanhempien osallisuudesta. Lasten mielipiteiden ja näkemyksien selvittäminen voisi olla yksi niistä tavoista, joilla opettajat ja koulut voisivat pyrkiä kasvattamaan ja ylläpitämään vanhempien motivaatiota osallistua lapsen koulunkäyntiin.

7 LÄHTEET

- Avnet, M., Makara, D., Larwin, K. & Erickson, M. 2019. The Impact of Parental Involvement and Education on Academic Achievement in Elementary School. *International Journal of Evaluation and Research in Education* 8 (3), 476–483.
- Bæck, U. 2010a. Parental Involvement Practices in Formalized Home–School Cooperation. *Scandinavian Journal of Educational Research* 54 (6), 549–563.
- Bæck, U. 2010b. 'We are the professionals': a study of teachers' views on parental involvement in school. *British Journal of Sociology of Education* 31 (3), 323–335.
- Böök, M. & Perälä-Littunen, S. 2015. Responsibility in Home-School Relations - Finnish Parents' Views. *Children & Society* 29 (6), 615–625.
- Cabus, S. & Ariës, R. 2017. What do parents teach their children? – The effects of parental involvement on student performance in Dutch compulsory education. *Educational Review* 69 (3), 285–302.
<http://dx.doi.org/10.1080/00131911.2016.1208148>
- Crea, T., Raynolds, A. & Degnan, E. 2015. Parent Engagement at a Cristo Rey High School: Building Home-School Partnerships in a Multicultural Immigrant Community. *Journal of Catholic Education*, 19 (1), 223–242. DOI:10.15365/joce.1901112015
- Davis, C. & Yang, A. 2009. Keeping in Touch with Families All Year Long. *The Education Digest* 75 (1), 61–64.
- El Nokali, N., Bachman, H. & Votruba-Drzal, E. 2010. Parent Involvement and Children's Academic and Social Development in Elementary School. *Child Development* 81 (3), 988–1005.
- Epstein, J. 2018. *School, Family and Community, Student Economy partnerships, Student economy edition: Preparing educators and improving schools*. 2nd edition. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429493133>
- Epstein, J. 1995. School/Family/ Community/ Partnerships: "Caring for the Children We Share". *Phi Delta Kappan* 76 (9), 701–712.
- Fleischmann, F. & de Haas, A. 2016. Explaining parents' school involvement: The role of ethnicity and gender in the Netherlands. *The Journal of Educational Research* 109 (5), 554–565.
- Francis, G., Blue-Banning, M., Haines, S., Turnbull, A. & Gross, J. 2016. Building "Our School": Parental Perspectives for Building Trusting Family-Professional Partnerships. *Preventing School Failure* 60 (4), 329–336.

Gan, Y. & Bilige, S. 2019. Parental involvement in home-based education and children's academic achievement in China. *Social Behavior & Personality* 47 (12), 1–15. <https://doi.org/10.2224/sbp.8491>

Garbacz, S., McDowall, P., Schaughency, E., Sheridan, S. & Welch, G. 2015. A Multidimensional Examination of Parent Involvement Across Child and Parent Characteristics. *Elementary School Journal* 115 (3), 384-406. DOI: 10.1086/680325

Grant, K. & Ray, J. 2010. *Home, school and community collaboration: Culturally responsive family involvement*. California: Sage Publication.

Gu, W. & Yawkey, T. 2010. Working with Parents and Family: Factors that Influence Chinese Teachers' Attitudes toward Parent Involvement. *Journal of Instructional Psychology*, 37 (2), 146–152.

Gubbins, V. & Otero, G. 2020. Parental involvement and low-SES children's academic achievement in early elementary school: new evidence from Chile. *Educational Studies*, 46 (5), 548-569. DOI: 10.1080/03055698.2019.1620691

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. 8.8.1986/609. Viitattu 14.5.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>

Harris, A., & Goodall, J. 2008. Do parents know they matter? Engaging all parents in learning. *Educational Research* 50 (3), 277–289.

Hill, N., Liang, B., Price, M., Polk, W., Perella, J. & Savitz-Romer, M. 2017. Envisioning a meaningful future and academic engagement: The role of parenting practices and school-based relationships. *Psychology in the Schools* 55 (6), 595–608. DOI: 10.1002/pits.22146

Hill, N. & Tyson, D. 2009. Parental Involvement in Middle School: A Meta-Analytic Assessment of the Strategies That Promote Achievement. *Developmental Psychology* 45 (3), 740–763.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009 *Tutki ja kirjoita*. 15., uudistettu painos. Hämeenlinna: Tammi.

Hornby, G. 2011. *Parental Involvement in Childhood Education – Building Effective School-Family Partnership*. New York: Springer. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1007/978-1-4419-8379-4>

Korkmaz, I. 2007. Teachers' Opinions About The Responsibilities of Parents, Schools, And Teachers in Enhancing Student Learning. *Education* 127 (3), 389-399.

Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta. 361/8.4.1983. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830361>

Larocque, M. Kleiman, I. & Darling, S. 2011. Parental Involvement: The Missing Link in School Achievement. *Preventing School Failure* 55 (3), 115–122.

Ma, X., Shen, J., Krenn, H., Hu., S. & Yuan, J. 2016. A Meta-Analysis of the Relationship Between Learning Outcomes and Parental Involvement During Early Childhood Education and Early Elementary Education. *Educational Psychology Review* 28 (4), 771–801. DOI: 10.1007/s10648-015-9351-1

Mapp, K. 2003. Having Their Say: Parents Describe Why and How They are Engaged in Their Children's Learning. *School Community Journal* 13 (1), 35–64.

McNeal, R. 2012. Checking In or Checking Out? Investigating the Parent Involvement Reactive Hypothesis. *The Journal of Educational Research* 105 (2), 79–89.

Mertaniemi, R. 2018. Vanhempien Barometri 2018. Koululaisten vanhempien näkemyksiä lapsen koulunkäynnistä sekä kodin ja koulun yhteistyöstä. Suomen Vanhempainliitto & Förbundet Hem och Skola i Finland.

Metso, T. 2004. Koti, koulu ja kasvatus – kohtaamisia ja rajakäyntejä. Turku: Suomen Kasvatustieteellinen Seura.

Mielenterveystalo. 2021. Vanhempien merkitys. Vanhemmuuteen vaikuttavat tekijät. Viitattua 16.2.2021.

https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/vanhemmille/perhe_ja_vanhemmuus/vanhempien_merkitys/Pages/vanhemmuuteen_vaikuttavat_tekijat.aspx

Niia, A., Almqvist, L., Brunberg, E. & Granlund, M. 2015. Student Participation and Parental Involvement in Relation to Academic Achievement. *Scandinavian Journal of Educational Research* 59 (3), 297–315.

Opetushallitus 2007. Laatia kodin ja koulun yhteistyöhön.

Oswald, D., Zaidi, H., Cheatham, S. & Brody, K. 2018. Correlates of Parent Involvement in Students' Learning: Examination of a National Data Set. *Journal of Child and Family Studies* 27 (1), 316–323.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus.

Perusopetuslaki 1998. 628/21.8.1998.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L8P37>

Pryor, C. 1995. Youth, parent and teacher views of parent involvement in schools. *Education* 115 (3), 410–419.

Robinson, K. & Harris, A. 2014. *The Broken Compass: Parental Involvement with Children's Education*. Harvard University Press.

Sormunen M, Tossavainen K, Turunen H. 2011. Home-school collaboration in the view of fourth grade pupils, parents, teachers and principals in the Finnish education system. *The School Community Journal* 21 (2), 185–212.

Sosiaali- ja terveysministeriö. 2019. Osallisuuden edistäminen. Viitattu 16.1.2019. <https://stm.fi/osallisuuden-edistaminen>

Thomas, S., Keogh, J. & Hay, S. 2015. Discourses of the good parent in attributing school success. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education* 36 (3), 452–463.

Titus, A. 2013. Learning begins at home: implications for a learning society. Teoksessa: Bastiani, J. & Wolfendale, S. *Home-School Work in Britain: Review, Reflection, and Development*, 15–27.

Tveit, A. 2009. A parental voice: parents as equal and dependent – rhetoric about parents, teachers, and their conversations. *Educational Review* 61 (3), 289–300. DOI: 10.1080/00131910903045930

UNICEF Innocenti Research Centre. 2002. A League Table of Educational Disadvantage in Rich Nations. Innocenti Report Card, No. 4. <https://doi.org/10.18356/1c8bdd92-en>

Warner, H. Emotional Safeguarding: Exploring the Nature of Middle-Class Parents' School Involvement. *Sociological Forum* 25 (4), 703–724. DOI: 10.1111/j.1573-7861.2010.01208.x

Whitaker, M. & Hoover-Dempsey, K. 2013. School Influences on Parents' Role Beliefs. *The Elementary School Journal* 114 (1), 73–99.

Young, C., Austin, S. & Growe, R. 2013. Defining Parental Involvement: Perception Of School Administrators. *Education* 133 (3), 291–297.

Lapsen koulunkäynti ja vanhempien tarjoama koulunkäynnin tuki

Tämä kysely on osa Turun yliopistosta keväällä 2020, valmistuvaa pro gradu -tutkielmaa. Kyselylomakkeella kartoitetaan vanhempien ajatuksia 1. – 6. -luokkalaisten lapsen koulunkäyntiin ja sen tukemiseen liittyen sekä pyritään selvittämään vanhempien osallisuuteen mahdollisesti yhteydessä olevia tekijöitä. Näitä asioita tutkimalla mahdollistetaan uusien toimintatapojen ja -mallien kehittäminen vanhempien osallisuuden vahvistamiseksi ja tukemiseksi.

Vastaa kyselylomakkeen kysymyksiin ajatellen oman lapsesi koulunkäyntiä ja hänen nykyistä lukuvuottaan. Mikäli perheeseesi kuuluu useampia alakoulukäisiä lapsia, vastaa kyselylomakkeeseen ajatellen **vain yhtä lapsistasi**. Lapsen molempien vanhempien on mahdollista osallistua kyselyyn erikseen. Kyselyyn vastataaminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömästi, eikä yksittäisiä vastaajia voida tunnistaa. Kerätty tutkimusaineisto tulee vain pro gradu -tutkielman tekijän käyttöön ja se säilytetään, käsitellään ja hävitetään asianmukaisesti.

Kyselylomake sisältää väittämiä sekä kaksi avointa kysymystä. Kyselyyn vastaaminen vie noin 15 minuuttia. Vastattuasi kaikkii kysymyksiin, muista palauttaa vastauksesi painamalla lopuksi läheta-painiketta.

Voit halutessasi osallistua kyselyyn vastaamisen jälkeen gradun tekijän suorittamaan kahden S-ryhmän lahjakortin (arvo 25€) arvontaan jättämällä sähköpostiosoitteesi sille ilmoitettuun kohtaan. Arvontaa varten ilmoitettuja sähköpostiosoitteita ei tulla yhdistämään vastauksiin tai käyttämään muihin tarkoituksiin ja niitä käsitellään tietosuoja-asetusten mukaisesti. Sähköpostiosoitteet poistetaan aineistosta välittömästi arvontan suorittamisen jälkeen, aineistonkeruun päätyttyä 7.6.2019.

Vastauksestanne lämpimästi kiittäen,

Heini Etelälahti
hsmete@utu.fi
Turun yliopisto, opettajankoulutuslaitos

Taustakysymykset

1. Vanhemman sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu

2. Vanhemman ikä

-
- 20 - 25
  - 26 - 30
  - 31 - 35
  - 36 - 40
  - 41 - 45
  - 46 - 50
  - 50 <

3. Olen lapsen

- Isä
- Äiti
- Muu huoltaja

4. Nykyinen perhetilanteenne

- Ydinperhe
- Uusperhe
- Yksinhuoltaja
- Muu perhe

5. Oma koulutustaustasi (valitse korkein suorittamasi tutkinto)

- Peruskoulu
- Ylioppilastutkinto
- Ammatillinen tutkinto
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Muu

6. Tämän hetkinen työtilanteesi

- Työssäkäyvä
 Opiskelija
 Työtön
 Äitiys- tai isyysvapaalla
 Eläkkeellä
 Muu

7. Onko suomi äidinkielenäsi?

- Kyllä
 Ei

8. Suomen kielen taitosi

	Huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Erittäin hyvin
Kuinka hyvin ymmärrät suomen kieltä?	☐	☐	☐	☐
Kuinka hyvin puhut suomen kieltä?	☐	☐	☐	☐
Kuinka hyvin kirjoitat suomen kieltä?	☐	☐	☐	☐

9. Lapsen sukupuoli

- Tyttö
 Poika
 Muu

10. Oma näkemyksesi: Kuinka hyvin lapsesi pärjää koulussa...

Huonosti	Melko huonosti	Ei hyvin, eikä huonosti	Melko hyvin	Hyvin
----------	----------------	-------------------------	-------------	-------

	Huonosti	Melko huonosti	Ei hyvin, eikä huonosti	Melko hyvin	Hyvin
Eri oppiaineissa	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisissa suhteissa	☐	☐	☐	☐	☐

11. Saako lapsesi säännöllistä koulunkäynnin tukea erityisopettajalta?

- Kyllä
 Ei

12. Lapsesi tämän hetkinen luokka-aste

1. luokka
 2. luokka
 3. luokka
 4. luokka
 5. luokka
 6. luokka

13. Kuinka monta lasta asuu vakituisesti taloudessanne?

- 0
 1
 2
 3
 4
 5 $\leq$

14. Lapseni

- Asuu kanssani vakituisesti
 Asuu kanssani osa-aikaisesti
 Asuu kanssani muutamia päiviä kuukaudessa
 Ei asu kanssani

15. Alue, jolla asut tällä hetkellä

- Etelä-Suomi
 Lounais-Suomi
 Länsi-Suomi
 Keski-Suomi
 Pohjois-Suomi
 Itä-Suomi

Lapsen koulunkäynnin tukeminen kotona

16. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten toimintaasi lapsen koulunkäynnin tukemisessa kotona.

	En koskaan	Harvoin	Vaihtelevasti	Melko usein	Päivittäin
Juttelen lapseni kanssa hänen koulupäivästään.	☐	☐	☐	☐	☐
Kyselen lapseltani, mitä hän on koulupäivänsä aikana tehnyt ja oppinut.	☐	☐	☐	☐	☐
Tarkistan iltaisin, että lapsi on tehnyt kotitehtävänsä.	☐	☐	☐	☐	☐
Muistutan lastani kotitehtävistä sekä kotitehtävien tekemisestä.	☐	☐	☐	☐	☐
Huolehdin lapseni kanssa, että hänellä on mukana koulussa tarvittavat koulukirjat ja opiskeluvälineet.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun lapseni kotitehtävien tekemiseen tai niiden tarkistamiseen.	☐	☐	☐	☐	☐

	Täysin eri mieltä	Hieman eri mieltä	Ei samaa, eikä eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Olen tietoinen lapseni lukujärjestyksestä, joten pystyn muistuttamaan häntä seuraavan päivän opiskeluvälineiden mukaan ottamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐

Lapsen koulunkäynnin tukeminen kodin ulkopuolella

18. Valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten toimintaasi lapsen koulunkäynnin tukemisessa koululla tai yhteistyössä koulun kanssa.

	En koskaan	Harvoin	Vaihtelevasti	Melko usein	Usein
Osallistun koululla järjestettyihin vanhempainiltoihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun koululla järjestettyihin koulun juhlatilaisuuksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun lapseni koulun teemapäivien järjestämiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen osallistunut lapseni koulun retkien tai leirikoulujen järjestämiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen mukana koulun arjessa (esim. retkillä, oppitunneilla, välitunneilla)	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun koulun tai lapseni luokan hyväksi tehtävään varainhankintaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen mukana lapseni oman luokan vanhempain toiminnassa.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen mukana vanhempainyhdistyksen toiminnassa.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun vanhempainyhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin tai tapahtumiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun lapseni kehitys- ja arviointikeskusteluihin.	☐	☐	☐	☐	☐

19. Vastaa väittämiin oman mielipiteesi mukaisesti.

	Täysin eri mieltä	Hieman eri mieltä	Ei samaa, eikä eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Olen aina halukas osallistumaan koulun järjestämiin vanhempainiltoihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan olla mukana kehittämässä koulun toimintaa (esim. koulun järjestyssääntöjen laatiminen, kasvatus tavoitteiden määrittely, koulun toiminnan arviointi)	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan osallistua kouluruokailun sekä kouluympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
En lue koululta tulleita tiedotteita ja viestejä kovin nopeasti.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun mielelläni lastani koskeviin arviointi- ja kehityskeskusteluihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Haluan saada mahdollisimman paljon tietoa koulun toiminnasta ja tapahtumista.	☐	☐	☐	☐	☐
Teen paljon yhteistyötä lapseni luokanopettajan tai erityisopettajan kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Otan tarvittaessa itse yhteyttä lapseni opettajaan tai muuhun koulun henkilökuntaan lapseeni liittyvissä asioissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Jos koen, että lapsellani on vaikeuksia koulunkäyntiin liittyen, olen nopeasti yhteydessä kouluun.	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistun aina mielelläni koulun järjestämiin yhteisiin juhlatilaisuuksiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Luen Wilmaan/ Helmiin tulleet viestit aina kun saan viestin.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen aina halukas osallistumaan koulun järjestämiin yhteisiin tapahtumiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen halukas osallistumaan koulun tai luokan varainkeruuhankkeisiin.	☐	☐	☐	☐	☐
Luen koululta tai opettajalta vanhemmille tulleet tiedotteet heti niiden saapumispäivänä.	☐	☐	☐	☐	☐

Osallistumiseen ja koulunkäynnin tukemiseen mahdollisesti yhteydessä olevat tekijät

20. Valitse vastausvaihtoehto, joka kuvaa parhaiten suhdettasi kiireen kokemuksiin.

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Minulla on usein kiireinen olo.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että kiire rajoittaa osallistumistani lapsen koulunkäyntiin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Minun on helppo sovittaa omaa aikatauluani osallistuakseni lapsen koululla järjestettyihin tapahtumiin ja vanhempaintapaamisiin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
En aina muilta kiireiltäni ehdi osallistumaan lapseni kotitehtävien tekemiseen tai kokeisiin valmistautumiseen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Toivon, että tulevaisuudessa elämäni olisi vähemmän kiireistä.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Muun aikatauluni ja perhe-elämän yhteen sovittaminen on kiireen vuoksi välillä haastavaa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Osallistuisin enemmän koulun järjestämään toimintaan, jos minulla olisi enemmän vapaata aikaa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koen hallitsevani omaa ajankäyttöäni.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on aikaa tehdä asioita, joista nautin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kiireen vuoksi minun on vaikea ehtiä tekemään kaikkia valvollisuuksiani/ askareitani.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

21. Muistele itseäsi kouluikäisenä ja valitse sopivin vastausvaihtoehto.

Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
-------------------------	------------------------	----------------------	---------------------------	--------------------------	---------------------------

	Täysin eri mieltä	Melko eri mieltä	Hieman eri mieltä	Hieman samaa mieltä	Melko samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Osallistumalla vanhempainiltoihin koen, että voin vaikuttaa ja olla mukana lapseni koulunkäyntiin liittyvissä asioihin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koen tukevani lapsen koulunkäyntiä osallistumalla koulun järjestämiin juhliin.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koen, että auttaessani lastani kotitehtävissä olen tärkeä ja arvokas.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lapselleni antamalla koulunkäynnin tuella on merkitystä lapsen koulunkäynnin kannalta.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Uskon, että pystyn vaikuttaa lapseni koulunkäyntiin positiivisesti.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mielestäni opettajan rooli lapsen koulunkäynnin tukijana on merkittävämpi kuin vanhemman.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vanhemman rooli on merkittävä lapsen koulunkäynnin kannalta.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vanhemman osoittamalla mielenkiinnolla lapsen koulunkäyntiä kohtaan on suuri merkitys lapsen koulumenestyksen kannalta.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Mitkä tekijät kotona ja koulussa lisäävät osallistumistasi tai haluasi osallistua lapsen koulunkäynnin tukemiseen?

25. Mitkä tekijät kotona ja koulussa voivat heikentää osallistumista tai haluasi osallistua lapsen koulunkäynnin tukemiseen?

26. Muuta kommentoitavaa

27. Mikäli haluat osallistua S-ryhmän lahjakorttien arvontaa, voit halutessasi jättää sähköpostiosoitteesi alapuolella olevaan tekstikenttään

Sähköpostiosoite arvontaa varten:

--